

Israelian Diboboniba

O Namba Akar faragha zuim

Akinafarir kam, a Israelian darorir me Sainain Mighsiam ategha ghua Moapin kantrin otozim, kar Kenanin nguazimin mitaghniyam, nguazir God me daningasa akam akirizim a geghari. Me Sainain Mighsiam ataghiraghasava amima, Moses Israelian gumazamiziba bar me menge. Ezi gin me Moapin kantrin itima, a ua me menge. Kamaghin amizi, me ziam, "Diboboniba," akinafarir kam gati.

Israelia, me gumazamiziba puvatizir danganimin aven azenir aviribar arui. Me faragha Kades Barnean nguibamin otifi, a Kenanin nguazimin sautin amadaghan iti. Me azenir aviribar danganir kam in ike, egha me Kenanin nguazimin ghuezir puvati. Egha gin me danganir kam ategha ghua Jordanin Fanemin, aruem anadi naghin otifi. Marazi bar nguazir otevir kam gapia, ezi marazi pura avughsegh Jordanin Fanem abigh nguazir God me bagha inabazir kam iniasa.

Akinafarir kam, Godin adarazir darorim geghari. Me dughiar aviribar osei, egha osimtizar dughiabar me atiati. Me dughiar aviribar akiriba igha Moses ko God gasi. Egha akinafarir kam uaghan God geghari. God Israelia ataghizir puvati. Egha me atiatia arasava amima, God me ataghirazir puvati. A me ko Akar Dikirizir

Gavgavir amizir kam ginihniha, uaghan fomira men ovaviba ko Akar Dikirizir Gavgavir amizir kam ginihnisi. God deraghavira men gara ghua an akar dikirizimin daghem guizin oto.

Israelia Sainain Mighsiamin ikia mangasa bizibar kiri

(Sapta 1:1–10:10)

Gumazir dapaniba Israelia medi

¹ Israelia, kantri Isip ataghizi, azenir namba 2 otozi, an iakinir namba 2in, an aruer faragha zuimin, Ikiavira Itir God, Sainain gumazamiziba puvatizir danganimin uabi bativamin Purirpenimin aven Moses ko migei. ² A kamaghin migei, “Ni Aron ko gua mangi, Israelia bar men ziaba inigh. Gua gumazibar ziaba vaghvagh dagh fogh da osirigh me menegh. Egh Israelian anababar ikiziba vaghvagh bar dar ziaba osirigh. ³ Kar gumazir 20plan azenibar itiba, ko 20plan azenibagh afiraziba, me midorozim damuamin gavgaviba iti. Gua, bar men ziaba ko men ikiziba osirigh da menegh. ⁴ Egh gua uaningin akurvaghsi vaghvagh anababar aven, gua gumazir dapanir vamira vamira misefegh.

⁵ “Gumazir guan akuragh ingangarir kam damuamin mabar ziabar kara: Rubenin anabamin adarazir gumazim, Sedeurin otarim Elisur, gua a inigh. ⁶ Egh Simeonin anabamin adarazir gumazim Surisadai, an otarim Selumiel, gua a inigh. ⁷ Egh Judan anabamin adarazir gumazim Aminadap, an otarim Nason, gua a

inigh. ⁸Egh Isakarın anabamın adarazir gumazim Suar, an otarim Netanel, gua a inigh. ⁹ Egh Sebulunın anabamın adarazir gumazim Helon, an otarim Eliap, gua a inigh. ¹⁰ Egh Josepın otarir pumuningın ovavir boribar tongın, Efraimın anabamın adarazir gumazim Amihut, an otarim Elisama, gua a inigh. Egh Manasen anabamın adarazir gumazim Pedasur, an otarim Gamaliel, gua a inigh. ¹¹ Egh Benjaminın anabamın adarazir gumazim Gideoni, an otarim Abidan, gua a inigh. ¹² Egh Danın anabamın adarazir gumazim Amisadai, an otarim Ahieser, gua a inigh. ¹³ Egh Aserın anabamın adarazir gumazim Okran, an otarim Pagiell, gua a inigh. ¹⁴ Egh Gatın anabamın adarazir gumazim Duell, an otarim Eliasap, gua a inigh. ¹⁵ Egh Naptalin anabamın adarazir gumazim Enan, an otarim Ahira, gua a inigh.” ¹⁶ Ezi Moses ko Aron, Israelian tongın men anababa vaghvagha men gumazir dapanir kaba ini. ¹⁷ God men ziabar borogha me amisevezi, aning deraghavıra me ini. ¹⁸ Egha aning 12plan gumazir dapanir kaba ko, Israelia bar me akuvasa men dei. Ezi iakinir namba 2ın, an aruer faragha zuimın, Israelia bar uari akuvazi, me gumamazibar ziaba ko men anababa ko men ikizibar ziaba ko diboboniba osiri. Gumazir 20plan azeniba itiba ko 20plan azenibagh afiraziba, me bar men ziaba vaghvagha da osira me medi. ¹⁹ Ikiavıra Itir God me mikemezi moghın, me ami. Israelia Sainain gumamazimba puvatizir danganimın itima, Moses gumamazibar ziaba ko men diboboniba osiri. ²⁰⁻⁴⁶ Gumazir 20plan azeniba itiba, ko

20plan azenibagh afiraziba, me midorozim damuan tughati. Moses ko Aron gumazir kaba vaghvagha men ziaba ko anababa ko men ikizibar ziaba ko men apengan itibar ziaba osiri. Me Jekopin otarir ivariam Rubenin ikegha izaghiri. Ezi men diboboniba da, bar kamakin:

Rubenin anabamin gumazibar dibobonim,
46,500in tu.

Ezi Simeonin anabamin gumazibar dibobonim,
59,300in tu.

Ezi Gatin anabamin gumazibar dibobonim,
45,650in tu.

Ezi Judan anabamin gumazibar dibobonim,
74,600in tu.

Ezi Isakarın anabamin gumazibar dibobonim,
54,400in tu.

Ezi Sebulunin anabamin gumazibar dibobonim,
57,400in tu.

Ezi Josepin otarir mam Efraim, an anabamin gumazibar dibobonim, 40,500in tu.

Ezi Josepin otarir igharazim Manase, an anabamin gumazibar dibobonim, 32,200in tu.

Ezi Benjaminin anabamin gumazibar dibobonim, 35,400in tu.

Ezi Danin anabamin gumazibar dibobonim,
62,700in tu.

Ezi Aserin anabamin gumazibar dibobonim,
41,500in tu.

Ezi Naptalin anabamin gumazibar dibobonim,
53,400in tu.

Ezi men gumazibar diboboniba bar moghira,
603,550in tu.

⁴⁷ Egha Livain anabamın gumaziba, me me mengezir puvati. ⁴⁸ Ikiavıra Itir God faragha Moses migia ghaze, ⁴⁹ “Ni Israelian gumazir midorozim damuamiba mengıva, Livain anabamın gumaziba mengan marki. ⁵⁰ Ni Livaiba amıseveghti, me nan Purirpenim ko an aven itir bizibagh eghuv dar ganıva, an ingangaribar faragh mangı dar amu. Purirpenir kam, me Akar Dikirizir Gavgavim itir dagıar akuamning a darıgham. Egh dughiar ia tuavımın zuımın me Purirpenim ko an itir biziba ateram. Egh nan Purirpenimın mırıabar uan purirpenibar ingarıva anekıarugh. ⁵¹ Dughiar manamın ia danganir igiamın mangısi, Livaiba nan Purirpenim angarigh mangı danganir ıgharazımın uam anesaragh. Eghti gumazir kınitam Purirpenimın boroghın izıva, an aremegham. ⁵² Israelian gumazamizir ıgharazıba, ia uan anababa ko iki, uan purirpenıba ası uan danganıbara iki uan ababanım itir fleghba aseghti da ghuanang. ⁵³ Eghti Livain anabamın adarazi uan purirpenıba nan Purirpenimın mırıaba bar da asegh, egh deraghvıra a geghuv an gan. Puvatıghti, gumazir kınitam nan Purirpenim boroghın izi na damıghti kı bar anıngaghegh, Israelia bar ia gasıghasıgham. Purirpenir kam, Akar Dikirizir Gavgavim itir dagıar akuamning an aven ikiam.”

⁵⁴ Ezi Moses bizir kabar gun Israelia mikemezi, me Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, bizıba bar dagh ami.

2

Ikiavira Itir God, dapiamin danganiba akiramın arazibar Israelia miği

¹ Ikiavira Itir God Moses ko Aron akar kaba aning ganingi:

² “Israelia uan purirpenibar ikiamin danganiba aghuva, gumaziba vaghvagh uan anababar zi-aba itir fleghin boroghin uan adarazi ko dapiam, eghti God bativamin Purirpenim, danganir kamın tongıra ikiam. Men purirpeniba tong Godin Purirpenimin saghon iki, eghti dar tiar akaba an amadaghan mituagh iki.

³⁻⁹ “Aruem anadi naghin amadaghan, anabar 3pla, Judan anabamin ababanım itir fleghin boroghin, uan ikiziba ko uan gumazir dapaniba ko iki. Aminadapın otarım Nason, a Judan anabamin gumazir dapanım, ezi Judan anabam 74,600plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Judan anabamin adarazir miriamın, Isakarın anabamin adarazi iki. Ezi Suarın otarım Netanel, a Isakarın anabamin gumazir dapanım, ezi Isakarın anabam 54,400plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Isakarın anabamin adarazir miriamın, Sebulunın anabamin adarazi iki. Ezi Helonın otarım Eliap, a Sebulunın anabamin gumazir dapanım. Ezi Sebulunın anabam 57,400plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Anabar 3plan kaba bar moghıra, men dibobonım 186,400plan gumaziba iti. Dughiar Israelia tuavımın mangamım, 3plan anabar kabar adarazi faragh mangam.

10-16 “Eghti sautin amadaghan, anabar 3pla, Rubenin anabamin ababanim itir fleghin boroghin iti, me uan ikiziba ko uan gumazir dapaniba ko iki. Sedeurin otarim Elisur, a Rubenin anabamin gumazir dapanim, ezi Rubenin anabam, 46,500plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Rubenin anabamin adarazir miriamin, Simeonin anabamin adarazi iki. Ezi Surisadain otarim Selumiel, a Simeonin anabamin gumazir dapanim, ezi Simeonin anabam, 59,300plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Simeonin anabamin adarazir miriamin, Gatin anabamin adarazi iki. Ezi Ruelin otarim Eliasap, a Gatin anabamin gumazir dapanim, ezi Gatin anabam 45,650plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Anabar 3plan kaba bar moghira, men dibobonim 151,450plan gumaziba. Dughiar Israelia tuavimin mangamin, 3plan anabar kabar adarasi, faragha zuir anabar 3plan adarazir gin mangam.

17 “Me tuavimin mangamin dughiamin, Judan anabamin adarazi faragh mangam, eghti anabar igharaziba, me danganir me ikezibar mirara, vaghvagh uan ababaniba itir fleghbar suigh men girara mangam. Me dapiamin danganiba, me uarir gin zui moghira dar ingar. Eghti Livain anabamin adarazi na bativamin Purirpenim ater bar men tongira iki mangam. Eghti 6plan anababar adarazi Livaibar faragh mangam, eghti 6plan anababar adarazi Livaibar gin mangam.

18-24 “Eghti aruem uaghiri naghin, anabar 3pla, Efraimin anabamin ababanim itir fleghin

boroghin, me uan ikiziba ko uan gumazir dapaniba ko iki. Amihutin otarim Elisama, a Efraimin anabamin gumazir dapanim, ezi Efraimin anabam, 40,500plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Efraimin anabamin adarazir miriamin, Manasen anabamin adarazi iki. Ezi Pedasurin otarim Gamaliel, a Manasen anabamin gumazir dapanim, ezi Manasen anabam 32,200plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Manasen anabamin adarazir miriamin, Benjaminin anabamin adarazi iki. Ezi Gideonin otarim Abidan, a Benjaminin anabamin gumazir dapanim, ezi Benjaminin anabam, 35,400plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Anabar 3plan kaba bar moghira, men dibobonim, 108,100plan gumaziba. Dughiar Israelia tuavimin mangamimin, 3plan anabar kabar adarasi, me Livaibar gin mangam.

25-31 “Eghti notin amadaghan, anabar 3pla, Danin anabamin ababanim itir fleghin boroghin iti, me uan ikiziba ko uan gumazir dapaniba ko iki. Amisadain otarim Ahieser, a Danin anabamin gumazir dapanim, ezi Danin anabam, 62,700plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Danin anabamin adarazir miriamin, Aserin anabamin adarazi iki. Ezi Okranin otarim Pagiell, an Aserin anabamin gumazir dapanim, ezi Aserin anabam 41,500plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Ezi Aserin anabamin adarazir miriamin, Naptalin anabamin adarazi iki. Ezi Enanin otarim Ahira, a Naptalin anabamin gumazir dapanimin iti, ezi Naptalin anabam,

53,400plan gumaziba iti, me midorozim damuan tughati. Anabar 3plan kaba bar moghira, men dibobonim, 157,600plan gumaziba. Dughiar Israelia tuavimin mangamim, 3plan anabar kabar adarasi, me bar abuan mangam. Anabar kaba vaghvagh uan fleghbar suigh bar gin mangam.”

³² Me Israelian anababa ko men ikiziba ko men purirpeniba itir danganibar gin ghua men ziaba osira me medima, men dibobonim bar moghira 603,550plan gumaziba. ³³ Moses, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavim baregha, Livain anabamin adarasi, a Israelin anabar igharaziba ko me mengezir puvati.

³⁴ Kamaghin, Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, Israelia biziba bar dagh ami. Anababa vaghvagha uan fleghbar boroghin uan purirpenibar danganiba azui. Egha dughiar Israelia tuavimin mangamim, me bar vaghvagha uan anababa ko uan ikiziba ko zui.

3

Aronin otaribar ziaba

¹ Ikiavira Itir God, Sainain Mighsiamin Moses ko migeir dughiamin, Aron ko Mosesin ikizim kamakin. ² Aron otarir 4pla iti, Nadap, an otarir ivariam, ezi an gin, Abihu, Eleasar ko Itamar. ³ Aronin otarir kaba, me ofa gamir gumazibar iki-asa, Moses olivin borem isa men dapanibagh inga me amisevegha Ikiavira Itir Godin ofa damuamin ingangarim me ganingi. ⁴ Israelia, Sainain gumamaziziba puvatizir danganimin itima, Nadap

---

3:2: Diboboniba 26:60
26:61

3:4: Ofa Gami 10:1-2; Diboboniba

ko Abihu ofa gamir gumazibar ingangarim gamua Ikiavira Itir God ifongezir puvatizir avimin, an damazimin ofa gami. Kamaghin amizi, aning areme. Nadap ko Abihu, boriba puvatigha areme. Ezi kamaghin, Eleasar ko Itamar aningin danganim inigha ofa gamir gumazimningin otogha, Ikiavira Itir Godin ofa gami. Aningin afeziam Aron ikiavira itima, aning ingangarir kam gamua izi.

Me ofa gamir gumazibar akurvaghasa Livaibav sefe

⁵ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ⁶ “Ni Livain anabamin adarazi inigh men aku izi ofa gamir gumazim Aronin damazimin izegh, me amiseveghti, me an ingangarir gumazibar otivigham. ⁷ Me Aron ko Israelian gumazamiziba bar men akurvagh nan Purirpenimin ingangarim damuam. Me na bativamin Purirpenimin guamin, na bagh ingangaribar amuam. ⁸ Me Israelian danganim inigh, na bativamin Purirpenimin aven itir biziba bar deraghvira dar ganiva dagh ativagham. Me arazir kamin, Purirpenimin ingangaribar amuam. ⁹ Ni Livaiba isi Aron ko an ovavir boribar aningigh. Ki Israelian tongin Aron ko an otaribar akurvaghasa Livaibav sefe. ¹⁰ Ni Aron ko an ovavir boriba, ofa gamir ingangarim bagh me amiseveghti, merara ingangarir kam damuva ofa gamir gumazibar min iki. Eghti gumazir kinitam, nan bizir bar zuruzibar boroghin izisi damuti, ia a misueghti an aremegh.”

11 Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, ¹²⁻¹³ “Ia oragh! Ki datirighin ua bagh Israelian gumamazibar tongin Livaiba amiseveghti, me na baghvira ikiam. Ia fo, ki faragha Isipian otarir ivariaba bar me misoghezir dughiamra, ki Israelian otarir ivariaba bar ua bagha dagh inaba, kar gumamazibar otarir ivariaba ko asizibar nguzir ivariaba sara. Kamaghin amizi, ian otarir ivariaba bar nana. Egha ki datirighin otarir ivariabar danganim iniasa Livaibagh inaba. Me datirighin nan ingangarir gumazibar min iki na baghvira ikiam. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

Me Livaibar ziaba akinafarimn da osiri

14 Egha Ikiavira Itir God, Sainain gumamaziba puvatizir danganimin ua kamaghin Moses migei, ¹⁵ “Ni Livain anabamin adarazi ko men ikiziba bar me menegh. Ni gumaziba bar vaghvagh, kar otarir iakinir vamira itibar ikegh mangi gumazir ghuribar tugh, ni bar me menegh men ziaba osirigh.” ¹⁶ Ezi Moses Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavim baregha, an gin ghua bar me menge.

¹⁷ Fomira, Livai otarir 3pla iti, men ziabar kara: Gerson, Kohat, ko Merari.

¹⁸ Ezi Gersonin otarimningin ziamning kara, Lipni ko Simej, aning gin uan ikizimin afeziamningin oto. ¹⁹ Ezi Kohatin otaribar ziabar kara: Amram, Ishar, Hebron ko Usiel, me gin uan ikizibar afeziabar otifi. ²⁰ Ezi Merarin otarimningin ziamning kara, Mali ko Musi, aning gin uan ikizimningin afeziamningin oto. Livain anabamin

adarasi, men ikizibar ziaba, uan inazir afeziabar ziar kabar gın zui.

²¹ Ezi Gersonın adarasi, ikizir pumuning iti, kar Lipnin ikizim ko Simein ikizim. ²² Men gumaziba bar, kar men otarir iakinir vamira itibar ikegha ghua gumazir ghuribar tuziba, men dibobonim, 7,500in tu. ²³ Gersonın ikizimin adarasi, aruem uaghiri naghın Purirpenimin akirangın uan purirpeniba asam. ²⁴ Ezi Gersonın ikizimin gumazir dapanim, a Laelin otarim Eliasap.

²⁵⁻²⁶ Gersonın ikizimin gumaziba, me ingangarir kaba iti. Me God bativamin Purirpenimin iniba bar dar ganam, dar kara: an aven itir biribar inir duiba bar, ko azenan anevamin inir ekiaba, ko an tiar akamin inim ko, Purirpenim ko ofa gamir dakozim avinizir divazimin iniba, ko divazimin azenan zuir tiar akamin iniba, ko inir kaba duir beniba. Me bizir kaba bar dar ganamin ingangarim iti.

²⁷ Ezi Kohatin ikizimin adarasi, ikizir 4pla iti. Kar Amramın ikizim, ko Isharin ikizim, ko Hebronın ikizim, ko Usielin ikizim. ²⁸ Men gumaziba bar, kar men otarir iakinir vamira itibar ikegha ghua gumazir ghuribar tuziba, men dibobonim, 8,300in tu.* Me Purirpenimin ganamin ingangarir maba iti. ²⁹ Kohatin ikizimin adarasi, Purirpenimin sautin amadaghan uan

---

* **3:28:** Hibrun akam ghaze, 8,600plan gumaziba. Ezi fomira gumazir maba akar kam Grighın akamin a gira, egha me 8,300plan gumaziba osiri. Ezi ves 39 kamaghın migei, gumazibar dibobonim 22,000in tu. Kamaghın ami, dibobonir kam, 8,300, a dera. E 8,600 kagh anetigham, eghti men dibobonim bar moghira 22,300in otogham.

purirpeniba asam. ³⁰ Ezi men gumazir dapanim, Usielin otarim Elisafan. ³¹ Ingangarir me damuamimra kara, me Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam, ko dakozim, ko lamın agharim, ko ofa gamir dakozir pumuning, ko Anogoroghezir Danganimin itariba ko bizir igharaziba, ko Bar Anogoroghezir Danganim modir inim, me bizir kaba bar dar ganamin ingangarim iti.

³² Ezi Livaiba bar, men gumazir dapanim Eleasar, a ofa gamir gumazim Aronın otarim. A Godın Purirpenimin aven ingangarim gamir gumazibagh, ativagha men gari.

³³ Ezi Merarin ikizimin adarasi, me ikizir pumuning iti, Malin ikizim, ko Musin ikizim. ³⁴ Men gumaziba bar, kar men otarir iakinir vamiran itibar ikegha ghua gumazir ghuribar tuziba, men dibobonim, 6,200ın tu. ³⁵ Merarin ikizimin adarazir gumazir dapanim, Abihailın otarim Suriel. Egh me Purirpenimin notın amadaghan uan purirpeniba asam. ³⁶⁻³⁷ Merarin ikizimin adarasi, me ingangarir kaba iti. Me, Purirpenimin birir aghariba, ko an biribar ighuvir ruariba, ko an dipenir akiniba, ko boksiar birir agharibar poviba gavgavim dagh anidiba, ko dar bizir muziariba sara, ko Purirpenim avinizir divazir ekiamın dipenir akiniba, ko dipenir akinir kabar poviba gavgavim dagh anidir boksiaba, ko divazimin suizir afughafuziba ko beniba, me bizir kaba bar dar ganamin ingangarim iti.

³⁸ Egh Moses ko Aron uan otariba ko, God bativamin Purirpenimin guamin, aruem anadi naghın uan purirpeniba asam. Me Anogoroghezir

Danganim in aven ingangaribar ganamin ingangarim iti. Me Israelia bar men akurvaghasa kamaghin ami. Eghti gumazir kinitam danganir kam in borogh in iziti, me a misueghti, an aremegham. ³⁹ Ikiavira Itir God, Moses ko Aron Akar Gavgavim aning ganingizi moghin, aning an gin ghua Livain anabamin gumaziba ko me itir ikiziba bar men ziaba osiri. Aning men otarir iakinir vamiran itibar ikegha ghua gumazir ghuribar tuziba, bar me menge, ezi men dibobonim 22,000 in tu.

Livaiba, Israelian otarir ivariabar danganim ini

⁴⁰ Ezi Ikiavira Itir God Moses migia ghaze, “Ni Israelian otarir ivariabar ziaba bar da osirigh. Ni otarir iakinir vamiran itibar ikegh men ziaba meng mangi gumazir ghuribar tugh. ⁴¹ Ki Ikiavira Itir God, ki Israelian otarir ivariaba iniamin danganim, ki Livaiba iniam. Egh ki uaghan Israelian asizir ivariaba iniamin danganim, kar bulmakauba, ko sipsipba, ko memen ivariaba, ki uaghan Livaibar asizir ivariaba iniam.” ⁴² Kamaghin amizi, Moses Ikiavira Itir God mikemezi moghin ami. A Israelian otarir ivariaba bar me mengegha men ziaba osiri. ⁴³ Ezi men otarir ivariaba bar, kar otarir iakinir vamiran itibar ikegha ghua men gumazir ghuribar tu, men dibobonim 22,273 in tu.

⁴⁴ Egha Ikiavira Itir God ua kamaghin Moses migei, ⁴⁵ “Ni datirighin Israelian borir ivariabar danganim inisi, Livaiba na daningigh. Eghti Livaiba nan gumamazibara ikiam. Egh men asiziba, Israelian asizir ivariabar danganim inisi

me na daningh. Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme. ⁴⁶ Israelian otarir ivariabar dibobonim, mong pin iti, ezi Livaibar gumazibar dibobonim, a 273plan gumazibagh afira, Kamagh, 273plan gumazir kaba, ia nan dafarim dama ua me givezeghiva ua me iniam. ⁴⁷ Ezi ua gumazir vamira, iniamin ivezim, a 50 kina. Kamaghin amizi, ia ua 273plan gumazir kaba vaghvagh me givesi, me bagh vaghvagh 50 kina 50 kina inigh na bagh izi. ⁴⁸ Egh dagiar kaba, ni Aron ko an otaribar aningh, egh ua gumazir kaba iniam.” ⁴⁹⁻⁵¹ Moses Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavir kam baregha an gin ghu. A 13,650 kina, otarir ivariar kabar dafarim dama da inigha ghua, ua me iniamin ivezim in min Aron ko an otaribagh aningi.

4

Kohatin ikizimin ingangariba

¹ Ezi Ikiavira Itir God Moses ko Aron migia ghaze, ² “Gua Kohatin ikizimin adarasi, men gumaziba ko ikizir me aven itiba, men ziaba osirigh me menegh. Kohatin ikizim, a Livain anabamin ikizibar ikizir mam. ³ Gumazir 30plan azeniba itibar ikegh mangi 50plan azeniba itibar tugh, gua ingangarim bagh men ziaba osirigh me menegh. Gumazir kaba, God bativamin Purirpenimin ingangarim damuam. ⁴ Men ingangarim kamakin, me God bativamin Purirpenimin bizir bar zuruzibar ganam.

⁵ “Israelia danganir mam ategh mangisi, Aron uan otariba ko Purirpenimin aven mangi, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam modir inir

aghuarir ekiam adegħ a inigh an onegħ Boksiam avaragh. ⁶ Egh ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitamra inigh anevaragh, bluplan initam uam anevaragh. Egh Boksiam atersi an iter otevir pumuning isi, tam vongın itir Boksiamın ringning darugh, egh tam vongın itir ringning darugh.

⁷ “Egh me inir bluplan tam isi dakozir nan damazimın ikiavıra itim gisın a ghuaragh. Egh itariba, ko mineba, ko ababa, wainın dipam ingiamin ofa bagħ itarir koniba isi, dakozir kam dafagh. Me zurara bretin na ganıdim, me dakozir kam darıgh, eghti a nan damazimın ikivıra iki. ⁸ Egh bizir kaba bar mogħıra, inir aghevitamın da avegh. Egh ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitamra isi bizir kaba bar da avegh. Egh dakozir kam atersi, me an iter otevimning isi, tam vongın itir dakozimın ringning darugh, egh tam vongın itir ringning darugh.

⁹ “Egh me inir bluplan tam inigh, lamın aghorim ko an lamba, ko akamimın mın avimın suizir biziba, ko an itariba, ko olivin boreba itir mineba, ko an itir bizir igharaziba, bar mogħıra da avegh. ¹⁰ Egh a ko an itir bizir kaba bar, ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitamın da rikigh. Egh anetersi, nogorim a datıgh a ikegh.

¹¹ “Egh inir bluplan tam isi, golın ingarizir ofa gamir dakozim avaragh, egh ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitam a gisın uam anevaragh, egh anetersi, aneteramin iter otevimning an gol ringbar aghuigh. ¹² Egh Anogoroghezir Danganımın aven Godın ingangarim damuamin biziba bar da akuvagh inir bluplan tamın aven da rikigh, egh

ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitam bar da nomkegh, egh da atersi nogorim a datıgh a ikegh.

¹³ “Egh ofa gamir dakozir ekiamın averenim rueghıva, inir pıghaghevitamın anevaragh.

¹⁴ Egh ofa gamir dakozimın Godın ingangarim damuamin biziba bar da isi, ofa gamir dakozimın pın dar arıkgıh. Bizir kaba, itarir ekiaba, ko fokba, ko savolin muziariba, ko itarir avim ateramiba, ko averenim iniamin itariba. Egh ongarimın itir asızir ekiabar inir aghuitam isi ofa gamir dakozim avaragh. Egh anetersi, an iter otevimning isi, an gol ringbar aghuigh.

¹⁵ “Israelia dikavigh danganir igharazimın mangısi damuti, Aron uan otariba ko Purirpenimın aven itir biziba bar da noeghti, Kohatın adarazi izi bizir kaba ateram. Arazir kamın, me bizir bar zuruzibar suighan kogham. Puvatighti, me arıghiregham. Kohatın adarasi, God bativamin Purirpenimın biziba ateramin ingangarir kam iti.

¹⁶ “Ofa gamir gumazim Aronın otarim Eleasar, Purirpenim ko an aven itir bizibar ganam. Egh lambar boreba, ko mıgharir mughuriar aghuim zuir paura, ko wit tuamin ofan me zuraram amiba, ko olivin borer me ofa gamir gumazibagh inga me amisıvamiba, a bizir kabar ganam.”

¹⁷ Ikiavıra Itir God Moses ko Aron mıgia ghaze,
¹⁸⁻¹⁹ “Gua oragh. Livain anabamın adarazir tongın itir Kohatın ikızimın gumaziba, me nan bizir zuruzir kabar boroghın iziti, gua bar deraghvıra men gan. Bar guizbangıra, Kohatın ikızimın adarazi arazir kuratam damighti, ki me misueghti me arımgıhiregham. Kamaghın, Aron uan otariba

ko, men ikizim faragh Purirpenimın aven mangi, bizir me damuamiba deraghvıra vaghvagh men akakagh, me ateramin bizibar me mikim. ²⁰ Egh ofa gamir gumaziba Purirpenimın aven nan bizir zuruziba nogha da aver dughiamın, Kohatın ikizimın adarazi Purirpenimın aven mangi bizir kabar ganan kogham. Me dar ganamin dughiamra, me maghıram arıghiregham.”

Gersonın ikizim damuamin ingangariba

²¹ Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miği, ²² “Ni Gersonın ikizimın adarasi, men gumaziba ko ikizir me aven itiba, men ziaba osirigh me mengegh. Gersonın ikizim, a Livain anabamın ikizibar ikizir mam. ²³ Gumazir 30plan azeniba itibar ikegha ghua 50plan azenibar tuzıba, gua ingangarim bagh men ziaba osirigh me mengegh. Gumazir kaba, God bativamin Purirpenimın ingangarim damuam. ²⁴ Men ingangarim kamakın, me God bativamin Purirpenimın bizir kaba ateram. ²⁵ Me Purirpenimın birimın mın duir inir aghuir ekiaba, ko God bativamin Purirpenim aver inir me ongarımın itir asızir ekiabar inibar ingariziba, ko God bativamin Purirpenimın aven zuir tiar akamın inir ekiaba, me bar da ateram. ²⁶ Egh Purirpenim ko ofa gamir dakozim avınizir divazimın inir ekiaba, ko divazimın azenan zuir tiar akamın iniba, ko inir kaba duir beniba ko dar bizir ıgharaziba, me bar dar ganam. Gersonın ikizim, me bizir kabar ganıva dar kir da ateramin ingangarim iti. ²⁷ Aron uan otariba ko, Gersonın adarazir ganıva me vaghvagh damuamin

biziba ko ateramin biziba ko damuamin ingangarir igharazibar me mikimam. ²⁸ Gersonin adarasi, God bativamin Purirpenimin ingangarir kaba iti. Eghti ofa gamir gumazim Aronin otarim Itamar, men ingangarir kabar ganamin gumazir dapanim.”

Merarin ikizim damuamin ingangariba

²⁹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni Merarin ikizimin adarasi, men gumaziba ko ikizir me aven itiba, men ziaba osirigh me meneggh. Merarin ikizim, a Livain anabamin ikizibar ikizir mam. ³⁰ Gumazir 30plan azeniba itibar ikegha ghua 50plan azenibar tuziba, gua ingangarim bagh men ziaba osirigh me meneggh. Gumazir kaba, God bativamin Purirpenimin ingangarim damuam. ³¹⁻³² Ia danganir igharazimin mangamin dughiamin, Merarin ikizimin adarasi, me na bativamin Purirpenimin ingangarir kaba iti. Me, Purirpenimin birir aghariba, ko an biribar ighuvir ruariba, ko an dipenir akiniba, ko boksiar birir agharibar poviba gavgavim dagh anidiba, ko dar bizir muziariba sara, ko Purirpenim avinizir divazir ekiamin dipenir akiniba, ko dipenir akinir kabar poviba gavgavim dagh anidir boksiaba, ko divazimin suirazir afughafuziba ko beniba, me bizir kaba bar da ateramim ingangarim iti. Ni Merarin ikizimin adarazi vaghvagh ateramin bizibar me mikim. ³³ Merarin ikizimin adarasi, God bativamin Purirpenimin ingangarir kabar amuam. Eghti ofa gamir gumazim Aronin otarim Itamar, men ingangarir kabar ganamin gumazir dapanim.”

Livain anabamın adarazir diboboniba

³⁴⁻⁴⁸ Kamaghın, Moses ko Aron ko Israelian gumazir dapaniba Ikiavıra Itir Godın akamın gın ghua, Livain anabamın adarazir ziaba osirigha me menge. Kar, Kohatın ikizimın adarazi ko Gersonın ikizimın adarazi ko Merarin ikizimın adarasi. Men gumaziba ko ikizir me aven itiba, me men ziaba osirigha me menge. Gumazir 30plan azeniba itibar ikegha ghua 50plan azeniba itibar tuziba, me God bativamin Purirpenimın ingangarim bagha men ziaba osirigha me menge.

Men dibonibar kara, Kohatın ikizimın gumazibar dibobonim 2,750plan gumaziba, ezi Gersonın ikizimın gumazibar dibobonim 2,630plan gumaziba, ezi Merarin ikizimın gumazibar dibobonim 3,200plan gumaziba. Ikizir 3plan kaba bar moghıra, men dibobonim, 8,580plan gumaziba. ⁴⁹ Ikiavıra Itir God, Moses mikemezi moghıra, me gumaziba menge. Egha ingangarir me vaghvagh damuamiba ko ateramin biziba, Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, me me ganıngi.

5

Me Godın damazimın mizezir gumazamizibar amuamin araziba

¹ Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mıgei, ² “Ni Israelian gumazamizibav kemeghti, me danganir itimın gumazir kaba batueghti, me mangi azenan iki. Kar, gumazamizir lepan mın garir arımarıar kuram itiba, ko gumazamizir mikarzir mogomeba duaba da bativima, ghuzir mitiziba dar azenan otifi, ko amizir uan iakinıavav soziba, ko gumazamizir ariaghirezibar kuabar suigha

Godin damazimin mizeziba. ³ Ia gumazamizir kaba uaghara me amangighti, me danganir ia itimin azenan mangi. Ia kamaghin damuti, danganir ki uan gumazamizibar tongin itim, a nan damazimin mizeghan kogham.”

⁴ Kamaghin amizi, Israelia, gumazamizir Godin damazimin mizeziba azenan me amadima, me azenan zui. Me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghiram ami.

Arazir kuram ikarvaghamin Akar Gavgavim

⁵ Ezi Ikiavira Itir God Moses migia ghaze,
⁶ “Ni akar kaba Israelian gumazamizibar aningigh: Gumazitam o amizitam akirim ragh Ikiavira Itir God gasaragh, arazir kuratam gumazir igharazitam damighti, osimtizim an ikiam. ⁷ Kamaghin, a uan arazir kuramin gun mikemegh, egh ivezim bar anetigh gumazir an arazir kuramin a gamizim daningigh. Ivezir a ikarvaghamin, 500plan dagiabar ikiti, ni uam a gisin dagiatabar atigh 600plan dagiaba a daningigh. ⁸ Gumazir ivezir kam iniamim aremeghti, an tav ikian kogh ivezir kam inighan koghti, gumazir arazir kuram gamizim, ivezir kam inigh Ikiavira Itir God bagh mangiti, ofa gamir gumaziba a iniam. Egh ivezir kam gisin, a sipsipin apuritam isi ofa gamir gumazim danighti, ofa gamir gumazim an arazir kuraba gin amangamin ofa damuam. ⁹ Israelia Ikiavira Itir Godin ofa damusi, bizir aghuitaba inigh izi ofa gamir gumazim danighti, bizir kaba an bizibara. ¹⁰ Gumazamiziba God bagha inigha izir

ofan manaba, kar bizir me ofa gamir gumazim ganidiba, a ua bagh da iniam.”

Gumazim ghaze, an amuim ti arazir kuram gami, a manmaghin damuam

¹¹ Egha Ikiavira Itir God Moses migia ghaze, ¹²⁻¹⁴ “Ni akar kaba Israelian gumazimizibar aningh: Gumazitam kamagh nighnigh suam, an amuim ti akirim a gasaragha gumazir igharazim ko akui, egha Godin damazimin mize. Gumazir kam a fozir puvati, guizbangira, o puvati. Amuim ti modogha arazir kam gami. Guizbangira, tav an ganizir puvatigha, a gasir akamin tuaviba puvati. Kamaghin pam navir kuram uan amuimin iti.

¹⁵ Egh arazir kam in, gumazim uan amuim inigh ofa gamir gumazim bagh mangi. A uaghan ofa damusi 1 kilogrem plauan balin ingarizim inigh mangam. Ofan kam in mingarimra kara, pam ti uan amuim bagha nighnizir aviriba ikia navir kuram an iti, eghti me fogham amuim guizbangira arazir kuram gamiz, o puvati. Kamaghin, gumazir kam olivin borem isi plauan kam gingan marki. Egh uaghan, a migharir mughuriar aghuim zuim itir pauran me iter balsamin eborimin ingarizim a darighan marki.

¹⁶ “Eghti ofa gamir gumazim, amizim inigh iziti, a ofa gamir dakozimin boroghin izi Ikiavira Itir Godin damazimin tugham. ¹⁷ Eghti ofa gamir gumazim, dipar me na ganingizitam isi, nguazir miner tam gingegeh, egh Ikiavira Itir Godin Purirpenimin apengan itir nguazir minezitaba inigh dipar kam mikinigh, eghti arazir kam in dipar kam puv misogham. ¹⁸ Amizir

kam nan damazimın tughiv ikiamin dughiamın, ofa gamir gumazim amizimın dapanir arızim firighti a ruaragh pura ikiam. Eghti ofa gamir gumazim, ofa damuamin plaua isiva amizimın dafarim datigh. Egh ofa gamir gumazim uan dafarimın dipar misozi kamın itir nguazir minemın suiragh. E fo, dipar misozir kam, amizir guizbangira arazir kurabagh amibagh asighasisi. ¹⁹ Ofa gamir gumazim amizim mikimti, amizim amamangatighi, ofa gamir gumazim suam, ‘Ni fo, dughiar ni uan pamın itimın, ni gumazitam koma arazir kuratam gamizir puvati, eghti dipar misozir kam guizbangira ni gasighasighan kogham. ²⁰ Ezi ni uan pamın itir dughiamın, ni uan pam ategha guizbangira gumazir igharazim ko arazir kuram gamigha Godın damazimın mize, eghti dipar misozir kam nin ingariva ni gasighasigham.’ ²¹ Eghti ofa gamir gumazim uam akar kurar kam amizim mikimam, ‘Ni guizbangira arazir kuram gami, eghti Ikiavira Itir God nin gumazamizibar tongin nin ziam gasighasigham, egh nin borivtarim damighti, an ekonamighti, nin navim buigham. ²² Dipar misozir kam nin navimın aven mangi an ingarti, a buva nin mikarzir mogomem damighti a ikuvigham.’ Eghti amizim suam, ‘Aria, guizbangira. Ikiavira Itir God mikemezi moghin damu.’

²³ “Eghti ofa gamir gumazim asighasighamin akar kam osirigh, egh dipatam inigh akar osirizir kam ruti a miner dipar misozim magiram. ²⁴ Egh gin an amizim mikemeghti, an anemeghti, dipar misozir kam an navir averiamın aven

magiram. ²⁵ Ofa gamir gumazim, amizim suirazir ofan plauan kam a dama a inigh, an suiragh Ikiavira Itir Godin damazimin a fegh a damuti, a ighuamangi. Egh a inigh ofa gamir dakozimin mangam. ²⁶ Egh uan dafarim isi plauan kam darugh, egh a plauan muziaritam inigh ofa gamir dakozimin a tuaghti, avim an isi mangiti a bar mighirighti, averenir kinim otogham. Plauan muziarir kam, a bar plauan namin danganim inigham. A kamaghin damighgin amizim mikemeghti, a dipar misozir kam amam. ²⁷ Amizim guizbangira poroghamiba uari bakeir arazim damighiva Godin damazimin mizeghti, dipar misozir kam an aven mangiva, mizazim a daningiva, an borivtaribar amighti, da ekonamigh, navim buva an mikarzir mogomem ikuvigham. Eghti Ikiavira Itir God an gumazamizibar tongin an ziam gasighasigham. ²⁸ Eghti amizir kam, guizbangira arazir kuram damighan koghiva, a Godin damazim deraghvira ikivira ikiti, dipar misozir kam a gasighasighan koghti, bizir kurar kam a batoghan kogham. Eghti a boriba batamin gavgavim ikivira ikiam.

²⁹ “Akar Gavgavir kamın mınгарim kamakin. Gumazitam uan amuim mikim suam, a ti arazir kuram gami. Egh a nighnizir aviriba iki egh navir kuram an ikiam. ³⁰ O, gumazim pura akar kinim uan amuir aghuim gasi, navir kuram pura an ikiti, me amizim mikemeghti, an ofa gamir dakozimin boroghin tughti, ofa gamir gumazim guizin akam gifoghsı arazir kam damuam. ³¹ Eghti amizim guizbangira arazir kurar kam gami, an an ivezir kuram iniva osımtıziba ateram. Amizim

guizbangira osimtizim damighti, an pam akam a gasir arazir kamın osimtizim an ikian kogham.”

6

Gumamaziziba uari God daningamin Akar Gavgavim

¹ Ikiavira Itir God kamaghın Moses miğei, ² “Ni Israelian gumamaziziba kamaghın me mikim: Gumazitam o amizitam uabi isi Ikiavira Itir God daningiva a baghvira ikisi, a ko akam akirigh, ³ egh a wainın dipam ko dipar gavgavibar aman marki. Egh wainın ovizibar dipaba ko wainın oviziba ko wainın ovizir midiaribar aman marki. ⁴ A uabi isa na ganiga Akar Gavgavim gamizir dughiamın ikegh mangi dughiar a na baghvira ikiamim gıvaghım otogham, a wainın dipatam, o wainın oviziba, o wainın ovizibar inibar aman marki.

⁵ “Egh dughiar a uan akar dikirizimın gin ghua uabi isa na ganıdimın, a uan dapanir arizibagh isi da otıvan marki. A nan gumazimra. Egh an akar dikirizir gavgavir kamın apengan iki, dughıabar zurara uan dapanir arizim ko ghua-masiziba ateghti da aghung. ⁶⁻⁷ A dapanir arizir ruarim sara itir arazir kam, gumamazizibar ak- agha ghaze, a God baghvira itir gumazimra. Kamaghın amizi, a uabi nan damazimın mızeghan koghsi gumazitamın kuamın boroghın mangan kogham. Guizbangira an afeziam, o amebam, o aveghbuaba o buaramiziba arımıghireghti, a men kuabar boroghın mangan kogham. A kamaghın damigh, nan damazimın mızegham. ⁸ Dughiar a

uan akar dikirizimın gın ghua na baghavıra itimin, a Ikiavıra Itir Godın gumazimra.

⁹ “Gumazitam an boroghın puram aremeghti, bizir kam an dapanir arızir na ganıngizim damuti, a nan damazimın mizegham. Kamaghın amizi, gumazir kam 7plan arueba orarkegh gın uan dapanim gisegh, egh ua nan damazimın zuegham.

¹⁰ Egh namba 8ın aruemin, a kuarazir bunbar pumuning o osirvar pumuning inigh ofa gamir gumazim bagh God bativamin Purirpenimın tiar akamın mangi.

¹¹ Eghti ofa gamir gumazim aning inigh, tam arazir kuraba gın amadir ofa damu. Egh tam ofan bar isia mighirim damu. Gumazir kam, gumazir kuamın boroghın ikegha osımtızim ikia a nan damazimın mize. Kamaghın, ofan kamning a damighti a nan damazimın ua zuegham. Aruer kamra, gumazir kam ua uan dapanir arızim na danıngti, a nan bizimram otogham.

¹² Aruer a Ikiavıra Itir God baghavıra ikiasa akam akirizibar dibobonim, a bar ua dar amuam. Dar dibobonim, aruer kamın ikegh mangıva, aruer kabar dibobonim gıvagh. A uan akar dikirizimın gın zuir aruer faragha ghueziba, da pura ghue. Guizbangıra, an dapanarızim nan damazimın mize. Kamaghın, an azenir vamıra itir sipsipın apurir igiatam inigh osımtıziba ağıvamin ofan mın na bagh izi.

¹³ “Na baghvıra ikiasa akar dikirizim gamizir gumazim, bizir a damuasa mikemezibar amigh gıvagh, egh na bativamin Purirpenimın mangi an tiar akamın boroghın tugham.

¹⁴ Egh a 3plan ofaba Ikiavıra Itir God bagh dar amuam. An

ofan bar isia mighirim bagh azenir vamira itir sipsipin nguzir apuritam, ko arazir kuraba gin amadir ofa bagh azenir vamira itir sipsipin amebatam, ko God ko navir vamira ikiamin ofa bagh sipsipin apuritam, a bar da inigh na bagh izam. Kar, asizir duaba dar mikarzipar itir puvatiziba. ¹⁵ Egh uaghan yis puvatizir bretba itir akiram, kar plauan aghuim ko olivin borem sara veregha ingarizir bretba, ko yis puvatizir bisketin olivin boremin aghuiziba, egh uaghan wit tuamin ofa ko wainin dipabar ofa damuamiba sara inigh izi.

¹⁶ “Eghti ofa gamir gumazim bizir kaba bar da isi, Ikiavira Itir God daningiva, arazir kuraba gin amadir ofa ko ofan bar isia mighirim damu. ¹⁷ Egh sipsipin apurim misuegh akiramın itir bretin yis puvatiziba sara, Ikiavira Itir God ko navir vamiran ikiamin ofa damuam. Egh wit tuamin ofa ko wainin dipabar ofa uaghan dar ofa damu. ¹⁸ Eghti God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghın, gumazir God bagha akar dikirizim gamizim, a uan dapanir arizibagh isegh, da inigh mangi God ko navir vamiran ikiamin ofan apengan itir avim datighti, da isigh.

¹⁹ “Gumazir kamın dapanir ariziba isigh givaghti, gin ofa gamir gumazim, sipsipin apurimin aniavir agharimin tuzir me minemin avigha givazim, ko akiramın itir yis puvatizir bret tam, ko yis puvatizir bisketin tam inigh, gumazir kamın dafarim datigh. ²⁰ Egh ofa gamir gumazim dar suiragh da fi dar amuti, da Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamangi. Kar ofa gamir gumazimin ofan zuruziba. Eghti uaghan

na ganingizir sipsipin evarim ko buaragharim, da ofa gamir gumazimin biziba. Eghti gin God bagha akar dikirizim gamizir gumazim, wainin dipam amisi anemi.

²¹ “Arazir kabar mingarim kamakin. Gumazitam o amizitam uabi isi na daningisi, akam akirigh, egh me ofa damuamin arazir kabar gin mangi. Eghti gumazitam bizir igharazitaba uaghan da na daningisi, akar dikirizim damigh, a guizbangira akar dikirizir kamın gin mangi a damu.”

Ofa gamir gumaziba ghaze, God deraghvira gumazamizibar amuam

²² Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ²³ “Ni, Aron uan otariba ko, nan arazir ki deragh Israelia damuamim, an gun me mikemegh. Eghti me kamaghin Israelia mikim:

²⁴ “Ikiavira Itir God, deraghvira ia damuva, egh deraghvira ian ganam.

²⁵ Ikiavira Itir God, ian apangkuv egh, mati an guamin angazangarim ia gisirazi moghin, deraghvira ian ganam.

²⁶ Egh Ikiavira Itir God, navir aghuim ian iki, egh navir amirizim ko dabirabir aghuim ia daningam.’

²⁷ “Eghti arazir kamın me nan ziam diponiva nan azangsih suam, Ikiavira Itir God, ni deraghvira Israelia damu. Eghti ki bar deraghvira me damuam.”

7

Gumazir dapaniba, ofan mabagh ami

¹ Moses Ikiavira Itir Godin Purirpenim asaragha gifa. Egha aruer kamra, a olivin borem isa Purirpenim ko an aven itir biziba, ko ofa gamir dakozim ko an biziba bar, dagh ingegha, da isa God ganingizi, da God baghavira iti. ²⁻³ Ezi Israelian anababar gumazir dapaniba, kar gumazir dapanir faragha gumazamizibar ziaba osirigha me mengeziba, me uan ofaba inigha Ikiavira Itir God bagha izi. Me 6plan karisba ko 12plan bulmakauba inigha Ikiavira Itir Godin Purirpenimin boroghin izi. Gumazir dapaniba vaghvagh bulmakaun vamira inigha ize. Egha gumazir dapanir pumuning uaning inigha karisin vamira inigha ize. Me bar da inigha iza ofa damuasa da ariki. ⁴⁻⁵ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni ofan kaba, me dama da inigh na bativamin Purirpenimin ingangarim bagh, da isi Livain ikiziba vaghvagh uan ingangariba bagh biziba atersi, da tuiragh me daning.” ⁶ Ezi Moses bulmakauba ko karisba isa Livaibagh aningi. ⁷ A karisin pumuning ko bulmakaun 4pla isa Gersonin ikizim ganingi, eghti me dar ingangaribar amuam. ⁸ Egha 4plan karisba ko 8plan bulmakauba Merarin ikizim ganingi, eghti me dar ingangaribar amuam. Aronin otarim Itamar, me damuamin ingangaribar faragh mangi men ganam. ⁹ Moses fo, Kohatin ikizim, me damuamin ingangarim, me Godin bizir zuruziba uan dipizibar da ateram. Kamaghin amizi, a karis ko bulmakaun tam me ganingizir puvati.

10 Me olivın borem isa ofa gamir dakozim gingeğa God ganıdima, an an bizimra otozir dughiamın, gumazir dapaniba uaghan uan ofaba inıgha ofa gamir dakozımın boroghın izegha ofabar amuasava ami. 11 Ezi İkiavıra İtir God kamaghın Moses mıgei, “Nı kamaghın 12plan gumazir dapanıbav kım suam: Gumazir dapaniba vaghvagh aruebar vaghvagh uan ofaba isi God daning mangiti 12plan arueba gıvaghdam. Me bar kamaghıra ofa gamir dakozımın God daningisi, ofaba inıgha izi.”

12-83 Ezi gumazir dapaniba vaghvagha, uan ofaba aruebar vaghvagha God bagha da isa izi.

Ezi aruer namba 1ın, Judan anabamın gumazir dapanim Nason, an Aminadapın otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 2ın Isakarın anabamın gumazir dapanim Netanel, a Suarın otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 3ın, Sebulunın anabamın gumazir dapanim Eliap, a Helonın otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 4ın, Rubenın anabamın gumazir dapanim Elisur, a Sedeurın otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 5ın, Simeonın anabamın gumazir dapanim Selumiel, a Surisadain otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 6ın, Gatın anabamın gumazir dapanim Eliasap, a Duelin otarım, a uan ofa inıgha izi.

Ezi aruer namba 7in, Efraimin anabamin gumazir dapanim Elisama, a Amihutin otarim, a uan ofa inigha izi.

Ezi aruer namba 8in, Manasen anabamin gumazir dapanim Gamaliel, a Pedasurin otarim, a uan ofa inigha izi.

Ezi aruer namba 9in, Benjaminin anabamin gumazir dapanim Abidan, a Gideonin otarim, a uan ofa inigha izi.

Ezi aruer namba 10in, Danin anabamin gumazir dapanim Ahieser, a Amisadain otarim, a uan ofa inigha izi.

Ezi aruer namba 11in, Aserin anabamin gumazir dapanim Pagiell, a Okranin otarim, a uan ofa inigha izi.

Ezi aruer namba 12in, Naptalin anabamin gumazir dapanim Ahira, a Enanin otarim, a uan ofa inigha izi.

Me bar moghira vaghvagha ofan magh ghuezir kaba inigha ize. Dar kara: silvan itarir ekiar vamira, an osimtizim 1 kilogrem ko akuam, ko silvan itarir dozir mam, an osimtizim 800 grem, aning inigha ize. Me itarir kamning uaghara plauan aghuim ko olivin borem sara veregh wit tuamin ofabar amuamim aning gati. Egha me vaghvagha golin itariba inigha ize, dar osimtizim 110 grem. Itarir kaba, pauran mughuriar aghuim zuim bar dagh izifa. Egha me vaghvagha bulmakaun apurir igiar mam, ko sipsipin apurir mam, ko sipsipin nguzir azenir vamira itim inigha, ofan bar isia mighirim damuasa da inigha ize. Egha me vaghvagha arazir kuraba gin amadir ofan min memen apurir mam inigha ize. Egha God

ko navir vamiran ikiamin ofabar amuasa bulmakaun apurir pumuning, ko sipsipin apurir 5pla, ko memen apurir 5pla, ko azenir vamira itir sipsipin nguzir 5pla, me bar ada inigha ize.

⁸⁴⁻⁸⁵ Gumazir dapanir 12plan kaba, ofa gamir dakozim God baghvira a daningasa, inigha izezir ofa damuamin biziba, ofa gamir gumaziba bar moghira da mengezi, dar dibobonim kamaghin ghu: 12plan silvan itarir ekiaba ko 12plan silvan itarir doziba. Dar osimtizim bar moghira, 28 kilogrem. ⁸⁶ Egha me 12plan golin itariba inigha ize. Dar osimtizim, bar moghira 1,320 grem. Ezi pauran mughuriar aghuim zuim dagh izifa. ⁸⁷ Egha me 12plan bulmakaun apuriba, ko 12plan sipsipin apuriba, ko 12plan sipsipin nguzir azenir vamira itiba, ofan bar isia mighiribar amuasa da inigha ize. Egha uaghan da sara wit tuamin ofaba isa asizir kaba koma ofa gami. Egha uaghan arazir kuraba gin amadir ofabar min, me 12plan memen apuriba inigha ize. ⁸⁸ Egha God ko navir vamiran ikiamin ofa damuasa, 24plan bulmakaun apuriba, ko 60plan sipsipin apuriba, ko 60plan memen apuriba, ko 60plan sipsipin nguzir azenir vamira itiba, me bar moghira da inigha ize. Me faraghavira ofa gamir dakozim gamizi, a Ikiavira Itir God baghavira itir bizimin oto, egha gin me ofan avirir kaba bar dagh ami.

⁸⁹ Ezi Moses Ikiavira Itir God ko mikimasa, a bativamin Purirpenimin aven ghu. Egha Ikiavira Itir Godin tiarim barazima, an Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin asuam gisin itir enselin bar gavgavimningin tongira otogha Moses migei. Boksar kamın asuam, kar arazir kuraba gin

amangamin danganim.

8

Me lamba isa dar danganibar da arisi

¹ Egha Ikiavira Itir God Moses miġia ghaze,
² “Ni Aron mikim suam: Ni 7plan lamba isi, lamın aghorim itir agharibar dar danganibar deraghvira da aseghti, dar angazangarim lamın aghorimın guamın itir danganimın isiva angazangar.” ³ Ezi Aron, Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, lamba isa lamın aghorimın itir agharibar dar danganibar da afe, eghti dar angazangarim lamın aghorimın guamın itir danganir kamın isiva angazangar. ⁴ Ikiavira Itir God faragha Moses mikemezi moghin, me lamın aghorim kamaghın an ingari. Me hama isa golin aghuarim misuegha lamın aghorimın ingara, an mingarimın ikegha an ingara uanaga, an pin itir agharibar itir akimaribar tu.

Livaiba, me Ikiavira Itir God baghavira me amisefe

⁵ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Moses miġei,
⁶ “Ni Israelian gumazamizibar tongin Livaibar diaghti me iziti, ni me damighti, me nan damazimın zuegh. ⁷ Me nan damazimın zueghsi, ni kamaghın damu. Ni dipar nan damazimın zueghamin taba isi, arazir kuraba ġin amadir ofan mın, me gisin da kavamang. Egh me damuti, me uan mikarzimın itir ariziba bar dagh isegh, uan korotiaba rueghiva uari zuegh. ⁸ Egh me bulmakaun apurir igiatam, ko wit tuamin ofa bagh, plauan aghuim ko olivin

borem sara vereghiva a inigh izi. Egh bulmakaun apurir igiar igharazitam, arazir kuraba gin amadir ofa damusi a inigh izi. ⁹Egh ni Israelian gumazamiziba bar me akuvagh, Livaibav kemeghti, me izi na bativamin Purirpenimin guamin tuifigh. ¹⁰Livaiba nan damazimin ikivira ikiti, Israelian gumazamiziba uan dafariba isi, Livaibar dapanibagh isin dar arikigh. ¹¹Eghti Aron Israelian tongin Livaiba isi na daningigh, mati ia uan dafarimin ofan suiragha a fegha a gamizi, a Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi. Arazir kamin, me Livaibar amighti, me nan ingangarim damuam. ¹²Eghti Livaiba uan dafariba isi bulmakaun apurir kamningin dapanimning gisin dar arighiva, aningin tam arazir kuraba gin amadir ofa damu, egh igharazim ofan bar isia mighirizim damu. Ofan kamning, Livaibar arazir kuraba gin amadaghti me Godin damazimin zuegham.

¹³ “Mati ia uan dafarimningin ofan suiragha a fegha a gami a Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi moghin, ia Livaiba isi na daningigh, eghti me Aron ko an otaribar akuragh men ingangaribar amuam. ¹⁴Arazir kamin, ni Livaibar amighti, me Israelian gumazamizibar min ikian kogham, me bar nan adarazira. ¹⁵Mati ni uan dafarimningin ofan suiragh a fegh a damuti a Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi moghin, ni Livaibar amighti, me zuegh givaghti, ni me isi na daningigh. Kamaghin me na bativamin Purirpenimin aven ingaram. ¹⁶Israelia bar men tongin, ki ua bagha Livaiba amisefe.

Ki me gamizi, me Israelian otarir ivariaba bar, men danganim ini, ezi Livaiba bar nan adarazira. ¹⁷ Bar guizbangira, ki Isipian otarir ivariabav misoghezir dughiamin, ki Israelian otarir ivariaba ko sipsipba ko bulmakaun nguzir ivariaba, ki ua bagha me amisefe. Kamaghin amizi, me bar nan bizibara. ¹⁸ Datirighin, ki Livaiba inigha me gamizi, me Israelian otarir ivariaba bar, men danganim ini. ¹⁹ Ezi ki Livaiba isa Aron uan otariba ko men agharim garisi. Eghti me men akurvagh Israelia bagh na bativamin Purirpenimin ingar, an ganiva ofabar amuva men arazir kuraba gin amangiti, me Godin damazimin zuegham. Me ian danganim inigha gifa. Kamaghin amizi, ian tav Anogoroghezir Danganimin boroghin mangan marki. Guizbangira, gumazir kinitaba danganir kamın boroghin mangiti, arazir bar kuraba me bativ, me gasighasigham.”

²⁰ Kamaghin amizi, Moses, ko Aron, Israelian gumazamiziba ko, me bar Livaiba isa God ganidi, mati Ikiavira Itir God Moses mikemezi mokin. ²¹ Livaiba uari akirmigha uan arazir kuraba ategha uan korotiaba ruegha Ikiavira Itir Godin damazimin zue. Ezi Aron, mati a uan dafarimningin ofan suiragha a fegha a gamizi, a Ikiavira Itir Godin damazimin ighuavamadi moghin, a men arazir kuraba gin amangasa ofa gamigha, me isa God ganigi. ²² Ikiavira Itir God Livaiba bagha Moses mikemezi moghira, gumazamiziba biziba bar dagh ami. Kamaghin, Livaiba, Aron uan otariba ko men apengan ikia, God bativamin Purirpenimin ingangarim gami.

²³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,
²⁴ “Livaibar gumazir ²⁵plan azenibar ikegha ghuavanadiba, me God bativamin Purirpenimin aven ingaram. ²⁵ Egh me 50plan azenibar otoghiva, me Purirpenimin ingangariba ategh, avughsam. ²⁶ Egh gin, me pura uan aveghbuar na bativamin Purirpenimin aven uan ingangaribagh amibar akurvagh. Egh, me uari ua ingaran marki. Ni akar kam Livaibav kemeghti, me kamaghin damu.”

9

God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam

¹ Israelia Isipin kantri ategha Sainain gumazamiziba puvatizir danganimin itima, azenir namba 2 otozi an iakinir namba 1in aven, Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ²⁻³ “Ia iakinir kam, an aruer namba 14in guaratizimin, Israelian gumazamiziba, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isar kam, bizir ki damuasa ia mikemeziba ko arazir ki ifongeziba bar deravira dar gin mangi.”

⁴ Kamagh amizi, Moses gumazamizibav kemezi, me God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam damusi, an arazarazibar gin mangiva isam damuam.

⁵ Me Sainain gumazamiziba puvatizir danganimin ikia iakinir faragha zuimin, an aruer 14in, guaratizimin, me isar ekiar kam gami. Me Ikiavira Itir God damuasa Moses mikemezi moghin ami.

⁶ Isar kamın dughiamın, gumazir maba, gumazir aremezimın kuar mamın suiragha Godın damazimın mize. Me fo, me God Israelia Gitazir Dughiam Gıñıghnıghamin Isam damuan kogham. Egha me Moses ko Aron bagha ghua kamaghın aning mıgei, ⁷ “E gumazir aremezimın kuamın suigha, Godın damazimın mize. E manmaghsu Israelian tongın, inabazir dughiar ekiar kamın Ikiavıra Itir God bagh ofa damuan kogham?”

⁸ Ezi Moses kamaghın me ikaragha ghaze, “İa tong orarkegh, kı ia bagh Ikiavıra Itir Godın azaragh fogham, a manmaghın e mikımam.”

⁹ Ezi Ikiavıra Itir God, Israelian gumazamizibav mikımasa, kamaghın Moses mıgei, ¹⁰ “İan tav, o ian ovavir boriba aremezir gumazir kuatamın suiragha nan damazimın mize, o ian tav tuavır ruaritamın ghua bar saghon iti, egh a gın isar kam damusi, iakinir akırangın itimın a damu. ¹¹⁻¹² Egh me namba 2ın iakinimın, an namba 14ın aruemin, an guaratızimın isam damuam. Me God Israelia Gitazir Dughiam Gıñıghnıghamin Isar kamın arazıba bar dar gın mangı. Me isam damusi, sipsipın asızir tuzim, ko yis puvatızir bret, ko zuravarir mısozıba sara damı. Egh me asızir tuzitam ateghtı a ikı mangı amımzaraghan otıvan markı. Egh asızir kamın agharitam apıran markı. ¹³ Eghtı gumazamizir nan damazimın zuezıba, ko gumazamizir tuavır ruarımın ghua saghon itir danganımın itir puvatızıba, me God Israelia Gitazir Dughiam Gıñıghnızir Isar kam damuan aghuaghıva, me nan gumazamizıbar

ikian kogham. Me Israelian tongin ikian kogham. Bar guizbangira, ofan dughiamin, me ofa inigha Ikiavira Itir God ganingizir puvati. Kamaghin amizi, me uari uan arazir kurabar ivezir kuram iniam. ¹⁴ Kantrin igharazitamin gumazamiziba ian tongin ikiva, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isar kam damusi, me arazir God ifongeziba bar deraghvira dar gin mangi. Arazir kamra, ia Israelia ko Kantrin Igharazibar Gumazamizir ian tongin itiba uaghara, arazir kam damu.”

*Ghuariam Godin Purirpenim avara
(Ua Me Ini 40:34-38)*

¹⁵ Moses Purirpenim asaragha bar ingangariba agivazi, ghuariar mam maghira iza God bativamin Purirpenim avara. Kar, Purirpenir Ikiavira Itir Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam itim. Ezi zurara guaratizibar ikegh mangi aminim tir dughiam, ghuariar kam, avimin min gari. ¹⁶ Dughiabar zurara ghuariam Purirpenim ave. Gumazamiziba aruebar garima, ghuariam iti. Ezi dimagaribar me garima, an avimin min isia ghuariam in aven iti. ¹⁷ Israelian tuavir daroriba, me kamaghin ami: ghuariar ekar kam Godin Purirpenim ategh pin sivaghsivagh mangiti, me an ganigh, egh dikavigh biziba inigh an gin mangam. Egh ghuariam izaghira itir danganimra ikiti, me ikiam. ¹⁸ Ikiavira Itir God mikemeghti, Israelian gumazamiziba danganir me itim ategham. An Akar Gavgavim me mikemeghti, me ua danganir igiam aghuam. Eghti ghuariar kam Purirpenimin pin ikivira ikiti, me danganir kam in ikivira ikiam.

19 Ghuariar kam dughiar ruarimîn Purirpenimîn pîn ikivîra ikiti, Israelia Ikiavîra Itir Godin akam baregh igharagh mangan kogham. 20 Dughiar mabar, ghuariam Purirpenim gisin dughiar otevimra ikiva dikavigh pîn mangiti, me mangam. Ghuariam dughiar ruarim, o dughiar otevimîn ikiti, me fo, Ikiavîra Itir God Akar Gavgavim me daningasava ami. Ghuariam manmaghin ami, me puram an gin mangi, danganir me itim ategh mangam, o me ikiam. 21 Dughiar mabar ghuariam ikiti aminim pirighti, me iki mangi amimzaraghan ghuariam dikavti, me uaghan dikavigh danganir kam ategham. 22 Dughiar mabar aruer pumuning, o iakinir vamira, o azenir vamira, o dughiaba manmaghin ruaragham, ghuariam Purirpenim gisin ikivîra ikiam, eghti me uaghan danganir kamîn ikivîra ikiam. Dughiar manamîn ghuariam dikafi, me uaghan dikavigh mangam. 23 Ikiavîra Itir God me migeir dughiabar, me a baragha, ikiamin danganiba aghua iti. Ikiavîra Itir God me migeir dughiamîn, me biziba isa danganiba ataghiragha igharagha zui. Arazir kamîn, Ikiavîra Itir God Akar Gavgaviba isa Moses ganidima, a me migeima, me an akamîn gin zui.

10

Me sighar pumuning silvan aningîn ingari

1 Ikiavîra Itir God Moses migia ghaze,
 2 “Ia silvan taba inigh, haman dav sueghiva, sighar pumuningîn ingarigh. Egh gin dughiar gumazamiziba uari akuvamim, o dughiar ia danganim ategh igharagh mangamimîn, ia aning

giviam. ³ Ia dughiar ruarimin sighamning uaghara aning giviti, gumazamiziba bar izi na bativamin Purirpenimin tiar akamin uari akufagh. ⁴ Ia sighar vamira giviti, Israelian anababar gumazir dapanibara izi ni ko uari akufagh. ⁵ Ia sighar vamira pamtemin dughiar otevimin a giviti, aruem anadi naghin itir anababa, dikavigh danganir me itim ategh mangam. ⁶ Ia namba 2in dughiamin, sighar vamira pamtem dughiar otevimin a giviti, sautin amadaghan itir anababa dikavigh mangam. Sighar ararem otoghti, me fogh suam, kar mangamin dughiam, egh dikavigh mangam. ⁷ Eghti Israelia bar izi uari akuvamin dughiam bagh, ia dughiar bar ruarimin sighar pumuning giviam. ⁸ Aronin otaribara, me ofa gamir gumaziba, me sighamning giviamin ingangarim damuam. Ia ko ian ovavir borir gin otivamiba, ia sighamning giviamin arazir kamın gin mangi.

⁹ “Apaniba izi ian nguazimin ia misoghsi damuti, ia faragh sigham giviti, gumaziba zuamira dikavigh mangi apaniba ko misogham. Ia kamaghin damuti, ki Ikiavira Itir God, ian God, ki ia ginighnigh ian akuragh ian apaniba abiraghti ia deraghvira ikiam. ¹⁰ Egh uaghan, ia bar akueghamin dughiar ekiaba, kar ia Godin ziam famin dughiaaba, ko iakinir igiaba otivir isaba, ko ian dughiar ekiar igharazibar, ia sigham givighiva, uan ofan bar isia mighiriba, ko God ko navir vamira ikiamin ofabar amuam. Eghti ki ia ginighnigh ian akurvagham. Ki Ikiavira Itir God, ian God.”

Israelia Sainain Mighsiam ataki

(Sapta 10:11--12:16)

Israelia Sainai ataki

¹¹ Israelian gumazamiziba Isip ategha azenan ize, ezi gin azenir namba 2 otozi, an iakinir namba 2in aven, an aruer namba 20in, ghuariam uan danganir Godin Purirpenim gisin itim ategha dikavigha zui. Purirpenir kam, me faragha Akar Dikirizir Gavgavim itir dagiar akuamn-ing a gati. ¹² Ezi Israelia kamaghin ganigha, dikavigha Sainain gumazamiziba puvatizir danganim ategha, ghuariamın gin ghuavira ikia ghua garima, Paranin gumazamiziba puvatizir danganimın ghuariam an tu.

¹³ Dughiar kam, a faragha zuir dughiar Ikiavira Itir God Moses mikemezi, Moses dikavigh man-gasa Israelia mikemezi me dikavigha zui. ¹⁴ Egha me zuir dughiamın, me uan ikizibar uarigh arigha uan fleghbar suigha zui. Judan anabamın ikizir 3pla faragha zui. Ezi Aminadapın otarim Nason, a Judan anabamın gumazir dapanim, egha uaghan 3plan ikizir kabar gumazir dapanim. ¹⁵ Ezi Suarın otarim Netanel, a Isakarın anabamın gumazir dapanim. ¹⁶ Ezi Helonın otarim Eliap, a Sebulunın anabamın gumazir dapanim.

¹⁷ Ezi ofa gamir gumaziba Purirpenim ko an biziba adeggha deraghavira da ike. Ezi Gersonın ikizimın adarasi, ko Merarin ikizimın adarasi, me Purirpenimın biziba atera faragha zuir Judan anabamın ikizir 3plan kabar gin zui.

¹⁸ Ezi men gin Rubenin anabamın ikizir 3plan adarazi me uan fleghin suiragha men gin zui.

Sedeurin otarim Elisur, a 3plan ikizir kabar gumazir dapanim. ¹⁹ Ezi Surisadain otarim Selumiel, a Simeonin anabamin gumazir dapanim. ²⁰ Ezi Duelin otarim Eliasap, a Gatın anabamin gumazir dapanim.

²¹ Ezi Livain anabamin Kohatin ikizimin adarasi, Anogoroghezir Danganimin biziba ko Bar Anogoroghezir Danganimin biziba atera men gin zui. Livaibar ikizir igharazimning faragha ghua danganir igiar me ikiamimin otivigha Purirpenim asaragha gifa. Ezi Kohatin ikizimin adarazi men gin ghua danganir igiar me ikiamimin otifi. Egha me bizir me ateriba isa ofa gamir gumazibagh aningizi, me da isa Godin Purirpenim garisi.

²² Ezi Efraimin anabamin ikizir 3pla, uan fleghin suiragha Kohatin ikizimin gin zui. Ezi Amihutin otarim Elisama, a 3plan ikizir kabar gumazir dapanim. ²³ Ezi Pedasurin otarim Gamaliel, a Manasen anabamin gumazir dapanim. ²⁴ Ezi Gideonin otarim Abidan, a Benjaminin anabamin gumazir dapanim.

²⁵ Ezi bar gin, Danin anabamin ikizir 3pla, me uan fleghin suiragha zui. Ezi Amisadain otarim Ahieser, a 3plan ikizir kabar gumazir dapanim. ²⁶ Ezi Okranin otarim Pagiell, an Aserin anabamin gumazir dapanim. ²⁷ Ezi Enanin otarim Ahira, a Naptalin anabamin gumazir dapanim. ²⁸ Dughiabar zurara, Israelia mangasa, me kamaghira uari afi.

²⁹ Me mangasava amima, Moses uan amerem Hobap, a kantri Midianin gumazim Ruelin otarim, kamaghin a migei, "E datirighin danganir aghuir

mamin mangam. Kar, danganir Ikiavira Itir God fomira e daningasa akar dikirizim gamizim. Ga uaning, ni e ko mangam. Eghti e deraghvira nin ganam. Bar guizbangira, Ikiavira Itir God e ko akam akira ghaze, a bar deraghvira e damuam.”

³⁰ Ezi Hobap a ikaragha ghaze, “Puvati. Ki mangan aghua. Ki uamategh uan nguibam ko uan adarazi bagh mangam.”

³¹ Ezi Moses kamaghin a migei, “O nan amerem, ni e ataghiraghan marki. Danganir Gumamaziziba puvatizir e ikiamin kaba, ni bar dagh fo. Kamaghin amizi, ni e ko mangi tuavim en akakagham.

³² Ni e ko iziti, Ikiavira Itir God e daningamin bizir aghuir manaba, e uaghan taba ni daningam.”

Gumamaziziba dikavigha zui

³³ Gumamaziziba dikavigha, Ikiavira Itir Godin mighsiam ategha zuima, 3plan arueba gifa. Li-vaiba Ikiavira Itir Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam atera faragha ghua, egha danganir me avughsamim bagha gari. ³⁴ Me zuir aruebar, Ikiavira Itir Godin ghuariam zurara me gisin ikia zui.

³⁵ Me Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigha mangasava amir dughiabar, Moses zurara kamaghin migei, “O Ikiavira Itir God, ni dikavigh mangi uan apaniba ko misogh me batokegh. Egh gumazir ni gifongezir puvatiziba, ni me damighti, me tintinibar aregh.”

³⁶ Me avughsasa Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam arizir dughiabar, Moses zurara kamaghin

migei, “O Ikiavira Itir God, ni Israelian tausenin avirir pozim bagh uamategh izi.”

11

Israelia puvira imobima, God pazaviram me gami

¹ Gumazamiziba osimtizer me bativiba bangin puvira Ikiavira Itir God gimobava an dei. Ezi Ikiavira Itir God me baregha, men atara an navim me bagha puv an isima, an avim me mikini. Ezi me iti naghin mitaghniabar boroghin, avim bar dar isi. ² Ezi gumazamiziba uarir akurvaghosa Mosesin deima, Moses Ikiavira Itir God ko migeima, avim munge. ³ Danganir kam, me kamaghin a dibori, Tabera. Ziar kamın mingarim kamakin, “Avim Isir Danganim.” Ziar kamın nighnizim kamaghin zui, danganir kamın, Ikiavira Itir Godın avim men tongin isi.

Moses 70plan gumazir dapaniba amisefe

⁴ Ikizir igharazibar gumazamizir maba uaghan Israelia ko zui. Me asizitabar amasa men aguiaba puv men ingari. Ezi Israelia uaghan imoba atara bizir kam bagha ara ghaze, “Oio! E asizir tabar ameka! ⁵ E fomira Isipin kantrin ikiava osirir aviriba puviram ada api, egha dagh ivezir puvati. Egha e zurara, kukambaba ko melonba, ko ani-anba, ko galikba apavira iti. ⁶ Ezi datirighin en gavaviba bar gifa. E damamin bizitam ua itir puvati. Dughiabar zurara, e manan dagher kamram apa ghua bar an amira. E bar uarir apangkufi!”

⁷ Manan dagher kamın ganganim, mati temer ovızir muziarim, egha ghurghurigha iangurungi. ⁸⁻⁹ Me itir danganımın manan dagheba, dimagaribar ghuariam sara iri. Amımzaraghan gumazamiziba dıkavigh daru da akumakum dagıabar da mirmıram, o itarir ekiamın aven temer otevimın dav soghtıma, da plaua gavagham. Ezi dar maba me minebar da avigha, dar maba inigha bisketbar ingari. Me da apıma, dar ısıngtızim, mati bisketin me olivin borem sara ingariziba.

¹⁰ Gumazamiziba uan ikıziba ko, uan purirpeni-bar tiar akabar boroghın tuivighav ikia imobava araima, Moses men dimdiaba barasi. Ezi Ikiavıra Itir God atara me bagha an navim puvıra an isi. Kamaghın amızı, Mosesın navim bar a basemezi, a kamaghın Ikiavıra Itir God mıgei, ¹¹ “Nı manmaghsua paza na gami? Nı manmaghsua na gakongezir puvati? Nı manmaghsua gumazamizir kabar ganamin ingangarim na ganingi? ¹² Kı men ingarizir puvatıgha me batezir puvati. Kı men amebam puvati. Tizim bagha, ni me isa nan dafarımning gatıgha ghaze, kı men amebamın mın me ater otem me danıngıva, me inigh bar mangı nguazir ni men inazir afeziabar anıngasa akar dıkırızim gamızı naghın otogham? ¹³ Gumazamizir kaba arava asıziba bagha nan azai. Kı managh me bagh asızir avırıba iniam? Kı bar iburaghburaki. ¹⁴ Kı uabıra manmaghın gumazamizir avırır kabar amuam? Kı osımtızir ekiar kam ateran bar iburaghburaki. ¹⁵ Nı kamaghın na damusi, ni

nan apangkuvigh na misueghti, ki aremegh, uam osimtızir kam ateran kogham.”

¹⁶ Ezi Ikiavıra Itir God, kamaghın Moses migei, “Ni 70plan Israelian gumazir aruaba inigh na bagh izi. Gumazir kaba, ni uabi me gifogha givagha ghaze, me guizbangıra gumazir dapaniba, egha gumazamizibar damazimın me ziar ekiaba iti, gumazir kaba, ni me inigh izi. Ni me inigh na bagh na bativamin Purirpenimın iziti, me ni ko uari akuvagh tufigh. ¹⁷ Eghti ki izighiri ni ko mikim, egh Duar ki ni ganingizir kam da gavgavitaba inigh, me darıgham. Eghti me uaghan nin akuragh gumazamizir kabar osimtızitaba ateram, eghti ni uabıra da ateran kogham. ¹⁸ Ni gumazamizibav kim suam: Ia gurum mizaragh bagh uari akirigh Godın damazimın zuegh, egh damamin asıziba iniam. Ia asıziba bagha arair ararem, Ikiavıra Itir God a baregha gıfa. Ia ghaze, ‘E asızitabar ameka! E faragha deragha Isipin iti.’ Ia oragh, Ikiavıra tir God datirıghın damamin asıziba ia danıngti, ia dar ami. ¹⁹ Ia aruer vamıra, o pumuning, o 5pla, o 10pla, o 20plan aruebar asızibar aman kogham. Bar puvatıgham. ²⁰ Ia iakinir vamıran arueba bar, ia asızibar ami mangi egh dar aghuagh mighsi damuam. Ikiavıra Itir God ia ko itima ia akirim ragha a gasara, egha ara ghaze, ‘E bar tizim bagha Isip ategha ize?’ Ia kamaghın mikemezi, bizir kam bangın, arazir kam ia bativam.”

²¹ Ezi Moses Ikiavıra Itir God ikaragha ghaze, “Ame! Ki 600,000ın gumazibara gari. Ezi ni ghaze, ni iakinir vamıran asıziba me danıngti me dar amam? Asızir kaba, da managh iti? ²² E bul-

makauba ko sipsipba bar dav sueghti, asizir kaba ti men tughatighan kogham. Eghti ongarimin itir osiriba bar, ti men tughatighan kogham.”

²³ Ezi Ikiavira Itir God Moses ikaragha ghaze, “Ki ti gavgaviba puvatighama? Ni kiran oveghangin ganigh fogham, nan migirigiam ti daghem otogham, o puvatigham.”

²⁴ Ezi Moses dikavigha azenan ghua, Ikiavira Itir God mikemezir bizibar gun gumazamizibav keme. Egha 70plan gumazir dapanibav sevegha me gamizi, me uari akuvagha Purirpenim ekiarugha itima, Moses aven ghu. ²⁵ Ezi Ikiavira Itir God, ghuariamın tongin izaghira Moses ko migia, a ganingizir Godin Duar an itir kamın gavgavir maba abigha da isa 70plan gumazir dapanir kabagh ariki. Ezi Godin Duam me ko itima, me maghira dughiar otevimin akam inigha izir gumazibar min akam akuri.

²⁶ Ezi gumazir dapanir 70plan kabar aven itir gumazir pumuning, Eldat ko Medat, aning me itir danganir kamın ikiavira iti. Aning gumazir dapanir igharaziba ko Purirpenimin ghuzir puvati. Aning danganir me itimra itima, Ikiavira Itir God, uan Duam aning gatizi, aning maghira akam inigha izir gumazimin min akam akuri. ²⁷ Ezi gumazir igiar mam ivegha ghua kamaghin Moses migia ghaze, Eldat ko Medat danganir ia itimra an aven ikia, akam inigha izir gumazibar min akam akuri.

²⁸ Ezi Nunin otarim Josua, a igiamra ikia, Mosesin akurvagha izi. A kamaghin Moses migei, “Nan gumazir ekiam, ni mangi aningın

anogoreghti aning bizitam mikiman marki.”²⁹ Ezi Moses a ikaragha ghaze, “Gumazitam ti nan danganim inian ni aghua? Nan ifongiam kamakin, Ikiavira Itir God, uan Duam isi bar uan gumazamizibar anighti, me akam inigha izir gumazibar min akam akunam!”³⁰ Egha Moses 70plan gumazir dapaniba ko uamategha, danganir me itimin ghue.

Ikiavira Itir God kuarazir aviriba amangi

³¹ Ezi Ikiavira Itir God aminim gamizi, an ongarimin dikavigha ivava, kuarazir aviriba inigha izima da migha iza, Israelia itir danganimin boroghin ira bar a gizivagha tintinimin danganiba bar dagh izifa. Da bar vazimra 1 mitan nguazim gisirara mighagha arua, tintinibar danganir me itim gira, azenan danganir me ekiaruzim sara ira ghua, aruer vamiran darorimin mitaghniamin min ghue.³² Ezi gumazamiziba aruer vavira ko dimagarim sara puvira ingarava kuarazir bar aviriba isa zuima, aruer pumuning gifa. Gumazamiziba kuarazir bar aviriba ini, ezi dar osimtizim 1,000 kilogremin tu. Ezi gumazamizir avirim kuarazir bar aviriba inizi dar osimtizim 1,000 kilogrem gafira. Egha me da apuzasa dar ghora pura nguazim garisi, eghti aruem dar ganti da misingam.³³ Me kuarazir tuziba apavira itima, Ikiavira Itir God men aningaghegha, me bagha navim puv isia arimariar kurar mam amadazi, gumazamizir avirim ariaghire.

³⁴ Danganir kamin, me gumazamizibar kuaba afegha, a dibora ghaze, Kibrot Hatava. Ziar kamin

mingarim kamakin, “Asiziba bagha puvira arair gumazamizibar kuaba afezir danganim.”

³⁵ Egha gin Israelia danganir kam ategha ghua, Haserotin danganim aghuigha an iti.

12

Miriam ko Aron pazavira Moses mikeme

¹ Moses a kantri Itiopian amizir mamın iti. Ezi Israelia Haserotin danganımın itir dughiamın, Aron ko Miriam, aning an amuim bangın pazava a mikeme. ² Aning kamaghın a migei, “Moses ti ghaze, Ikiavira Itir God anarira migei. Puvati, a uaghan ga migei.” Ezi Ikiavira Itir God aningın imobir kam baraki. ³ (Guizbangira, Moses, a uabi abirir gumazim, nguazımın itir gumazitam an mın uabi abirir puvati.)

⁴ Egha zuamira Ikiavira Itir God kamaghın Moses, ko Aron ko Miriam migei, “Ia na bativamin Purirpenimın tiar akamın izi.” Ezi me ghue.

⁵ Ezi Ikiavira Itir God ghuariar ruarir ekiamın aven ikia izaghira Purirpenimın tiar akamın tugha dei, “Aron ko Miriam, gua kagh izi.” Ezi aning oregha sivagha roghira ghu.

⁶ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın aning migei, “Gua oraghti ki datirighın gua mikimam. Ki Ikiavira Itir God. Ian tongın akam inigha izir gumazitam ikiti, ki irebamın mın garir bizibar aven, uabi isi an akaghıva bizibar gun an mikimam. Egh ki irebabar aven a ko mikimam. ⁷ Ezi nan ingangarir gumazim Moses, a bar ighara. Ki garima, a nan gumazamizibar tongın nighnızir

gavgavim nan ikia deravira nan gin izi. Ki uan gumazamizibar ganamin ingangarim a ganingizi, a bar deraghavira men gari. ⁸ Ga roroamningin min guizbangira uan guamningin gara, uaning ko migei. Ki akar mogomeba ko akar isin zuibar a ko migeir puvati. Ki bighavira bizibar a migei. Ezi a uaghan nan nedazimin gari. Kamaghin amizi, gua manmaghsua nan ingangarir gumazim akam a gasi?”

⁹ Egha Ikiavira Itir God aning bagha navim bar ikuvigha aningin atara, aning ategha ghu.

¹⁰ Ezi Godin ghuariam Purirpenim ategha ghuzi, lepan arimariam maghira, Miriamin mikarzim otogha bar ghurghuri. Ezi Aron raghirigha an garima, lepan arimariam an mikarzim bar anevarazi, ¹¹ a Moses migei, “Aruam, ga uaning, ni gan apangkuvigh, egh gan arazir kurar onganir kam bangin ivezir kuram ga daningan marki. ¹² Ni aneteghti, a mati borim aremezi, amebam an kuam batezi moghin ganan marki. Ni an amangan-gatighi, arimariar kurar kam bar an mikarzim damuti an mikarzir vuem ikuvigh puvatighan marki.”

¹³ Ezi Moses Ikiavira Itir Godin dia ghaze, “O God, ki kamaghsua, ni Miriamin mikarzim damighi, a ua deragh.”

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God a ikaragha ghaze, “An afeziam ti an guam giparighi, an aghumsizim ateriva danganir e itimin azenan iki mangiti, 7plan arueba givagham. Kamaghin, ni aneteghti an azenan iki mangiti, wighin vamira givaghti, gin ni a inigh ua danganir ia itimin aven izi.”

¹⁵ Kamaghin amizi, me Miriam batoghezi, a Israelian gumazamizibar danganir me itimin azenan itima, Israelian gumazamiziba ua tamoghin ghuezir puvati. Me ikiavira itima 7plan arueba givazi, me ua Miriam inigha uamategha me itir danganimin aven ize. ¹⁶ Eghagin, me dikavigha Haserot ategha ghua, Paranin gumazamiziba puvatizir danganimin otogha, danganim aghuigha an iti.

Israelia Kadesin nguibar ekiamin ikia Godin akaba batosi

13

(Sapta 13:1--20:13)

Moga garir gumaziba, Kenanin nguazimin ganasa ghue

(Godin Araziba 1:19-33)

¹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,
² “Ni 12plan anababa bar dar vaghvagh, dar gumazir dapanir vamira vamira misefegh. Egh ni 12plan gumazibar amangighti, me moga garir gumazibar min mangi Kenanin nguazir ki ia daningamim getigh.” ³ Ezi Moses Ikiavira Itir Godin akam baregha, Israelian 12plan gumazir dapaniba amangizi, me Paranin gumazamiziba puvatizir danganimin dikavigha moga garir gumazibar min Kenanin nguazim getiasa zui. ⁴ Men ziabar kara: Sakurin otarim Samua, a Rubenin anabamin mav. ⁵ Horin otarim Safat, a Simeonin anabamin mav. ⁶ Jefunen otarim Kalep, a Judan anabamin mav. ⁷ Josepin otarim Igal, a Isakaran anabamin mav. ⁸ Nunin otarim Josua, a Efraimin

anabamın mav. ⁹ Rafun otarim Palti, a Benjaminın anabamın mav. ¹⁰ Sodin otarim Gadiel, a Sebulunın anabamın mav. ¹¹ Susin otarim Gadi, a Manasen anabamın mav. (Manase, a Josepın otarimningın mav.) ¹² Gemalin otarim Amiel, a Danın anabamın mav. ¹³ Maikelın otarim Setur, a Aserın anabamın mav. ¹⁴ Vopsin otarim Nabi, a Naptalin anabamın mav. ¹⁵ Makin otarim Guel, a Gatın anabamın mav.

¹⁶ Gumazir dapanir kaba, Moses moga garir gumazibar mın, Kenanın nguazımın getiasa me amangi. Egha Nunın otarim Hosia, Moses an ziam giragha, “Josua,” a gati.

¹⁷ Moses moga garir gumazibar mın me amangasa kamaghın me migei, “Ia mangı Negevın Distrighın aven mangıva, anetegh mighsiaba itir danganimın otogh. ¹⁸ Egh ia deraghvıra mongegh ganigh fogham, nguazım manmaghın gari, ezi an gumazamiziba avırasemez, o puvati? Egha me gavgavıba iti, o puvati? ¹⁹ Ia nguazım asavsuigh, a gifogham, a deraz, o a ikufi. Ia uaghan an nguıbar gan da asavsuigh, da divazir bar gavgavıba iti, o da pura iti? ²⁰ Egh deraghvıra nguazım getigh a gifogh, me dagheba operan a deraz, o puvati? Ezi temer manmaghın garıba aghui, egha uaghan ruaritaba iti, o puvati? Kar wainın ovızıba faragha anir dughiam, kamaghın, ia ter ovızıtaba sara inigh izi. Ia pura izan marki. Ia atiatingan marki.”

²¹ Kamaghın amizi, 12plan gumazir kaba moga garir gumazibar mın Kenanın nguazımın getiasa ghue. Me Sautın amadaghan Senın gumazamiziba puvatızir danganimın otogha ghua nguıbar ekiam

Rehopin oto, a notin amadaghan ikia Hamatin nguibar ekiamin zuir tuavir akamin boroghin iti. ²² Me sautin itir gumazamiziba puvatizir danganimin aven ghua Negevin Distrighin otogha ghua, Hebronin nguibar ekiamin oto. Dughiar kam, gumazir bar dafar ruarim Anak, an ovavir boriba iti, men ziabar kara: Ahiman, Sesai, ko Talmi, me Hebronin nguibar ekiamin iti. (Hebronin nguibar ekiam, gumazir maba fomira an ingari, ezi 7plan azeniba givazi, Isipia nguibar ekiam Soanin ingari.)

²³ Ezi gumazir dapanir kaba ghua, Eskolin danganir zarimin otogha ghua wainin ikarizimin aguar mam atu. Wainin aguar kam, wainin oviziba bar izivagha bar osemi, gumazir vamira aneteran ibura. Me nogorimin a ikegha gumazir pumuning aneteri. Egha me uaghan fighin oviziba ko pomigranetin ovizir maba sara ini. ²⁴ Kamaghin amizi, me danganir zarir kam, ziam “Eskol,”* a gati. An mingarim kamakin, wainin aguar oviziba bar izivazim.

²⁵⁻²⁶ Me Kenanin nguazim 40plan aruebar moga a getia gara anesavsuigha, uamategha Kadesin nguibar ekiamin ghu. Kades, a Paranin gumazamiziba puvatizir danganimin iti. Egha me Moses, ko Aron ko Israelian gumazamiziba, bizir me ganizibar me geghari. Egha temer ovizir kaba men akakagha ghaze, ia kagh temer ovizir kabar gan. ²⁷ Egha me kamaghin Moses migei, “Nguazir, ni etiasa e amadazir kam, e an ganigha gifa. Nguazir

---

* **13:24:** Ziar kam, “Eskol,” an mingarim kamakin, “Wainin aguar ovizir bar aviriba itim.”

kam a bar dera, ezi biziba an ikiava bar deragha aghui. Ni ge, e an dagher maba inigha ize. ²⁸ Egha nguazir kamın itir gumamaziba, bar gavgafi. Ezi men nguibaba bar ekevegha da avinizir divaziba bar gavgafi. E uaghan Anakın ovavir boribar gani, me gumazir bar dafar ruariba. ²⁹ Ezi Amalekia sautın amadaghan itir Negevın Distrighın iti. Ezi, Hitia, ko Jebusia, ko Amoria miğhsıabar itir danganibar iti. Ezi Kenanian Mediterenianın Ongarir Ekiamın dadarımın iti. Ezi men marazi Jordanın Fanemın miriamın iti.”

³⁰ Ezi Israelia, gumazir dapanir kabar akam baregha me atiati. Egha Mosesın damazımın miğıavıra iti. Ezi Kalep dikavigha me gamizi, me nımıra itima, a kamaghın me miğei, “E zuamıra dikavigh mangı me misogh men nguazim inika. E gavgaviba iti, e me abınıgham.”

³¹ Ezi gumazir igharazir Kalep ko ghueziba kamaghın me miğei, “Bar puvati. Gumazir kaba, men gavgaviba bar en gavgavibagh afıra. Kamaghın amizi, e mangı me ko misoghan iburaghbu-regham.” ³² Egha me ganizir bizibar ghuangsiğha ifara ghaze, “Nguazir kam derazir puvati. A biziba puvati. An dagheba deragh aghungan kogham. Ezi gumamaziba bar dagheba puvatizi, mitiriaba men a izi. Ezi gumazir e ganiziba bar, me maburan gumazir ruariba. ³³ Bar guizbangıra, Anakın ovavir boriba bar ruarigha ekefe. E uarir gari, e bar suvigha pura gumazir kıniba, egha odezibar mın gari. E fo, me ti en ganti, e bar suvigh odezibar mın ganam.”

14

Gumazamiziba imoba migirigiar aviribar God gami

¹ Israelian gumazamiziba, 12plan gumazir dapanibar eghaghaniba baregha, dimagarir kamın pamten tiariba akara aziava ara ghuav itima, aminim tira. ² Egha dikavigha ghua imoba migirigiar aviribar Moses ko Aron gamua ghaze, “E Isipın kantrin ikiava aremezi, deraghai o, e gumazamiziba puvatızir danganir kamın ikia ariaghirezi, deraghai! ³ Tizim bagha, Ikiavıra Itir God e inigha Kenanın zui? Me en taraziv sueghti, e arimighiregham. Me ti en amuiba ko boriba inighti, me men ingangarir gumazamizir kınibar mın otivigham. E ti uamategh Isipın mangiti deragham.” ⁴ Egha me uariv gia ghaze, “E uari bagh gumazir dapanitam amiseveghti, an e inigh uamategh Isipın mangam.”

⁵ Ezi Moses ko Aron, gumazamiziba bar men damazimın nguazim girigha, guamning nguazim mitua. ⁶ Ezi Nunın otarim Josua, ko Jefunen otarim Kalep, aning moga garir gumazibar tongın gumazir mamning, aning bar osemegha uan koro tiaba abıaghariki. ⁷ Egha aning kamaghın gumazamizibav gei, “Ga uaning nguazir kam bar a garua an gani, a bar dera. ⁸ Ikiavıra Itir God, e bagha bar akongegha, guizbangıra e inigh nguazir kamın aven mangi a isi e daningam. Kar nguazir bar aghuim, ezi dagheba an ikiava bar deraghavıram aghui. ⁹ Ia deravıram oragh! Ia Ikiavıra Itir Godın akaba batoghan

marki! Egh ia gumazamizir nguazir kamın itibar atiatingan marki. Me pura bizibar mın, e me misoghırarıgham, mati gumazim asızir tuzim apa a tuavaremezi a bar iraghu. Men garir aseba, men akuraghan kogham. Ikiavıra Itir God, e ko iki me abıragham. Kamaghın amizi, ia men atiatingan marki.” ¹⁰ Ezi Israelian gumazamiziba bar, Josua ko Kalepın akam nıghnızir gavgavım an itir puvatıgha, dagıabar aning ginıvıghtı, aning aremeghasa. Egha gumazamiziba maghıra garıma, Ikiavıra Itir Godın angazangarır bar gavgavım zuavıra izaghıra a batıvamin Purırpenım gısın itı.

Moses gumazamiziba bagha God ko mıgei

¹¹ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mıgei, “Kı mirakelın ekıar avırıbar gumazamizır kaba bagha dagh amı. Ezi me nan akam barazır puvatıgha, nıghnızır gavgavım nan itır puvatı. Me dughıar bar ruarımın, bar nan aghua. Kı bar men amıragha men atarı. ¹² Kamaghın, kı arımarıar ekıar kuratam amadaghtı, a me gasıghasıgham. Kı nı damıghtı nın ovavır borıba, ikızır ekıamın otogh bar gavgavıgham. Eghtı men gavgavım bar Israelian gavgavım gafırıgham.”

¹³ Ezi Moses kamaghın Ikiavıra Itir God ikaragha ghaze, “O Ikiavıra Itir God, nı uabı, uan gavgavır ekıamın gumazamizır kaba Isıpın kantrın me ınıgha azenan ize. Nı me gasıghasıghtı, Isıpıa bızır kamın akam baregham. ¹⁴ Egh me Kenania mıkemegham. Nı fo, Kenania kamaghın orakı, nı Ikiavıra Itir God, nı e ko ikıa uabı isa en akakazıma, e nın boroghın ikıa nın garı. Me

kamaghin oraki, nin ghuariam e gisin itima, ni en faragha zui. Ni aruebar ghuariar ruarir ekiamin tongin e gisin ikia dimagaribar, ni ghuariamın aven avimın mın isia iti. ¹⁵ Ni uan gumazamizibav soğhararighti, ikizir igharazir nin ziar ekiam baraghiziba, me suam, ¹⁶ 'Ikiavira Itir God fomira akar dikirizim gamua ghaze, a uan gumazamiziba inigh Kenanın nguazimın mangam. Egha a gavgaviba puvatigha, kamaghin a iburagha gumazamiziba puvatizir danganimın me misuaghariki.'

¹⁷ "O Ekiam, ni uan gavgavir ekiam en akagh, bizir ni damuasa akar dikirizim gamizim, ni a damu. Ni uabi kamaghin mikeme, ¹⁸ 'Ki Ikiavira Itir God, ki zuamira aningazir puvati. Ki zurara gumazamizibar apangkuva, egha zurara uan migirigiabar gin ghua guizin arazibagh ami. Ki men arazir kuraba ko arazir akaba batoziba ko, igharagha garir bizir kurar aviriba gin amadi. Egha ki garima, arazir kurabagh amir gumaziba, me osimtiziba itima, ki ivezir kuram me ganidi. Egh men boribar borir gin otivamiba, ki ivezir kuram me daning mangiti men igiav otaribar boriba otivigham.' ¹⁹ O Ikiavira Itir God, ni zurara apangkuva deravira gumazamizibagh ami. Egh ni uan apangkuvir arazim giraghan kogham. Kamaghin amizi, ki nin azangsisı, ni gumazamizir kabar arazir kuraba gin amadagh, mati me Isipin ikegha izima, ni men arazir kuraba gin amaga iza datirighin tu."

²⁰ Ezi Ikiavira Itir God Moses ikaragha ghaze,

“Ni azarazi moghin, ki men arazir kuraba ginamangam. ²¹ Bar guizbangira, ki Ikiavira Itir God, ki zurara angamira iti, ezi nan gavgavim ko angazangarim ko ziar ekiam nguazir kam bar a gizifa. Ezi ki datirighin uan ziamin akar dikirizim gamua ghaze, ²² Gumazamizir nan akaba barazir puvatizir kaba, nguazir ki men inazir afeziabar aningasa akar dikirizim gamizim, me an aven mangan kogham. Gumazamizir kaba, ki uan gavgavim ko angazangarir ekiam ko ziar ekiam isa men akazi, me dar gani. Egha me mirakelin ki Isip ko gumazamiziba puvatizir danganir kam in amizibar gani. Egha dughiar bar aviriba, me nan akaba batogha, nan akamin gin mangan aghua. ²³ Men tav nguazir ki men inazir afeziabar aningasa akar dikirizim gamizimin ganighan kogham. Bar puvati. Me nan aghua, kamaghin amizi me nguazir kam in aven mangan kogham. ²⁴ Ezi nan ingangarir gumazim Kalep, an nighniziba bar ighara. A uan navir averiamin aven nan gin iza na bagha tugha gavgafi. Kamaghin amizi, ki a inigh nguazir a ghua ganizimin mangiti, an an ikiam. Eghti an ovavir boriba uaghan nguazir kam in ikiva uari bagh a iniam. ²⁵ Datirighin, Amalekia ko Kenania nguazir kam in danganir zaribar iti. Eghti ia gurumin bar moghira dikavigh, danganir kam ategh uamategh mangi Ongarir Aghevimin boroghin zuir tuavimin mangi, egh gumazamiziba puvatizir danganimin otogh an iki.”

Ikiavira Itir God ivezir kuram Israelia ganidi

²⁶ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, ²⁷ “Dughiar aviribar, gumazamizir kurar kaba imobir aviribar na gami. Ki me baragha bar men amira. Me dazoghin imobir kurar kam ategham? Ti puvatigham. ²⁸ Kamagh amizi, ni nan akar kamın gun kamagh me mikim, ‘Ki Ikiavira Itir God, ki zurara ikia mamaghira ikia, egha guizbangira migei. Ki orazi ia kamaghin migei, ia kaghira iki ovengasa, kamaghin amizi, ia ifongezi moghin ki ia damuam. ²⁹ Ia arighireghti, ian kuaba tintinimin gumazamiziba puvatizir danganir kam gireghiv ikiam. Ia puvira na gimobi, kamagh amizi, gumazir 20plan azeniba itiba, ko 20 plan azenibagh afiraziba, kar gumazir me faragha men ziaba osirigha givaziba, me bar nguazir aghuir kamın aven mangan kogham. ³⁰ Ki fomira kantrin kamın ikiasa akar dikirizimin ia gami. Ezi puvati, ia bar mangan kogham. Josua ko Kalep, aningra mangam. ³¹ Ia ghaze, me ti ian boriba inighti me men ingangarir gumazamizir kinibar min otivam. Eghti puvatigham. Ki ian boriba inigh mangi nguazir ia aghuazimin me atigham. Eghti a men nguibamin min ikiti, me deraghviram a dapiagh ikiam. ³² Eghti ia puvatigham. Ia gumazamiziba puvatizir danganir kamın arighireghti, ian kuaba kagh ireghiv ikiam. ³³ Eghti ian boriba gumazamiziba puvatizir danganir kamın mangigh izegh damuti, 40plan azeniba givagham. Ia na ataghizir arazir kam, mati amizim uan pam ategha tuavir amizimin min oto. Kamaghin amizi, ian arazir

kam bangin, ian boriba mizaziba baragh mangiti, ian abuananaba arighiregh givagham. ³⁴ Ian gumazir dapaniba 40plan aruebar nguazir aghuim getigha, moga an gani. Eghti ia uan arazir kuraba bangin, ivezir kuram inivira iki mangiti, 40plan azeniba givagham. Ki 40plan aruer kabagh nighnigha da menegha 40plan azenibar ivezir kuram ia daningam. Eghti ia kamaghin ganigh na gifogham, arazir ia amir kaba, ki bar dagh ifongezir puvati. ³⁵ Ki guizbangira migei, gumazamizir kurar akaba barazi puvatigha, akirim ragha na gasaraziba, ki pazi me damuam. Me bar moghira, gumazamiziba puvatizir danganir kamın arighiregham. Ki Ikiavira Itir God ki mikemegha gifa.’”

³⁶⁻³⁷ Moga garir gumazir Moses nguazim geti-asa amangiziba, men marazi eghaghanir ifavarim gamua ghaze, “Nguazir kam, a nguazir kuram.” Ezi men akar kam gumazamizibagh amizi, me imobir avirim Ikiavira Itir God gami. Ezi Ikiavira Itir God arimariar kuram moga garir gumazir kabar amadazi, me zuamira ariaghire. ³⁸ Moga garir gumazir 10plan kaba bar ariaghirezi, Josua ko Kalep uaningra aremezir puvatigha iti.

*Israelia ghua Kenanin nguazim
iniasa misosi
(Godin Araziba 1:41-46)*

³⁹ Ezi Moses Ikiavira Itir Godin akar kabar gun Israelian gumazamizibav kemezi, me puviram azi. ⁴⁰ Bar mizaraghara, me dikavigha ghua mighsiabar itir danganimin pin ghua ghaze, ia oragh. E fo, e arazir kurabagh ami. Egha e

datirighin mangi Ikiavira Itir God e daningasa mikemezir nguazimin mangam. Egha me Kenania misoghasava ami.

⁴¹ Ezi Moses kamaghin me migei, “Manmaghsua ia Ikiavira Itir Godin Akar Gavgaviba batosi? Ia me misogh me abiraghan kogham. ⁴² Ia mangan marki. Ikiavira Itir God ia ko mangi ian akuraghan kogham. Kamaghin, ian apaniba bar ia abiragham. ⁴³ Ia akirim ragha Ikiavira Itir God gasara, egha an gin zuir puvati. Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God ia ko midorozim bagh mangighan kogham. Bar guizbangira, ia mangi Amalekia ko Kenania ko misoghti, me ia misoghirarigham.”

⁴⁴ Moses kamaghin me mikemezi, me an akam baraghizir puvati. Me an akam batuegha, uari fa ifaghata, dikavigha apanibav soghasa mighsiabar itir danganimin zui. Ezi Moses me ko ghuzir puvati. Me uaghan Ikiavira Itir Godin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam inigha ghuzir puvati. A me itir danganimin ikiavira iti. ⁴⁵ Me zuima, Amalekia ko Kenanian danganir mighsiabar itiba, dikavigha iza, me misogha me abira. Egha men marazir agintiigha bar ghua Horman nguibar ekiamin oto.

15

Ofan igharagha garibar Akar Gavgaviba

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ² “Ni kamaghin Israelia mikim: Ia mangi nguazir ki ia daningasa mikemezimin otogh a dapiam. ³ Egh ia Ikiavira Itir Godin ofa damusi, ia uari uan bulmakau, o sipsip o meme inigh izi. Kar, ofan bar isia mighirim, o akar dikirizir God koma

amizim akıramin ofa, o ia uan ifongiamın gın mangamin ofa, o dughiar ekiar ia Godın ziam fasa a inabazibar ofa, o ofan igharaziba. Ia avimın aven ofa damuti, Ikiavıra Itir God ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ⁴Ezi gumazitam ofan katam Ikiavıra Itir God danıngisi, a uaghan wit tuamin ofa damusi plauan kilogremın vamıra ko, olivin borer litan vamıra sara verezim inigh izi. ⁵Egh uaghan, a wainın dipar litan vamıra inigh asızim sara ofa damu. ⁶Ni sipsipın apurimın ofa damusi, plauan kilogremın pumuning itim inigh olivin borer litan vamıra ko natam sara a veregh wit tuamin ofa damu. ⁷Egh uaghan wainın dipar litan vamıra ko natam sara, sipsipın apurir kam ko ofa damu. Eghti Ikiavıra Itir God ofan kamın mughuriam bareghıva, a gifuegh navir aghuim an ikiam. ⁸Ni bulmakaun apurim inigh ofan bar isia mıghırım, o akar dikırızir God ko amizim akıramin ofa, o Ikiavıra Itir God ko navir vamıra ikiamin ofa, o ofan igharazim damusi, ⁹ni uaghan wit tuamin ofa damuam. Kar, ni 3 kilogrem plaua ko olivin borer litan vamıra sara verezim inigh. ¹⁰Egh uaghan 2 lita wainın dipam inigh izıva, bizir kaba ko bulmakaun apurir kam, avimın aven dar ofa damu. Eghti Ikiavıra Itir God ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.

¹¹“Ia bulmakaun apurim o sipsipın apurim o sipsipın nguzir apurim o memen nguzim inigh ofa damusi, da bagh vaghvagh bizir kaba uaghan da inigh, kar plaua, ko olivin boreme, ko wainın dipam, egh asıziba romegh dar ofa

damu. ¹² Ia asızibar dibobonimin ğin mangı. Da avırasemeghti, plauaba, ko olivin boreba, ko wainin dipabar dibobonim uaghan avırasemegh. ¹³ Ia Israelia, avimin aven ofa damusi, ia bar kamaghıra damuti, Ikiavıra Itir God ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁴ Eghti ikızir igharazibar gumazamizir dughiar ruarim o dughiar otevimın ia ko itiba, me avimin aven ofa damusi me uaghan Akar Gavgavir kabar ğin mangam. Eghti Ikiavıra Itir God men ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁵ Ia Israelian gumazamiziba, ko ikızir igharazibar gumazamizir ia ko itiba sara, Akar Gavgavir kaba da bar ian akaba. Dughiar ğin izamıba bar, ia bar me ko Ikiavıra Itir Godın damazimin magh ghue. ¹⁶ Ia Israelia ko ikızir igharazibar gumazamizir ia ko itiba, ia bar ofa damuamin Akar Gavgavir kabara, ğin mangam.”

¹⁷ Egha Ikiavıra Itir God ua kamaghın Moses migei, ¹⁸ “Ni kamaghın Israelia mikim: Ki ia inigha nguazir aghuir kam bagha zui. Eghti ğin ia an ikıva, deraghvıra a dapiagh ikiam. ¹⁹ Egh ia dagheba opar ğin da asigh, egh dar taba inigh, ofan mın Ikiavıra Itir God danıngam. ²⁰ Ia witın igiabar ingarizir bretın faraghavıra tueziba, ia ofan mın dar tongın bretın rubuzitam inigh Ikiavıra Itir God danıngigh. Kamaghıra, ia witın ovızibar iniba kua dar dagheba isir danganimin witın igiataba inigh Ikiavıra Itir God danıngigh. ²¹ Dughiar kam ko dughiar ğin izamıbar, ia uan

witin igiabar tongin ofan tam isi Ikiavira Itir God daningh.

²²⁻²³ “Akar Gavgavir Ikiavira Itir God Moses ganingizir kaba, ia da inigha dagh fogha gifa. Eghti ian ovavir borir gin otivamiba, uaghan da inigh dagh fogham. Eghti ia bar dar gin mangi. Eghti gumazitaba ti deragh foghan kogh dar gin mangan kogham. ²⁴ Eghti gumazamiziba bar, gumazir kamın arazir kurar kam gifoghan kogh, kamaghın, me God ifongezir arazimın gin mangi bulmakaun apurir igiatam inigh, ofan bar isia nighirim damuam. Egh uaghan wit tuamin ofa ko wainın dipamın ofa isi asızir kam ko ofa damuam. Egh arazir kuraba gin amangamin ofa damusi memen apuritam sara ofa damu. Eghti Ikiavira Itir God an ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Eghti me uaghan arazir kuraba gin amadir ofan mın memen apurim isi ofa damu. ²⁵ Eghti ofa gamir gumazim arazir kuraba gin amadir ofa me bagh a damighti, Israelian gumazamizibar arazir kuraba bar gıvaghām. Ofan kamın mınгарim kamakın, marazi deragha nighnızir puvatıgha arazir kurabagh ami. Egha bizir kam bangın, me uan arazir kuraba gin amadir ofa, Ikiavira Itir God bagha a gami. ²⁶ Israelia ko Kantrin Igharazıbar Gumazamizir me ko itiba, me bar deravira nighnızir puvatıgha arazir kuram gami. Kamaghın, ki men arazir kuraba gin amangam.

²⁷ “Gumazitam, uabira deravira nighnızir puvatıgha arazir kuram gami, a memen

amebar azenir vamira itim inigh, arazir kuraba gin amadir ofa damu. ²⁸ Eghti ofa gamir gumazim, Ikiavira Itir Godin damazimin ofa damuva, deravira nighnizir puvatigha arazir kuram gamizir gumazimin arazir kuram gin amadagham. ²⁹ Ia Israelia ko ikizir igharazibar gumazamizir ia ko itiba, Akar Gavgavir kabara bar ian akaba. Kar, deravira nighnizir puvatigha arazir kuram gamizir gumazimin arazir a damuamim.

³⁰ “Eghti gumazamizir na baraghan aghuagha arazir kuram gamim, a mati akaba Ikiavira Itir God gasir gumazim, kar Israelian gumazim o ikizir igharazibar gumazim, a Israelian tongin ikian kogham. ³¹ Gumazir kam o amizir kam uan ifongiamin gin ghua, Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavim in aghuagha anebiki. Kamaghin amizi, a Israelian tongin ikian kogham. An arazir kuramin ivezim, a uabi uan osimtizim ateram.”

Gumazir mam Sabatin arazim abiki

³² Dughiar mam, Israelia, gumazamiziba puvatizir danganimin ikia garima, Sabatin dughiamin gumazir mam daziba isi. ³³ Ezi men marazi a inigha, Moses ko Aron ko Israelian gumazamiziba bar, me bagha ghue. ³⁴ Egha a isa kalabus gati. Me fozir puvati, me manmaghin a damuam. ³⁵ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ia gumazir kam inigh, ia itir danganim ategh azenan mangi, bar dagiabar a ginivti an aremegh.” ³⁶ Ezi gumazamiziba bar, me Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin amua, gumazir

kam inigha, danganir me itim ategha azenan ghugha, dagiabar a ginivizi, an areme.

Korotiar apinir vın itibar dueviar ruaribar Akar Gavgavim

³⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Moses miği, ³⁸ “Ni kamaghın Israelian gumazamizibav kim: Ia strinba inigh dar dueviabar amigh uan korotiabar apinibar miğebabar, da ikegh. Dar dueviar kaba, ia vaghvagh bluplan strinba dagh ikeğti, da ian korotiabar apinibar miğebabar ikiam. Ia ko ian ovavir borir ğin otivamiba kamaghıra damu. ³⁹ Dughiabar zurara ia dueviar ikizir kabar ganıva, Akar Gavgavir ki ia ganıngizibagh niğniğ dar amu. Egh uan ifongiabar ğin mangıva, uan damazibar bizibar ganıva, navir averiabar da bagh dikav arazir kurabar amuan marki. ⁴⁰ Ia kamaghın damuva, nan Akar Gavgavibar ğin mangısi niğniğ, bar na baghavıra itir gumazamizibar mın ikiam. ⁴¹ Ki Ikiavira Itir God, ian God. Ki ian Godın ikiasa ifonge, kamaghın, ki Isipın kantrin ia inigha azenan ize. Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemegha ğifa.”

16

Kora ko Datan ko Abiram Moses barazir puvati

¹⁻² Isharın otarim Kora, a Kohatın ikizimin gumazim, egha Livain anabamın mav, a ko Rubenin anabamın gumazir 3pla, me Mosesin akaba baraghan aghua. 3plan gumazir kabar ziabar kara: Eliapın otarir pumuning Datan

ko Abiram, ko Peletin otarim On. Gumazir 4plan kaba dikavigha Israelian gumazir dapanir 250plan igharaziba akuvagha Moses mikimasa zui. Gumazir dapanir kaba, Israelian gumazamiziba faragha me amisevezi, me men damazimin ziar ekiaba iti. ³ Ezi gumazir dapanir kaba uari akuvagha Moses ko Aron bagha ghua ghaze, “Gua oragh! E Israelian gumazamiziba bar, e vaghvagha Ikiavira Itir God baghavira itir gumazamiziba, ezi a bar en tongin iti. Ezi gua uaning fa ifaghata ghaze, gua ti Ikiavira Itir Godin gumazir igharaziba bar me gafira. Manmaghsua gua ghaze, guarara bar e gativagham? Guan arazir kam, bar derazir puvati.”

⁴ Ezi Moses kamaghin oregha nguazim girigha, uan guam nguazim mituagha God ko migei. ⁵ Egha a dikavigha Kora ko an gin zuir adaraziv gia ghaze, “Gurum mizaraghara, Ikiavira Itir God, en akagham, Gumazir manaba, an gumazibara, egha guizbangira a baghavira iti. Egh gumazir kabar amamangatighti, me a bagh izi an ingangarim damuam. ⁶ Kora, ni ko nin gin zui darasi, ia kamaghin damu: Gurum mizaraghan, ia pauran mughuriar aghuim zuim dapongamin itariba inigh. ⁷ Egh avir mikiataba, ko pauran mughuriar aghuim zuiba isi itaribar aven dar arikigh. Egh da inigh ofa gamir dakozimin mangi Ikiavira Itir Godin damazimin tugh. Eghti Ikiavira Itir God en akagham, en tongin itir gumazir manaba, an ingangariba ko ofabar amuasa a me amisefe. Bar guizbangira, ia Livaiba arazir onganir kam gamizi, a derazir puvati!”

⁸ Egha Moses ua Kora migia ghaze, “Ia Livaiba,

ia oragh! ⁹⁻¹⁰ Ikiavira Itir God, Israelian God, a Israelian gumamazibar tongin ia misevegh, ian amamangatighti, ia an boroghin mangi an Purirpenimin aven ingangaribar amuva, gumamazibar damazimin tuiv men akurvaghti, me deravira Godin ziam fer arazibar gin mangam. God ia ko Livain igharaziba ataghizi, ia ingangarir ziar ekiam itim gami. Ia manmaghin ami? Ia ti ghaze, ian ingangarir kam pura bizim. Egha ia ti uaghan ofa gamir gumazibar ikiasava ami, a? ¹¹ Ezi Aron manmaghin garir gumazim, ezi ia an atari? A gumazir kinim. Kamaghin, ia Aron gimoba an atarir puvati. Ia ko ian adarasi, ia uari inigha, Ikiavira Itir God gimoba an atari.”

¹² Kamaghin, Moses uabida izasa, Eliapin otarir pumuning Datan ko Abiram bagha akam amada. Ezi aning kamagh migei, “Ga bar izeghan kogham. ¹³ Ni e misueghti e aremeghasa, ni Isipin nguazir aghuir biziba bar deragha aghuimin aven, e inigha gumamaziziba puvatizir danganir kam in ize. Egha ni datirighin ifaghata uabi amiseveghe e gativaghasava ami. ¹⁴ Ni zurara e migia ghaze, ni e inigh nguazir bar aghuir biziba an ikiava deragha aghuimra mangam, egh nguazir dagher azeniba ko wainin azeniba itiba isi e daningam. Ezi puvati, da managh iti? Ni ti ghaze, e onгани, eghti ni e gifaram, a? Bar puvatigham. Ga izeghan kogham.”

¹⁵ Ezi Moses kamaghin oreghe, a puvira atara an navim bar ikuvizi a kamaghin Ikiavira Itir God migei, “Ni gumazir kabar ofaba inian marki. Bar guizbangira, ki paza bizitam me gamizir puvati. Ki men donkin tam inizir puvati. Bar puvati.”

16 Egha Moses kamaghin Kora migei, “Ni ko nin 250plan gumazir nin gin zuiba, ia gurumzaraghan izi Godin Purirpenimin otogh, Ikiavira Itir Godin damazimin Aron ko tugham. 17 Ia vaghvagh uan ofan migharir mughuriar aghuim zuim dapongamin itariba inigh, pauraba dar arigh da isiva Ikiavira Itir Godin damazimin ofa damuam. Ni ko Aron, ko 250plan gumazir dapaniba uan itaribar suigh izi.”

18 Kamaghin amizi, amimzaraghan gumazir kaba vaghvagha, avir mikiaba ko pauraba isa, itaribagh arigha iza Moses ko Aron ko, God bativamin Purirpenimin tiar akamin tuivighav iti. 19 Dughiar kamra, Kora Moses ko Aronin akaba batueghasa Israelian gumazamiziba akuva God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin men navibagh inifi. A kamaghin amuavira itima, Ikiavira Itir Godin angazangarir ekiam bar dafogha azenim girizi, me bar an gari. 20 Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, 21 “Gua gumazamizir kabagh itagh munagh tugh. Ki datirighira gumazamizir kabav soghirarigham.”

22 Ezi Moses ko Aron nguazim girigha, guamn-ing isa nguazim mituagha kamaghin Ikiavira Itir God migei, “O God, ni uabi gumazamiziba bar men ingarizi me angamira itima, ni bar men nighnizibagh fo. Eghti gumazir vamira arazir kuram damighti, manmaghsu ni bar me gasighasigham?”

23 Ezi Ikiavira Itir God Moses ikaragha ghaze,
24 “Ni gumazamizibav kemeghti, me sivagh mu-

nagh tugh, egh Kora ko Datan ko Abiramın purirpenibar boroghın ikian marki.”

²⁵ Kamaghın amizi, Moses dikavigha Datan ko Abiram bagha zuima, Israelian gumazir dapanir igharaziba an gın zui. ²⁶ Ezi Moses ikiangsizim Israelian gumazamizibagh anıga ghaze, “Ia arazir kurabagh amir gumazir kabar purirpenibar boroghın ikian marki. Ia men bizitamın suighan marki. Puvatıghtıma, ia men arazir kuram bangın, me sara givagham.”

²⁷ Kamaghın, gumazamiziba men purirpenibagh itagha saghuıam mıtivizi, Kora, Datan ko Abiram me uan amuiroghboriba ko, me uan purirpenibar tiar akabar boroghın tuivighav iti.

²⁸ Ezi Moses kamaghın gumazamizibav gei, “Ia datırıghın bizir kurar kamın ganıgh fogh suam, bar guızbangıra, Ikiavıra Itir God na mısevegha, ingangaribar amuasa na mıkemegha na amada. Kar nan nıghnızim puvatı. Bar puvatı. Kar Godın nıghnızim. ²⁹ Gumazir kaba, datırıghın aremegham. Ia bar ganti, God mızazir kuram me danıngan koghti, me datırıghın gumaziba zurara puram ariaghiri moghın arıghıreghti, ia fogh suam, Ikiavıra Itir God na mısevezir puvatı. ³⁰ Egh ia ganti, Ikiavıra Itir God arazir fomıra otozir puvatızir tam damıghtı, nguazim akam akarıghtı, gumazir kaba uan amuiroghboriba ko uan bizıba sara angamıra Gumazamizir Oveaghuezıbar Nguıbamın aven magıreghti, ia kamaghın fogh suam, gumazir kaba akırıba ragha Ikiavıra Itir God gasara.”

³¹ Moses mıkemegha gıvazıma, gumazir kaba

tuivighav iti naghin, nguazim zuamira, akam akarizima, maburan torim oto. ³² Ezi aning uan amuiroghboriba, ko Koran adarazi bar, uan biziba sara, nguazir torir kam giraghuezi, nguazim ua iza uabi dukuazi me itir puvati. ³³ Me angamira ikia, uan biziba sara Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin iraghue, ezi nguazim uabi dukuazi, me ua men garir puvati. ³⁴ Me nguazir torimin aven ghuaghira puvira diava araima, Israelian gumazamiziba men tuater ararem baregha atiatia kamaghin migei, “Ame! E zuamiram ari mangeka! Puvatightima, arazir kam ti uaghan e batogham. Nguazim akam akarighti, e uaghan nguazimin aven magiregham.” Egha me zuamiram are.

³⁵ Egha zuamira, Ikiavira Itir God avim amadazi, avim 250plan gumazir avir migharir mughuriar aghuim zuimin ofa gamibagh irizi, me bar isiava ariaghire.

Me bras inigha ofa gamir dakozim dukua

³⁶ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ³⁷ “Ni ofa gamir gumazim Aronin otarim Eleasar, a mikemeghti, a mangi avimin averenimin tongin avim isizir gumazibar brasin itariba asigh da inighiva, saghon mangi dar avir mikiaba tintinimin da kavamang. Bar guizbangira, itarir kaba, na baghavira itir biziba. ³⁸ Kamaghin, an haman dav suegh, ofa gamir dakozim avarazir brasin evarimin ingarigh anevaragh. Gumazir kaba uan arazir kurabar bangin ariaghire. Eghti men avim isizir gumazibar brasin itariba, brasin evarimin otoghti, gumazamiziba brasin evarir

kamın ganigh fogh suam, me gumazir kabar mın arazir kurar kam damuan kogham.”

³⁹ Kamaghın, Eleasar itarir kaba akumakumigha haman dav suegha ofa gamir dakozim avasa brasın evarımın ingari. ⁴⁰ Mati Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, brasın evarir kam fofozim Israelia danıngasa ababanımın mın iti, eghti me fogham, Aronın ovavir boribara, Ikiavıra Itir Godın boroghın mangi an damazımın mıgharir mughuriar aghuim zuir ofa dapongam. Gumazir kinitam ofa damusi, a Kora ko an gın zui darazi ivezir kuram inizi moghın, a uaghan ivezir kuram iniam.

Aron gumazamizibar akurvasi

⁴¹ Ezi amımzaraghan Israelia Moses ko Aron gimoba ghaze, “Gua Ikiavıra Itir Godın gumazamizibav soghezi, me ariaghire.” ⁴² Egha Israelia bar uari akuvagha Moses ko Aron bagh mangasa, ragha God bativamin Purirpenımın garima, ghuariar ekiam Purirpenim avarazıma, Ikiavıra Itir Godın angazangarır ekiam dafogha taghtagha azenim giri.

⁴³ Ezi Moses ko Aron ghua God bativamin Purirpenımın guamın tu. ⁴⁴ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mıgei, ⁴⁵ “Gua kamatıgh, egh gumazamizir kabar saghuıamın tugh. Eghti ki zuamıra bar me kuavaremegham.” Ezi aning nguazim girigha uan guamning nguazim mitua.

⁴⁶ Egha Moses kamaghın Aron mıgei, “Ni uan ofan mıgharir mughuriar aghuim zuımın itarım inıgh, ofan dakozımın avır mıkiar isia itıba ko

pauran taba dar arı̄kigh. Egh zuamıra gumamazı̄biba bagh mangı̄, men arazir kuraba gın amangı̄sı̄, ofa damu. Bar guı̄zbangıra, Ikiavıra Itir Godın anı̄ngagharım izaghirı̄zi, arımariar bar kuram otogha me gası̄ghasızı̄ma, marazi ariaghiri.”

⁴⁷ Ezi Aron oregha uan itarım inı̄gha ivegha gumamazı̄zir uari akuvagha itibar tongın ghu. A garı̄ma, arımariar bar kuram men tongın otogha gı̄fa. Ezi Aron pauran mughuriar aghuım zuım inı̄gha itarım gatı̄gha gumamazı̄zı̄bar arazir kuraba gın amangasa ofan mın kamaghın ami.

⁴⁸ Dughı̄ar kamın, Aron ovengezir gumamazı̄zı̄bar kuaba ko angamıra itibar tongıra tughav ikia arazir kam gamı̄. Ezi arımariar kurar kam gı̄fa.

⁴⁹ Gumamazı̄zir arımariar kurar kamın ariaghirezı̄bar dı̄bobonım, 14,700ın tu. Dı̄bobonır kam, a Koran arazir kuram bangın ariaghirezı̄bar dı̄bobonımın aven itir puvati. ⁵⁰ Arımariar kurar kam gı̄vazı̄ma, Aron uamategha, Moses bagha iza God batı̄vamin Purırpenımın tı̄ar akamın ghu.

17

Aronın asadivir aghorım

¹ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mı̄geı̄,
² “Nı̄ Israelian gumamazı̄zı̄bav kemeghtı̄, me 12plan asadivir aghorı̄ba nı̄ danı̄ngı̄ghtı̄, nı̄ 12plan anababar gumazir dapanı̄ba vaghvagh men asadivir aghorı̄ba inı̄gh. Egh 12plan gumazir dapanır kabar zı̄aba asadivir aghorır kabar da osırı̄gh. ³ Egh Livain anabamın asadivir aghorım, Aronın zı̄am osırı̄gh. Anababar gumazir dapanı̄bar zı̄aba vaghvagh men asadivir

aghoribar ikiam. ⁴ Eghti ni da inigh, na bativamin Purirpenimin mangiva, ki ni bativi naghin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin da atigh. ⁵ Eghti gumazir ki misevezimin asadivim ghuzghugham. Arazir kamın, ki Israelian imobir me ni gasiba, bar da gıvaghām.”

⁶ Ezi Moses Israelia miğeima, men anababar gumazir dapaniba vaghvagha uan asadiviba isa a ganıngi. Kar, anabar 12plan asadivir aghoriba. Ezi Aronın asadivir aghorim uaghan men asadivir aghoribar tongın iti. ⁷ Ezi Moses asadivir aghorir kaba bar moghıra da inigha, Ikiavıra Itir Godın Purirpenimin aven ghua, Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin boroghın da ariki.

⁸ Egha amınzaraghan Moses Purirpenimin aven ghua garima, asadivir aghorir Aronın ziam itim, kar Livain anabamin asadivir aghorim, a ghuzir igiaba otivigha akımariba onezi, amonın temer ovıziba anigha an guıghav iti. ⁹ Ezi Moses ghua Ikiavıra Itir Godın damazimin asadivir aghoriba bar da inigha azenan ghua Israelian akazi, me asadivir aghorir kabar gari. Ezi men gumazir dapaniba iza vaghvagha uan asadivir aghoriba isi.

¹⁰ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miğei, “Ni Aronın asadivir aghorim uam a isi Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin boroghın anetıgh. Eghti a fofozim me danıngamin ikiangsızimin mın ikiti, Israelian puvıra na gimoba nan atarir arazim gıvaghām. Eghti me arıghıran kogham.” ¹¹ Ezi Moses Ikiavıra Itir God mikemezi moghıram ami.

¹² Ezi Israelian gumazamiziba kamaghin Moses migei, “Ame! E aremeghasava ami. E bar moghira kamaghira givagham. ¹³ Gumazir manam, Ikiavira Itir Godin Purirpenim boroghin mangiva, an aremegham. Kamaghin amizi, e bar moghira ovengamin adarasi.”

18

Ofa gamir gumaziba ko Livaibar ingangarim

¹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Aron migei, “Ni uan otariba ko Livaiba bar, ia deragh nan Purirpenimin ingangarim damuan kogh, egh kamaghin ia uari, uan arazir kuramin osimtizim bangin ivezir kuram iniam. Ni uan otariba ko, deragh ofa gamir gumazimin ingangarim damuan koghiva, iarara uan arazir kurar kam in osimtizim ateram.

² “Ni uan anabam Livain adarazir aku Purirpenimin boroghin izeghti, me nin akurvagham, eghti ni uan otariba ko, ia Purirpenimin aven ingaram. ³ Livaiba, Purirpenimin damuamin ingangariba ko, ni me daningamin ingangariba, me ian akurvagh dar amu. Egh me Anogoroghezir Danganimin itir biziba ko ofa gamir dakozimin biziba, me dar suighan marki. Me dar suighti, ni uaghan me ko ovegham. ⁴ Me ni ko ingar, me ingangarir na bativamin Purirpenimin ganamiba bar, me dar amu. Eghti gumazir kinitam nin boroghin izi ni ko ingaran kogham. ⁵ Ni uan otariba ko, iarara Anogoroghezir Danganim ko ofa gamir dakozimin ingangaribar amuam. Ia kamaghin damuti, nan aningagharim ua Israelian

gumazamizibagh asighasighan kogham. ⁶ Ni oragh. Ki uabi, nin adarasi, kar Livaiba, Israelian tongin ni bagha me amisevegha, bizir aghuimin min ni ganidi. Gumazir kaba, na baghavira itir bizibar min iti. Kamaghin me na bativamin Purirpenimin ingangaribar amuam. ⁷ Ezi ni uan otariba ko, iarara ofa gamir gumazibar min ofa gamir dakozimin ingangariba ko Bar Anogoroghezir Danganimin aven damuamin ingangariba, ia dar amuam. Ki ofa gamir gumazibar ingangariba isa bizir aghuimin min ia ganidi. Kamaghin amizi, ingangarir kaba, kar ian ingangaribara. Eghti gumazir kinitam ingangarir kabar amusi ian boroghin iziti, ia a misueghti an aremegh.”

Me ofa gamir gumaziba bagh dagheba tuiragh

⁸ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Aron migei, “Ni kamaghin fogh, gumazamiziba ofan min na ganidir biziba, ki bar da isa ni ganidi, eghti ni dar ganam. Ki da isi, ni ko nin ovavir boribar aningti, da mati ian bizibar mirara iki mamaghira ikiam. ⁹ Ofan na baghavira na ganingiziba, bizir me avimin aven tuezir puvatizibar tongin, ia da iniam. Dar kara, wit tuamin ofaba, ko arazir kuraba gin amadir ofaba, ko osimtiziba agivamin ofaba, gumazamiziba ofan kaba bagha na ganingizir bizir manabar tongin, da bar nan bizibara, ki da isa ni ko nin otaribagh aningi. ¹⁰ Ia asiziba ko bizir tizir me ofa gamiba, ia dar gan suam, kar bar nan bizibara. Kamaghin amizi, ia Purirpenim avinizir divazimin averara dar ami. Eghti ian gumaziba, merara dar ami.

11 “Egh ofan igharazir Israelia na ganidiba, kar ofan uan dafarimningin suiragh a fegh a damuti, a nan damazimin ighuavamangam. Ki ni ko nin otariba ko guivibagh aningi, egh ia zurara dughiar gin izamibar da iniam. Nin adarasi, tina nan damazimin zuegha gifa, me dagher kabar amam.

12 “Israelia na ganidir daghebar tongin dagher bar aghuiba, ko olivin borer bar aghuiba, ko wainin dipar bar aghuiba, ko witin bar aghuiba, da men dagher igharaziba bar dagh afira. Ki bar da isi ni daningam. 13 Israelia azenibar zurara, uan azenibar faraghavira isir dagheba, me da isa na bagha izi. Eghti da ian bizibara. Eghti nin adarasi, tina nan damazimin zuegha gifa, a dagher kabar amam. 14 Israelian gumazamiziba na ganidir biziba, kar bizir me ua dagh ivezan men anogorogheziba, kar ian bizibara.

15 “Israelian borir ivariaba ko asizir ivariar me nan ofa gamiba, kar ian bizibara. Egh ia Israelia ateghti men borir ivariaba ko asizir nan damazimin zuezir puvatiziba, ua dagh ivezagh da inigh. 16 Israelia, uan borir iakinir vamira givaziba, ua me inisi 5plan silvan dagiabar me givezagh me iniam. 17 Egh bulmakaubar nguzir ivariaba, ko sipsipin nguzir ivariaba, ko memen nguzir ivariaba, me ua dagh ivezan kogham. Da na baghavira itir biziba. Ia dav suegh dar ghuziba, ofa gamir dakozimin da kavamang, egh dar oviba avimin aven ofa damuti dar mughuriam otogham. Eghti Ikiavira Itir God dar mughuriam baregh, a gifuegh navir aghuim an ikiam. 18 Asizibar tuziba, da ian bizibara, mati amagapaba ko buaragharir

agharir guivimın itiba, ia uan dafarimningın dar suiragh ofan mın da fı dar amuti, da Godın damazimın ighuavamang, eghti asızir tuziba ia uari bagh da inigh.

¹⁹ “Israelia na ganıdir ofaba, ki zurara gın izamin dughıabar da isi ni ko nın guiviba ko otaribar aning mamaghıra ikiam. Ki ni ko nın ovavir boriba ko amir Akar Dikirizir Gavgavir kam abighan koghti, a ikivıra iki mamaghıra ikiam.” ²⁰ Egha Ikiavıra Itir God kamaghın Aron migei, “İa İraelian nguazimın aven nguazir otevitam, inian kogham, egh ia aremeghti ian ovavir boriba nguazir kamın otevitam inian kogham. Bar guizbangıra, bizir aghuir ki ia ganıgızim, a kamakın, ia ofa gamir ingangaribar amuti, bizir aghuir ia oteveghamıba, ki ia danıngam.”

Ikiavıra Itir God biziba isa Livaibagh anıdi

²¹ Egha Ikiavıra Itir God kamaghın migei, “İraelia uan biziba tuiragh 10plan pozıbar amigh, egh pozitam na danıngısi a inigh izam. Eghti ki bizir kaba isi Livaibar anıngam. Me na bativamin Purirpenimın gara an aven ingangarım gamı. Eghti bizir kaba, da mati men ivezir me iniamim. ²² Datırıghın ikegh mangı, İraelian gumazir kınıba, na bativamin Purirpenim boroghın mangan kogham. Me an boroghıra mangıva, arazir kamın osımtızim ater arıghıregham. ²³ Eghti Livaıba na bativamin Purirpenimın gan an aven ingangaribar amıam. Egh me deragh ingangarır kam damıan koghıva, an osımtızim ateram. Akar gavgavır kam

kamaghira ikiva, uaghan ian ovavir boribar mangi. Me Israelian tongin nguazir otevitam, inian kogham. ²⁴ Bar guizbangira, Israelia uan biziba tuiragh 10plan pozibar amigh, egh pozitam inigh na daningisi da inigh izam. Ki datirighin ghaze, bizir kaba ki da inigha, Livaibagh anigha gifa. Bizir kam bangin, ki me migia ghaze, me Israelian aven uari bagh nguazitamin ghuavim ikeghan kogham.”

Livaiba 10plan bizibar, dar vamira iniam

²⁵ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,
²⁶ “Ni kamaghin Livaibav kim: Israelia uan biziba tuiragh 10plan pozibar amigh, egh pozitam na daningisi a inigh iziti, ia me da a inigh izi ofan min Ikiavira Itir God danighti, God da isi ia daningt, da mati ian bizibara. Eghti ia da tuiragh 10plan pozibar amigh, egh pozitam Ikiavira Itir God daningisi a inigh izi. ²⁷ Eghti Ikiavira Itir God ofan kamın ganti, a mati azenibar ingarir gumazim uan witin igiaba o wainin igiabar ofa gami moghin ganam. ²⁸ Ia kamaghin damuva, uaghan ofa damusi bizir ia isibar 10plan pozibar da tuiragh, pozir vamira isi Ikiavira Itir God daningam. Ikiavira Itir Godin ofan ia a daningamin kam, ia a isi ofa gamir gumazim Aron daningigh. ²⁹ Bizir ia iniziba, ia deraghvira da tuisigh da mengiva, bizir bar aghuibara, ia da isi Ikiavira Itir God daningigh. ³⁰ Ia bizir bar aghuiba isi Ikiavira Itir God bagh dar atigh givaghiva, ia Livaiba, dar nar igharaziba ia uari bagh da ini. Mati azeniba oparir gumazim ofa gamigha givagha, ua bagha dagher

naba isi. ³¹ Dagher nar itiba, ia uan amirogh-boriba ko da inigh danganir manatamin mangigh ia dar ami. Dagher kaba, mati ia God bativamin Purirpenimin ingarir ingangarimin ivezim. ³² Ia faraghivira dagher bar aghuibara isi Ikiavira Itir Godin ofa damigh givagh, dagher nar igharaziba, ia dar ami, eghti osimtizim ian ikian kogham. Egh ia faragh na bagh ofa damighan kogh, egh mati ia ofan Israelia God ganingizir kabagh amizi, da Godin damazimin mize. Ia kamaghin damighti, Ikiavira Itir God ia misoghinarigham.”

19

Bulmakaun amebar aghevimin Akar Gavgaviba

¹ Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, ² “Arazir Ikiavira Itir God ifongezir kam, a Israelia ia daningasa. Dar kara: Israelia bulmakaun amebar aghevitam inigh Moses ko Aron bagh izi. Bulmakaun kam duatam an mikarzim in ikian kogham. A uaghan ingangarir tam damighan kogham. ³ Me a inigh iziti ni a isi ofa gamir gumazim Eleasar daningigh. Eghti gumazitaba a inigh danganir me itim ategh azenan mangiti, Eleasar an gantima, me a misueghti an aremegh. ⁴ Eghti Eleasar uan dafarir puzimin an ghuzitaba inigh na bativamin Purirpenim iti naghin 7plan dughiabar da kavamang. ⁵ Egh Eleasar ganti, me asizir kam inin ko an tuziba ko an ghuziba ko an muriam daboroghti da isi bar mighirigh. ⁶ Eghti ofa gamir gumazim, temer sidan daziba, ko ter hisopin aguatam, ko stringin aghevitam, inigh da isi avim mikinigh. ⁷ Egh gin, a

uan korotiaba ruegh dipamin bar uabi ruegh uamategh, me itir danganimin mangi. A kamaghin damigh, na damazimin mizegh ikivira iki mangi guaratizimin tugham. ⁸ Eghti gumazir bulmakau dapongamim, a uaghan uan korotiaba rueghiva dipam bar uabi ruegh. Gumazir kam uaghan nan damazimin mizegh, ikivira iki mangi guaratizimin tugham.

⁹ “Eghti gin gumazir nan damazimin zuezi-tam, bulmakaun kamın avereniba inigh, danganir me itimin azenan mangi nan damazimin zuezir danganitamın dar arikigh. Eghti Israelia nan damazimin uan miziriziba agivsi bulmakaun kamın averenitaba isi dipam darigh uari ruegh nan damazimin miziriziba agivagham. Kar arazir me uan arazir kuraba agivasav amim. ¹⁰ Eghti gumazir bulmakaun avereniba inizir kam, a uaghan uan korotiaba ruegh, egh a uaghan nan damazimin mizeghvira iki mangi guaratizimin tugham. Arazir Ikiavira Itir God ifongezir kam, zurara iki mamaghira ikiam. Eghti Israelia ko Kantrin Igharazibar Gumazamizir me ko itiba an gin mangam.”

Gumazamizibar amighti me zueghamin Akar Gavgavim

¹¹ Egha Ikiavira Itir God kamagh migei, “Gumazitam gumazir kuatamin suiragham, a 7plan aruebar nan damazimin mizegham. ¹² Egh an aruer namba 3 ko aruer namba 7in, dipar uabi zueghamim guruegh, egh nan damazimin

zuegham. An aruer namba 3 ko namba 7in kamaghin damighan kogh, nan damazimin zueghan kogh. ¹³ Gumazitam o amizitam, gumazir kuamin suiragh uabi zueghan kogh, kamaghin a nan damazimin mizegh ikivira ikiam. Egh arazir kamın a Ikiavira Itir Godin Purirpenim damuti, a mizegham. Kamaghin, a Israelian tongin ikian kogh.

¹⁴ “Arazir igharazir mam kamakin: Gumazim purirpenir manamin aven ikia aremezi, gumazamizir dughiar kamın purirpenir kamın aven itiba, ko gumazamizir gin purirpenir kamın aven zuiba, me nan damazimin mizegh ikivira iki mangi 7plan aruebar tugham. ¹⁵ Eghti uaghan itarir asuaba puvatiziba ko miner asuaba puvatiziba, da bar moghira nan damazimin mizegham.

¹⁶ “Eghti gumazitam ruarimin ghua, azenimin mar arua, me misuegha atizir gumazimin kuamin suira, o gumazir puram aremezir tamın kuamin suira, o gumazir kurizir tamın agharitamın suira, o gumazir aremezimin mozim gisin arui, a nan damazimin mizegh kamaghira iki mangi 7plan aruebar tugham.

¹⁷ “Mizirizir kaba adeghegi, me arazir kuraba gin amadir ofan min bulmakaun aghevimin averenitaba inigh minetam daghuigh, dipar aghuitaba dagh ingegh. ¹⁸ Eghti gumazir nan damazimin zuegitam, ter hisopin aguatam inigh dipar kam darugh, uam anesigh gumazir aremezir kamın purirpenimin dipar kam kavamang, egh an aven itir biziba ko gumazamizir an aven itiba sara, dipam me gisin a kavamadagh. Egh uaghan gumazitam

gumazir aremezimîn agharimîn suira, o gumazir kuamîn suira, o gumazir aremezimîn mozim gisîn aruizim, gumazir nan damazimîn zuezir kam uaghan dipar kam me gisîn a kavamang, eghti me nan damazimîn zuegham. ¹⁹ Gumazir nan damazimîn zuezir kam, aruer namba 3, ko aruer namba 7in, dipar kam inigh gumazir mizezim gisîn a kavamang. Eghti gumazir kam zueghsi, a uan korotiaba rueghiva dipamîn uabi ruegh, egh namba 7in aruemin, aruem magiriti, a nan damazimîn bar zuegham.

²⁰ “Gumazitam nan damazimîn mizegh ikiva, zueghamin arazimîn mangan kogh, nan damazimîn mizeghvira ikiam. Me dipar a damighti a zueghamim, a gisîn a kavamadaghan koghti, a zueghan kogham. Eghti kamaghin a nan Purirpenim damuti, a mizegham. Gumazir kam, ua nan gumazamizibar tongin ikian kogham. ²¹ Ia zurara gin izamin dughiabar, arazir Ikiavira Itir God ifongezir kabar gin mangi. Eghti gumazir dipam kavamangamim, a uaghan uan korotiaba ruegh. Eghti gumazir dipar kamîn suirazim, a nan damazimîn mizegh iki mangi bar guaratizimîn tugham. ²² Gumazir nan damazimîn mizezim bizir manatamîn suiraghti, bizir kam uaghan mizegham. Eghti gumazir igharazitam bizir kamîn suiragham, a uaghan nan damazimîn mizegh ikivira iki mangi bar guaratizimîn tugham.”

20

Gumazamiziba imoba migirigiar aviribar

Ikiavira Itir God gami
(Ua Me Ini 17:1-7)

¹ Iakinir farazimin, Israelian gumazamiziba ghua Senin gumazamiziba puvatizir danganimin otogha Kadesin nguibar ekiamin itima, Miriam areme.

² Danganir me itimin dipaba puvatizi, gumazamiziba uari akuvagha Moses ko Aron bagha ize.

³ Egha me puvira Moses gimoba a migia ghaze, “Israelian gumazamizir igharaziba faragha Ikiavira Itir Godin Purirpenimin tiar akamin ariaghire. Ezi e ti me ko ariaghirezi deraghai. ⁴ Ni tizim bagha e inigha gumazamiziba puvatizir danganir kamın ize? Ni ti kamaghın ifonge, e uan asiziba ko kagh arighiregham? ⁵ Ni tizim bagha Isipin kantrin aven e inigha azenan izegha danganir kurar bizitam aghungan koghamin kamın ize? Danganir kam, witba ko temer oviziba itiba, ko wainin oviziba bar puvati. Bar guizbangira, danganir kurar kam dipar e damamiba uaghan puvati.”

⁶ Ezi Moses ko Aron gumazamizibagh itagha, sivagha ghua God bativamin Purirpenimin tiar akamin tughav iti. Egha aning nguazim girigha uan guamning nguazim mituazi, Ikiavira Itir Godin angazangarir gavgavim aning gisiragha taghtasi. ⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamagh Moses migei, ⁸ “Ni asadivir aghorir Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiamin guamin itim inigh. Egh ni Aron ko mangi gumazamiziba bar moghira me akufagh. Egh ni men damazimin, dagiar munam mikimti, arazir kamın dipam an otogh azenan fasfagh iriti, gumazamiziba uan asiziba ko anemam.” ⁹ Ezi Ikiavira Itir God mikemezi moghin,

Moses ghua asadivim ini.

¹⁰ Moses ko Aron, gumazamiziba bar moghira me akuvagha, Moses kamaghin me migei, “Ia akaba batozir gumazamiziba, ia oragh. Ga dagiar kamın ia bagh dipam inigham, o?” ¹¹ Egha Moses Ikiavira Itir God a mikemezi moghin amizir puvati. Moses dagiam mikemezir pu. Puvati. Moses asadivim fegha, dughiar pumuningin dagiam misoke. Ezi maburan dipam an aven otogha azenan fashagha iri. Ezi gumazamiziba uan asiziba ko maghiram anepi.

¹² Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses ko Aron migei, “Gua nighnizir gavgavim nan itir puvatigha nan akamin gin zuir pu. Egha nan gavgavir ekiamin gun Israelian gumazamizibav kiman aghua. Ki dagiam mikimasa gua mikeme, ezi gua ua asadivimin a misoke. Kamaghin amizi, gua me inigh nguazir ki me daningamin kamın aven mangighan kogham.”

¹³ Bizir kam dipaba otivir danganim, Meriban oto.* Danganir kamın, Israelian gumazamiziba, Ikiavira Itir God gimobima, a uabi isa men akagha ghaze, a Godin bar zuruzim.

Israelia Kadesin nguibar ekiam ategha Jordanin Fanem bagha zui (Sapta 20:14--21:35)

Idomian atrivim, uan kantri abigh mangan Israelian anogoroke

¹⁴ Israelia Kadesin nguibar ekiamra itima, Moses Idomian atrivim bagha gumazir maba

---

* **20:13:** Hibrun akamin, ziam Meriba kamaghin ghu, “Puvira Imobi.”

amangi. Ezi me ghua kamaghin a migei, “Kar nin namakabar migirigiam, me Israelian anababa. Ni fo, e osimtiziba atera en dabirabim deragha itir puvati. ¹⁵ En inazir afeziaba fomira Isipin kantrin ghuegha itima, azenir aviriba gifa. Ezi Isipia paza e ko en inazir afeziabagh ami. ¹⁶ Ezi e akurvazim bagha Ikiavira Itir Godin diava araima, an en ararem baregha, enselin mam amadazi, an e inigha Isip ategha azenan ize. E datirighin Kadesin nguibar ekiamin iti. Kades a nin kantrin nguazir mitaghniamin iti. ¹⁷ E uari, ni en amamangatighti, e nin nguazimin otogh mangam. E uan bulmakauba ko tuavim ategh ian dagher azeniba, ko wainin azenibar aven mangi, egh ian mozir pabar aman kogham. E tuavir ekia ia atriviba bagha ingarizimra mangi, egh agharir guvim o kiriamin mangan kogh, bighiratigh mangivira iki nin nguazir mitaghniam gitagham.”

¹⁸ Ezi Idomia kamaghin Israelia migei, “Ia en kantri abigh mangan e aghua. Ia mangisi damuti, e izi ia korogh ia misogham.”

¹⁹ Ezi Israelian gumaziba kamaghin migei, “E tuavir ekiamra mangam. E, o en bulmakauba ian dipabar amiti, e dagh ivezam. E ian kantrin otogh mangasavira nighnisi.”

²⁰ Ezi Idomia ua ghaze, “E bar aghua!” Egha men midorozir gumazir bar avirim dikavigha ghua, Israelia misoghasa. ²¹ Israelia Idomin nguazimin otogh mangan Idomia bar aghua. Kamaghin amizi, Israelia ragha tuavir igharazimin zui.

Aron areme

²² Israelian gumazamiziba bar Kadesin nguibar ekiam ategha ghua Horin Mighsiamin oto. ²³ Horin Mighsiam, a Idomin nguazir mitaghnamin boroghin iti. Ezi Ikiavira Itir God kagh kamaghin Moses ko Aron migei, ²⁴ "Aron aremegham. Ki dipaba otivir danganim Meriban Akar Gavgavimin gua mikemezi, gua na baraghizir puvati. Bizir kam bangin, nguazir ki Israelia daningasa akar dikirizim gamizim, an an aven mangighan kogham. ²⁵ Ni Aron uan otarim Eleasar ko, aning inigh Horin Mighsiamin ghuavanang. ²⁶ Egh ofa gamir gumazimin korotiaba a dama da sueghiva Eleasar darugh. Eghti Aron mighsiar munamin aremegham." ²⁷ Ezi Ikiavira Itir God mikemez moghin, Moses bizibagh ami. Israelia bar garima, me Horin Mighsiamin ghuavanadi. ²⁸ Egha Moses ofa gamir gumazimin korotiaba Aron dama da suegha da isa Eleasar gaghui. Aron mighsiamin orazimin aremezi, Moses ko Eleasar uamategha izaghiri. ²⁹ Ezi gumazamiziba kamaghin ganigha fo, Aron areme. Egha me bar moghira a bagha azia ikia ghuavira itima, 30plan arueba gifa.

21*Israelia Kenania ko misogha me abira*

¹ Kenanian gumazir mam, an Aratin nguibar ekiamin atrivim, a Kenanin nguazimin aven sautin amadaghan ikia orazima, Israelia Atarim

---

20:28: Ua Me Ini 29:29; Diboboniba 33:38; Godin Araziba 10:6

21:1: Diboboniba 33:40

bagha zuir tuavim moghin izi. Egha a dikavigha ghua me korogha men marazir suigha me inigha ghue. ² Ezi Israelia akar dikirizir mam Ikiavira Itir God gamua ghaze, “Ni e ateghti, e midorozimin gumazir kaba abiragham, kamaghin, e ofan ni daningamimin min, men gumazamiziba ko nguibar ekiaba bar dagh asighasigham.” ³ Ezi Ikiavira Itir God me baregha men akurazi, me bar me kuavaremegha bar men nguibar ekiabagh asighasiki. Kamaghin amizi, me nguibar kam, ziam “Horma,” a gati.*

Kuruzir brasin ingarizim

⁴ Ezi Israelia, Horin Mighsiam ategha Idomin nguazim gitaviraghasa, Ongarir Aghevimin tuavimin zui. Me ghua ghua, bar amira. ⁵ Egha me Godin atara, uaghan Moses saram atara ghaze, “Gua ghaze, e gumazamiziba puvatizir danganir kamın arımighirasa, gua Isipin nguazimin e inigha kagh ize? Dagheba danganir kamın puvati, ezi dipaba uaghan puvati. E dagher kurar kam bar an aghua.”

⁶ Ezi Ikiavira Itir God, kuruzir imezir kuram itiba amangizi, da Israelian gumazamizibar tongin otivigha me givima men avirim ariaghire. ⁷ Ezi gumazamiziba Moses bagha iza ghaze, “E arazir kuram gamua egha Ikiavira Itir God, ko nin atari. Kamaghin, ni e bagh Ikiavira Itir God ko mikimti, an e da kuruzir kaba batokegh.” Ezi Moses me bagha God ko migei.

---

* **21:3:** Hibrun akamin, ziam Horma, kamaghin ghu, “Bar asighasiki.” **21:4:** Godin Araziba 2:1 **21:5:** 1 Korin 10:9

⁸ Ezi Ikiavira Itir God oregha kamaghin Moses migei, “Ni kuruzimin nedazimin ingarigh a isi aghorir ruaritam datigh anesaragh. Eghti kuruziba ivir gumazamiziba, me kozorogh an gan ua ghuaamagh.” ⁹ Ezi Moses kuruzimin nedazim brasin an ingarigha, a isa aghorir ruarim gatigha anesara. Eghti gumazamizir kuruziba iviziba, me kozorogh an gan ghuaamagh.

Israelia Horin Mighsiam ategha ghua kantri Moapin oto

¹⁰ Ezi Israelia, Horin Mighsiam ategha ghua, Obotin danganim aghuigha an iti. ¹¹ Egha gin, me dikavigha Obot ategha, ghua Moapin nguazimin aruem anadi naghin itir danganim Abarimin otogha danganim aghuigha apia. Abarim, a danganir kuram, egha gumazamiziba puvatizir danganimin iti. ¹² Egha gin, me dikavigha Abarim ategha ghua, Seretin danganir zarimin otogha danganim aghuigha a gapia. ¹³ Egha gin, me dikavigha Seret ategha ghua, Arnonin Fanemin vongin ghua, notin amadaghan itir gumazamiziba puvatizir danganir mam in otogha danganim aghuigha a gapia. Gumazamiziba puvatizir danganir kam, a mong Amorian nguazimin aven iti. Arnonin Fanem, a Moapian nguazim ko Amorian nguazim abighizir mitaghniyam. ¹⁴ Bizir kam bangin, Akinafarir Ikiavira Itir Godin Midorozibar Eghaghaniba Itim, kamaghin migei:

Wahepin nguibar ekiar Sufan danganimin itim,
ko danganir zariba ko, Arnonin Fanem,

15 koma danganir zaribar kagh ikegha bar ghua
 Arin nguibar ekiamin otogha,
 bar ghua kantri Moapin nguazir
 mitaghniamin tu.

16 Ezi gin, Israelia dikavigha danganir kam
 ategha ghua, nguibar mam gapia, an ziam, Mozir
 Dipam. Danganir kam, mozir dipar ekiam itima,
 Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni gu-
 mazamiziba bar me akuvaghti, ki dipam isi me
 daningam.”

17 Dughiar kamın, Israelian gumazamiziba
 onger akar kam bange:

O mozir dipam, ni dipam damuti, an otiv emir.
 E an gan a bagh bar akuegh ighiam bangam.

18 Mozir kam, gumazamizibar gumazir dapaniba
 uan ziaba itir aghoriba,
 ko asadivibar a gikui.

Egha gin, me dikavigha gumazamiziba pu-
 vatizir danganir kam ategha ghua Matanan dan-
 ganimin otifi. 19 Egha gin dikavigha Matana
 ategha ghua Nahalielin danganimin otifi. Egha
 gin Nahaliel ategha ghua Bamotin danganimin
 oto. 20 Egha Bamot ategha ghua, danganir zarir
 Moapian kantrin itir mamın otifi. Danganir
 zarir kam, a mong pin ikia Pisgan Mighsiamin
 orazimin apengan iti. Gumazamiziba danganir
 kamın tuivigha, munagh gumazamiziba puvatizir
 danganimin gari.

*Israelia, Atrivim Sihon ko
Atrivim Ok abira
(Godin Araziba 2:26--3:11)*

²¹ Egha Israelia Amorian atrivim mikimasa gumaziba amangizi, me ghua kamaghin a migei, ²² “Ni en amamangatighti e nin nguazimin otogh munagh mangasa. E tuavim ategh ian dagher azeniba ko ian wainin azenibar aven mangan kogham. Egh ian mozir dipabar aman kogham. E tuavir ekiar ia atriviba bagha ingarizimra mangi, egh agharir guvim o kiriamin mangan kogh, bighiratigh mangivira iki nin nguazir mitaghniam gitagham.”

²³ Ezi Atrivim Sihon, Israelian gumazamizibar amamangatighti, me an nguazimin mangan an aghua. Egha uan midorozir gumaziba akuvagha, gumazamiziba puvatizir danganimin itir nguibam Jahasin ghua Israelia koro. ²⁴ Ezi Israelia midorozimin men aviribav suagharigha men nguazim ini. Nguazir kam Arnonin Fanemin ikegha ghua Jabokin Fanemin tu. Jabok, Amonian nguazimin mitaghniamin iti. Ezi Amonian midorozir gumazir gavgavir avirim uan mitaghniar kam bagha gari. ²⁵ Kamaghin amizi, Israelian gumazamiziba Amorian nguibar ekiaba bar da isa, uaghan Hesbon ko an boroghin itir nguibar dozir maba sara inigha dagh apia. ²⁶ Amorian Atrivim Sihon, an nguibar ekiam Hesbon. Sihon faragha Moapian atrivir faragha ikezim ko misogha an nguaziba bar da isa ghua Arnonin Fanemin tu. ²⁷ Bizir kam bagha, gumazir ighiaba osirim ighiar kam osira ghaze:

Ia nguibam Hesbonin izi, an Atrivim Sihonin
nguibar ekiam.

E kamaghin ganasa ifonge, me an ingarighti a
gavgavigh ikiam.

²⁸ Fomira, Atrivim Sihonin midorozir gumaziba
Hesbonin ikia dikavigha,
mati avimin min misoghasa ghue.

Egha Moapian nguibar ekiam Ar gasighasiki.

Me Arnonin Fanemin boroghin mighsiaba itir
gumazir aruaba kuavareme.

²⁹ Iavzika! Ia Moapian gumazamiziba, ia osimtizir
ekiam iniam.

Ia gumazamizir asem Kemosin ziam feba, ia
ikuvigham.

Ian aser kam, a gumazibagh amima,

me an gin ghua nguibam ategha gumazir
kinibar min guighav iti.

Ian aser kam Amorian Atrivim Sihon gamizi,

a ian amizibar suighizi, me Amorian
atrivimin ingangarir amizir kinibar iti.

³⁰ Ezi datirighin me ko men ovavir boriba ikufi.

E me gasighasigha Hesbonin ikegha bar ghua
nguibar ekiam Dibonin oto.

Egha bar ghua Nofan nguibamin tu,

nguibar kam, Medeban nguibamin boroghin
iti.

³¹ Ezi Israelian gumazamiziba Amorian nguibar
ekiabagh apia. ³² Ezi Moses Jaserin nguibar

ekiam konasa gumazir maba amangizi, me
moga garir gumazibar min ghua nguibar kam
gasighasighamin tuavir aghuitam gifoghasa

ghue. Ezi Israelia dikavigha ghua a korogha an boroghin itir nguibar doziba sara, da inigha Amorian gumazamizir dar itibar agirazi, me are.

³³ Ezi me datirighin ua ragha kantri Basanin zuir tuavimin zuima, Basanin Atrivim Ok uan midorozir gumaziba ko, me bar otivigha me misoghasa izi. Me Edrein nguibamin boroghin kamaghin ami. ³⁴ Ezi Ikiavira Itir God, Moses migia ghaze, “Ni an atiatingan marki. A uan gumazamiziba ko, an nguazim, ki bar da isa ia ganigha gifa. Kamaghin amizi, ia dikavigh arazir ia faragha Amorian Atrivim Sihon gamizim, ia a damu. Sihon, a faragha Hesbon gativagha an gari.” ³⁵ Ezi Israelia, Atrivim Ok uan otariba ko an gumazamiziba bar me misuaghariki. Egha tav ataghizi, a ua itir puvati. Egha an nguaziba ini.

Atrivim Balak ko Balamın eghaghanim

22

(Sapta 22--24)

Moapian atrivim, Balam bagha akam amada

¹ Egha Israelia dikavigha danganir kam ategha ghua Moapin danganir zaribar otivigha, danganim aghuigha apia. Kar, Jordanin Fanemin aruem anadi naghin itir danganim, ezi nguibar ekiam Jeriko, Jordanin Fanemin vongin amadaghan iti.

² Dughiar kamın, Moapian Atrivim Balak, a Siporin otarim, a Israelia Amoria gamizir araziba baraki. ³ A uan gumazamiziba ko Israelian garima, me bar aviraseme, kamaghin amizi, me

bar Israelian gumazamizibar atiatingi. ⁴⁻⁵ Egha Moapia, kamaghin Midianian gumazir dapanibav gei, “Kiran oveghangin, gumazamizir bar avirir kaba bizir tintinibar en boroghin itiba, bar da givagham, mati bulmakau graziba api.” Kamaghin amizi, Atrivim Balak, Beorin otarim Balam mikimasa gumazir maba amangi. Dughiar kamin, Balam Yufretisin Fanemin boroghin itir nguibam Petorin iti. Kar an adarazir nguazim.

Atrivim Balak uabin akurvaghasa Balam bagha akam amaga ghaze, “Ni foghasa ki ifonge, ikizir mamın gumazamiziba Isipin dikavigha azenan iza tintinibar ghua nguaziba bar dar ikia, egha en boroghin iza en nguazim iniasava ami. ⁶ Men avirim bar e gafira. Kamaghin amizi, ga uaning. Ni izi pazi me damusi akavsiatam me datighti, e ti me abiniva men agiraghti me en nguazim gitagham. Ki kamaghin fo, ni deravira gumazibar amusi mikimti, nin aseba me damuti, me deraghvira ikiam. Egh ni pazi me damusi mikimti, nin aseba me damuti, me ikuvigham.”

⁷ Ezi Moapia ko Midianian gumazir dapanir kaba dikavigha, Balam Israelia gasighasighamin akavsiabagh ivezasa ivezim sara inigha ghua Balam migei. ⁸ Ezi Balam kamaghin me migei, “Ia dimagarir kamin kagh daku, eghti gurum mizaraghan ki Ikiavira Itir God na daningamin akar manam, ki an gun ia mikimam.” Ezi Moapian gumazir dapaniba a koma akui.

⁹ Ezi dimangan God iza kamaghin Balamın azara, “Kar gumazir manaba iza ni ko iti?”

¹⁰ Ezi Balam God ikaragha ghaze, “Moopian Atrivim Balak na mikimasa me amangi, egha ghaze, ¹¹ ‘Gumazamizir Isipin ikegha izeziba tintinimin nguazir kam garui. Ezi atrivim kamagh-sua, ki me ikuvighsi akatam me datighti, a me misogh men agiraghti me an nguazim gitagham.’”

¹² Ezi God kamaghin Balam migei, “Israelian gumazamiziba, ki deravira me gami. Kamaghin, ni gumazir izezir kaba ko mangan marki. Egh ikuvighsi akavsiatam Israelian gumazamizibar arighan marki.”

¹³ Ezi bar mizaraghara, Balam ghua Balak amadzir gumazibav gia ghaze, “Ia uamategh mangi. Ikiavira Itir God, ia ko mangan nan anogoroke.”

¹⁴ Kamaghin amizi, me uamategha ghua Balak migia ghaze, “Balam e ko izan aghua.”

¹⁵ Ezi Balak ua gumazir dapanir ziar ekiaba itir aviriba amangi, ezi men ziar ekiaba ko dibobonim faragha zuir gumazir dapanibar ziaba ko dibobonim gafira. ¹⁶ Ezi me Balam bagha ghua Balakin akabar gun kamaghin a migei, “Ga uaning, ni na bagh izisi, bizitam nin tuavim apiran marki! ¹⁷ Ki bizir aviriba ni daningiva, uaghan ni ifongezir bizir manam, ki a damuam. Ga uaning, ni izi na bagh gumazamizir kaba akavsiatam me datigh.”

¹⁸ Ezi Balam me ikaragha ghaze, “Balak ti uan atrivimin dipenimin itir silvaba ko golba bar na daningti, kar pura bizim, bizir muziaritam o bizir

ekiatam, Ikiavira Itir God, nan Godin Akar Gav-gavim batueghan kogham. ¹⁹ Ia kagh daku, mati faragha na bagha izezir gumazir dapaniba amizi mokin. Ia dimagarir kamın ikeghti, ki Ikiavira Itir God gifoka, a tighar akar igharazitamın na mikimam, o puvatigham.”

²⁰ Ezi dimagarir kamın, God Balam bagha iza kamaghın a migei, “Gumazir kaba uarir gin mangasa ni bagha ize, eghti ni dikavigh men gin mangiva bizir ki damusi nin mikimamimra, ni a damu.”

²¹ Kamaghın, amimzaraghan, Balam dikavigha uan donki gaperagha Moapian gumazir dapaniba ko zui.

Balam, uan donkin atari

²² Balam zuima, Godin navim a bagha bar puv an isi. Dughiar kamın, Balam uan donki gaperagha zuima, an ingangarir gumazir pumuning a ko zui. Ezi Ikiavira Itir Godin ensel, an apanimın mın an tuavim apirigha tughav iti. ²³ Ezi donki enselin garima, a uan midorozir sabamın suirazi, a tuavim ategha pura ruarir kinimın zui. Ezi Balam uan donki misuegħa uam a isa tuavimın amada. ²⁴ Ezi ensel ua tuavimın ghua wainın azenimningın tizimın tughav iti. Danganir kamın, dagiar divazim an vong ko vongın iti, ezi tuavim bar asufa. ²⁵ Ezi donki kamaghın enselin ganigha uabi fegha dagiar divazimın vongın uabi ekura, Balamın dagarim isa divazim gike. Ezi Balam ua donki misoke. ²⁶ Ezi Ikiavira Itir Godin ensel ua ghua, tuavim bar asuvazi naghın tughav iti. Ezi donki agharir guvim o agharir kiriamın mangan iburagħburaki. ²⁷ Dughiar kamın, donki enselin

ganigha, Balam sara pura tuavim girigha mito. Ezi Balamın navim bar ikuvizi, a uan asadivim inigha atara maghira donki misosi. ²⁸ Ezi Ikiavira Itir God mikimamin gavgavim isa donki ganingizi, donki maghira kamaghın Balam migei, “Ki manmaghın ni gamizi, ni 3plan dughiar kabar na misoke?”

²⁹ Ezi Balam kamaghın donki migei, “Ni na gamizi, ki gumazir onganımın mın oto. Ki ti midorozir sabatam ikia ni misoghezi ni aremeghai.”

³⁰ Ezi donki kamaghın Balam migei, “Ki ti nin donkin kamra, ni fomira uan igiamra ikegha iza datirighın na gisin apiav ikiagha rui. Ki fomira kamaghın ni gamiz, o?”

Ezi Balam ghaze, “Puvati.”

³¹ Ezi Ikiavira Itir God Balam gamizi, a enselin garima, a uan midorozir sabam suiragha tuavımın tughav iti. Ezi Balam uabi fegha nguazim mikinigha maghira guam nguazim mitua. ³² Ezi ensel kamaghın a migei, “Ni tizim bagha uan donki, 3plan dughiar kabar a misoke? Ni oragh. Darorir ni amir kam, a nan damazımın derazir puvati. Kamaghın amizi, ki nin apanımın mın nin tuavim apırasa ize. ³³ Ezi nin donki nan ganigha 3plan dughiar kabar tuavir miriamın mangasa. A ti kamaghın amizir puvatıghai, ki ni misoghezi ni aremezi donki angamira ikiai.”

³⁴ Ezi Balam kamaghın Ikiavira Itir Godın ensel migei, “Ki arazir kuram gami. Ki kamaghın fozir puvati, ni mangan nan anogorogha tuavim apiri.

Ki zuir darorir kam, ni a gifueghan koghti, ki uamategh uan nguibamin mangam.”

³⁵ Ezi ensel ghaze, “Marki. Ni gumazir kaba ko mangi, egh bizir ki ni mikimamibara, ni dav kim.” Ezi Balam me ko zui.

Balam izima, Atrivim Balak a bagha bar akonge

³⁶ Ezi Atrivim Balak orazi, Balam izima, a dikavigha ghua nguibar ekiam Arin a bato. Ar, a Arnonin Fanemin boroghin iti, kar Moapin nguazir mitaghnier bar saghon itim. ³⁷ Egha Balak kamaghin Balam migei, “Ni oragh. Ki faragha ni bagha akam amadazi ni manmagh amigha, na bagha izezir puvati? Ni ti ghaze, ki bizir aviriba puvatigha ivezim ni daningam kogham?”

³⁸ Ezi Balam a ikaragha kamaghin migei, “Ni bizir kam ginighnighan marki. Ki izegha gifa. God na mikimamin akabara, ki dav kimam. Bar guizbangira, ki ua akar igharazitam mikimamin gavgaviba puvati.” ³⁹ Egha Balam, Balakin gin Husotin nguibar ekiamin ghu. ⁴⁰ Ezi Balak bulmakaun maba ko sipsipin mabav suegha, uan asem bagha ofabagh amigha, dar tuzir maba isava Balam ko gumazir dapanir a ko itibagh aningi.

Balamin akar faragha zuim

⁴¹ Egha mizaraghara, Balak dikavigha Balam inigha asem Bal bagha ofa gamir danganimin ghuavanabo. Ezi Balam mighsiar kamin pin tughav ikia, Israelian marazi vin men gari.

23

¹ Egha Balam kamaghin Balak migei, “Ni na bagh 7plan ofa gamir dakozibar ingarighiva 7plan

bulmakaun apuriba ko 7plan sipsipin apuriba inigh izi.” ² Ezi Balam mikemezi moghin Balak ami. Egha aning bulmakaun vamira ko sipsipin vamira uaghara da isa, vaghvagha 7plan ofa gamir dakozibar dar ofa gami.

³ Egha Balam kamaghin Balak migei, “Ni kagh ofan bar isia mighiribar danganimin boroghin tughiv iki. Eghti ki munagh mangi orarki ganika, Ikiavira Itir God izi na batogham, o ti puvatigham. Ki fozir puvati. A izi bizitam na mikemeghti, ki an akamin gun ni mikimam.” Egha uabira ghua mighsiar mamim orazimin itima, ⁴ God a bato.

Ezi Balam kamaghin God migei, “Ki 7plan ofa gamir dakozibar ingarigha bulmakaun vamira ko sipsipin vamira, vaghvagha ofan dakozir kabar dar ofa gami.”

⁵ Ezi Ikiavira Itir God, akar maba, Balak mikimasa Balam amada. ⁶ Ezi a uamategha ghua garima, Balak ko Moapian gumazir dapaniba, uan ofan bar isia mighiribar danganibar boroghin tuivighav iti. ⁷ Ezi Balam maghira God a mikemezir akabar gun me migei:

“Moapian Atrivim Balak, Aramin kantrin aven aruem anadi naghin mighsiabar na inigha kagh ize.

Egha ghaze, ‘Ni izi na bagh mikim.

Me ikuvighsi ni akavsiatam Israelian gumazamiz-ibar atighti,

nin aseba me damuti, me ikuvigham.’

⁸ Ezi ki fo, God me ikuvighasa na mikemezir puvati.

Kamaghin, ki uaghan me ikuvighsi mikiman kogham.

Ikiavira Itir God paza me damuasa akavsiatam me gatizir puvati.

Eghti ki manmaghin pazi me damusi akam me darigham? Bar puvatigham.

⁹ Bar guizbangira, ki mighsiabar orazibar itir dagiar bar pin itibar ikia men gara fo, me gumazamizir igharaghavira itiba.

Me fo, God deraghavira me gamizi, me ikizir igharazibar min itir puvati.

¹⁰ Israelin ovavir boriba bar aviraseme, me nguazir minezibar min bar aviraseme. Eghti gumazitam me mengan iburagham.

Ia na teghti, ki uan arueba givaka.

Ki Godin gumazamizibar min navir amirizim sara aremeka.

Ki gumazamizir aghuibar min aremeghasa.”

¹¹ Ezi Atrivim Balak kamaghin Balam migei, “Ni manmaghin na gami? Ki kamaghin ifonge, ni nan apaniba ikuvighsi akavsiam me darighasa, egha ki ni inigha kagh ize. Ezi ni nan ifongiamin gin ghuzir puvati. Ni deraghvira ikiamin akam me migei.”

¹² Ezi Balam ghaze, “Ikiavira Itir God mikimasa na mikemezi moghira ki mikimam.”

Balamin akar namba 2

¹³ Ezi gin Atrivim Balak, kamaghin Balam migei, “Ga uaning, ni nan gin iziva ga mangi danganir igharazimin otogh, egh Israelian marazira ganam. Egh ni bar men ganan kogham. Egh ni munagh tugh, na bagh me ikuvighsi akavsiam me datigh.”

14 Egha Balak, Balam inigha ghua Pisgan Mighsiamin orazimin otogha, Sopimin danganir me deravira vin garimin tu. Danganir kamin, a 7plan ofa gamir dakozibar ingarigha, bulmakaun vamira ko sipsipin vamira, 7plan ofa gamir dakozibar vaghvagha dar ofa gami. 15 Ezi Balam kamagh Balak migei, “Ni kagh uan ofan bar isia mighiribar boroghin tughiv iki. Eghti ki munagh mangi God bagh orarki a batoka.”

16 Ezi Ikiavira Itir God Balam batogha, Balak mikimamin akabar a mikemegha ua anemadazi, a Balak bagha ghu. 17 A uamategha ghua garima, Balak Moapian gumazir dapaniba ko uan ofan bar isia mighiribar boroghin tughav iti. Ezi Balak Balamın azara, “Ikiavira Itir God manmaghin ni mikeme?”

18 Ezi Balam kamaghin a migei:

“O Siporin otarim Balak, ni dikavigh iziva akar ki mikimamiba baragh.

19 God a gumazamizibar min ikia ifarir puvati.
Egha gumazamizibar min ikia uan nighnizim gighavkirir puvati.

A bizir manam damuasa akar dikirizim gami, an a damuam.

A migeir biziba otivaghiri.

20 God deravira Israelia damuasa akam na ganingi.

God uabi deravira me gami,
eghti ki an arazir kam agiraghan kogham.

21 Ki garima,
Israelia bativamin araziba,

dar tam me damuti me bar ikuvighan
kogham.

Bar puvatigham.

Ikiavira Itir God, men God, a me ko iti.

Me kamaghin an gun migei,
a men Atrivim.

²² God Isipin kantrin me inigha azenan ize,
egha bulmakaun atiamin min me bagha
misosi.

²³ Bar guizbangira, imeziba ko akuzir araziba, Is-
raelian gumazamizibagh amuva avegham.
Eghti gin gumazamiziba Israelian ganiva
mikim suam,
Ia God amizir bizir ekiabar gan!

²⁴ Ia gan! Israelin ikizim, mati laionin bar gav-
gavim.

An avughsan kogh mangi dughiar an asizim
suegh bar anebighirarigh an tuzibar amiva
an ghuzim sara dozegham.”

²⁵ Ezi Balak kamaghin Balam migei, “Ni me iku-
vighsi akavsiam me darighan aghuaghiva, egh ni
deraghvira me damusi akam me darighan marki.”

²⁶ Ezi Balam a ikaragha ghaze, “Ki ni mikemegha
gifa. Ikiavira Itir God damuasa na mikemezir
bizibara, ki dav kimam.”

Balamin akar namba 3

²⁷ Ezi Atrivim Balak kamaghin Balam migei,
“Ga uaning, ni na ko izi ga danganir igharazi-
tamin mangam. God ti tighar ni ateghti, ni
munagh iki na bagh me ikuvighsi akavsiam me
darigham.” ²⁸ Kamaghin amizi, aning Peorin

Mighsiamin orazimin bar ghuanabogha, munagh gumazamiziba puvatizir danganimin gari.

²⁹ Egha Balam kamaghin Balak migei, “Ni na bagh 7plan ofa gamir dakozibar ingarighiva, uaghan 7plan bulmakaun apuriba ko 7plan sipsipin apuriba na bagh da inigh izi.” ³⁰ Ezi Balak, Balam mikemezi moghin, an amua bulmakaun apurir vamira ko sipsipin apurir vamira vaghvagha 7plan ofa gamir dakozibagh isin dar ofa gami.

24

¹ Ezi Balam datirighin fo, Ikiavira Itir God a deravira Israelia damuamin akam migei. Kamaghin amizi, a faragha amizi moghin uamategha akuzir araziba bagha ghuzir puvati. A raghirigha munagh gumazamiziba puvatizir danganimin gari. ² A garima, Israelian gumazamizibar anababa vaghvagha uan purirpenibar ikiavira iti. Ezi Godin Duam iza anevarezima, ³ a kamaghin migei:

“Ki Beorin otarim Balam, ia nan migirigiba baragh.

Ki deraghavira bizibar gara dav geir gumazim.*

⁴ Ki Godin akar a migeiba barasi.

Egha ki pamtemin gara, irebamin min garir bizimin aven,
ki nguazim gira uan guam nguazim mituagha, uan damazimningin deraghavira garima,
Godin Gavgaviba Bar Itim nan akakasi.

---

* **24:3:** Hibrun akam, kagh deragha migeir puvati. (Ves 15 uaghan kamaghira ghu.)

- 5 O Jekopin ovavir boriba, ki ian purirpenibar
garima,
dar ganganiba bar dera.
Bar guizbangira, Israelia, ian danganir ia itiba,
bar dera.
- 6 Ian purirpenir kaba, mati detin temer bızir bar
ruariba mitivighav iti.
Egha mati azeniba faner miriamin iti.
Egha mati temer aghuir Ikiavira Itir God opariz-
iba.
Egha mati sidan temer dipar miriamin itiba.
- 7 Amozir aviriba Israelian nguazim gizam.
Eghti Israelian gumamaziziba uan dagheba
nguazir aghuimin da oparam.
Israelian atrivim, an gavgavim ko ziar ekiam,
Atrivim Agakin gavgavim ko ziar ekiam
gafiragham.
Eghti Israelian atrivim gumamazizir
aviribagh ativagh men ganam.
- 8 God Isipin kantrin Israelia inigha men akua
azenan ize.
Egha me bagha bulmakaun atiamin min
misosi.
Kamaghin amizi, Israelia uan apanibav sogh bar
me gasighasigh,
uan afuzibar me giniv men agharapanibagh
asegham.
- 9 Israelia, mati laionin bar gavgavim.
A dakuti, tav a gaghunan atiatigham.
Gumazitam deragh Israelia damusi mikimti, God
deragh a damuam.

Eghti gumazitam Israelia ikuvsi akavsiam me darighi, God pazivira a damigham.”

¹⁰ Ezi Atrivim Balak akar kam baregha atara an navim bar ikuvizi, a uan dafarimning misuegha kamaghin Balam migei, “Ki uan apaniba ikuvighamin akavsiam me darighasa ni bagha mikemezi, ni ize. Ezi ni 3plan dughiar kabar me deraghvira ikiasa me migei. ¹¹ Kamaghin amizi, ki aghua. Ni datirighira na gitagh uamategh uan nguibamin mangi! Ki faragha ivezim ni daningasa akar dikirizim gami. Ezi Ikiavira Itir God nin ivezim iniamin tuavim apiri, eghti ni ivezim inighan kogham.”

¹² Ezi Balam a ikaragha ghaze, “Ni oragh. Gumazir ni amadaziba, ki kamaghin me mikemegha gifa. ¹³ Ni fo, ni ti uan atrivimin dipenimin itir silvaba ko golba bar, na daningti, ki Ikiavira Itir Godin akam batuegh bizitam uan ifongiamin a damuan kogham. Akar Ikiavira Itir God mikemezimra, ki anarira mikimam.”

Balamin akar abuananam

¹⁴ Egha Balam kamaghin Balak migei, “Ki uamategh uan adarazi bagh mangasava ami. Egh ki faragh ikiangsizim ni daningti, ni fogham, Israelia gin manmaghin ganamin araziba nin adarazir amuam.” ¹⁵ Egha akar kam kamaghin a migei:

“Ki Beorin otarim Balam, ia nan migirigiaba baragh.

Ki deraghavira bizibar gara dav geir gumazim.

¹⁶ Ki Godin akar a migeiba barasi.

Ki Godin Bar Pin Itimin fofoziba dagh fo.
 Egha ki pamtemin gara, irebamin min garir
 bizimin aven,
 ki nguazim gira uan guam nguazim mituagha uan
 damazimningin deravira garima,
 Godin Gavgaviba Bar Itim nan akakasi.

¹⁷ Ki gin otivamin bizibar gara,
 egha uaghan Israelian gari.

Atrivir mam men tongin otogh, ziar ekiam ko
 gavgavim ikiam,
 egh mikovezir angazangarim itimin min iki
 gumazamizibagh siragham.

Egh Moapin gumazir dapanibav sogh bar me
 agivagham.

Egh Setin ikizimin gumazamiziba bar me
 abiragham.

¹⁸ Egh an apanir Idomin itiba, a bar me
 agivagham.

Egh men nguaziba ua bagh bar da inigham.
 Eghti Israelia uan apaniba abin mam-
 aghira ikiam.

¹⁹ Israelian tongin atrivitam otogh, uan apaniba
 dikabiragham,

egh men nguibar ekiamin aven gumazir
 ikiavira itir varazira bar me agivagham.”

²⁰ Egha Balam irebamin min garir bizimin aven
 Amalekian gari. Egha kamaghin migei:

“Amalekia bar gavgavizi, men gavgavim ikizir
 igharazibar gavgavibagh afira.
 Egh me gin iregh bar ikuvigham.”

²¹ Egha Balam irebamın mın garir bizimın aven a Kinian gari. Egha kamaghın miğei:

“Danganir ia itim, a nguibar gavgavir aghuim, ia deravıra an ikia,
mati kuarazir isamın mikonim, dagiabagh isın bar pın mar miğsiamın iti.

²² Eghti Asuria, gın izi ia misogh ia gasiğhasiğh, egh ian adarazi inigh kalabuziar gumazamiz-ibar mın mangiğham.”

²³ Egha Balam akar mam ua kamaghın a mikeme:

“Iavzika! God arazir kabar amuamin dughiamın, tinara ikivıra ikiam?
Bar puvatigham.†

²⁴ Saiprusin midorozir gumaziba uan kurir eki-aba inigh izi, Asuria ko Eberia misogh me abiragham.
Egh Saiprusba uaghan bar giğvaghām.”

²⁵ Egha Balam dikavigha uamategha uan nguibamın zuima, Atrivim Balak uaghan uamategha uan nguibamın ghu.

**Israelia Sitimın danganir zarimın
ikia Kenanın nguazim iniasava
ami**

25

(Sapta 25--36)

---

† 24:23: Hibrun akam, kagh deragha miğeiir puvati.

Israelia asem Balin ziam fe

¹ Israelia Sitimin danganir zarimin ikia, men gumazir maba ghuava, Moapian amiziba ko arazir kurabagh ami. ² Amizir kaba, Israelian gumaziba bagha akaba amaga ghaze, me izi me koma Moapian asebar ziaba famin ofabar amuam. Ezi Israelia ghua me ko asebar ziaba fava, ofabagh amua dar tuziba api. ³ Arazir kamin, Israelia uari isa Peorin Mighsiamin asem Bal ganiga an poro. Ezi Ikiavira Itir God puvira men atara navim isi. ⁴ Egha kamaghin Moses migei, “Ni Israelian gumazir dapanir arazir kurar kam gamiziba inighiva, aruer ekiamin me aguighti, me arimighireghti, gumazamiziba bar men ganam. Eghti ni damuamin arazir kam bangin, ki ua gumazamizibar aningaghan kogham.”

⁵ Kamaghin amizi, Moses Israelian gumazir dapanibav gei, “Ia vaghvagh uan anababar gumazir ghua Peorin Mighsiamin asem Balin ziam feziba, ia me misoghirarikigh.”

⁶ Ezi Moses ko gumazamiziba bar God bativamin Purirpenimin tiar akamin boroghin ikia arai, egha garima, Ame! Israelian gumazir mam, men damazimin Midianian amizir mam inigha uan purirpenimin aven ghua. ⁷ Ezi Eleasarin otarim Finias, kar ofa gamir gumazim Aronin igiavotarim, a kamagh ganigha zuamira dikavigha gumazamiziba ategha, ghua uan afuzim ini. ⁸⁻⁹ Egha aningin gin ghua purirpenimin aven bar ghua gumazim ko amizir kam uaghara aning birazi, afuzim uaghara aningin namnamning amikiragha vongin oto. Dughiar kamin, Ikiavira Itir God arimariar bar

kuram Israelia bagha anemadazi, 24,000plan gumazamiziba ariaghire. Ezi Finias arazir kam gamizi, arimariar kurar kam gifa.

¹⁰ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ¹¹ “Eleasarin otarim Finias, an Aronin ovavir borim, a guizbangira Israelia asebar ziaba fan a bar aghua. A bar gavgavigha ghaze, me nan ziamra fam. Ezi Finias amizir arazir kam bangin, ki ua Israelian gumazamiziba bagha navim isir puvati. Egha ki uan aningagharimin me gasighasighan aghua. ¹² Kamaghin, ni a mikim suam, ‘Ki Akar Dikirizir Gavgavir zurara ikiamim a koma a gami. Egha an roroamin min ikiam. ¹³ Kamaghin, a uan ovavir boriba ko me zurara ofa gamir gumazibar min ikiam. Bar guizbangira, Israelia aseba inigh nan danganimin da atigh dar ziaba fan ki bar aghua, egha arazir kam gami. Ezi kamaghin, ki gumazir kabar arazir kuraba gin amada.’”

¹⁴ Israelian gumazir Midianian amizim ko aremezim, an ziam Simri, a Salun otarim. Salu Simeonin anabamin tongin, ikizir mamın gumazir dapanim. ¹⁵ Midianian amizim, an ziam Kosbi, an afeziam Sur. Sur, a Midianian ikizir mamın gumazir dapanim.

¹⁶ Ezi gin Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ¹⁷ “Ia apanibar min Midiania korogh me gasighasikigh. ¹⁸ Bar guizbangira, me apanibar min arazir kuramin ia gamua, Peorin Mighsiamin otozir arazir kuram ko Kosbi amizir arazir kuramin ia gifara. Kosbi, a Midianian gumazir dapanimin guivim. Peorin Mighsiamin otozir

arimariamın dughiamın, Finias amizir kam birazima an areme.”

26

Me dughiar namba 2ın Israelian ziaba osira me medi

¹ Arimariar ekıar kam gıvazi, Ikiavıra Itir God, Moses ko Aronın otarım Eleasar kamaghın aning migei, ² “Gua datırıghın mangı Israelia bar men ziaba inıgh. Gua gumazıba vaghvagh men zıabagh fogh da osırıgh da mengegh. Eghtı Israelian gumazıbar zıaba vaghvagh uan ananaba ko ikızıbar zıabar apengan ikıam. Kar gumazır 20plan azenıba itıba, ko 20plan azenıbagh afırazıba, me mıdorozim damuamın gavgavıba itı.”

³⁻⁴ Ezı Moses ko ofa gamır gumazım Eleasar ghua, Ikiavıra Itir God mıkemızı moghın amı. Anıng gumazır 20plan azenıba itıba ko 20plan azenıbagh afırazıba bar men dıazı, me Moapın danganıř zarımın uarı akufa. Danganır kam, Jordanın Fanemın boroghın aruem anadı naghın itıma, Jerıkon nguıbar ekıam Jordanın Fanemın vongın itı.

Ezı me gumazıbav kemezi, me Israelian gumazır Isıp ategha azenan ızezıbar zıaba osırıgha me medıma, men dibobonım kamaghın ghu.

⁵ Israelın otarır ivarıam Ruben, an anabamın ovavır borıbar ikızıbar zıabar kara, Hanok ko Palu, ⁶ ko Hesron, ko Karmı. ⁷ Gumazır 4plan kabar adarazır dibobonım, 43,730plan gumazıba bar moghıra.

⁸ Ezı Palun otarım, Eliap. ⁹ Ezı Eliapın otarıba,

Nemuel, ko Datan, ko Abiram. Gumazamiziba faragha Datan ko Abiram gumazir dapanimningin ikiasa aning amisefe. Ezi aning Moses ko Aronin akaba batuegha Koran adarazi ko me uari akuvagha Ikiavira Itir Godin akam barazi puvatigha akirim a gasara. ¹⁰ Kamaghin amizi, nguazim kuiaghirizi mati maburan torim oto, ezi me bar irava an aven iraghuezi, nguazim ua uabi dukuazi me bar ariaghire. Dughiar kamın, avim izaghira 250plan gumazir Koran gin zuibar isia, me gasighasiki. Arazir kamın, God fofozim ko ikiangsizim Israelia ganingigha ghaze, me uaghan arazir kurar me amizim uam a damuan kogham. ¹¹ Ezi dughiar kamın Koran otariba ariaghirezir puvati.

¹² Ezi Simeonin anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Nemuel, Jamin, ko Jakin, ¹³ ko Sera ko Saul. ¹⁴ Gumazir 5plan kabar adarazir dibobonim, 22,200plan gumaziba bar moghira.

¹⁵ Ezi Gatın anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Sefon, Hagi, Suni, ¹⁶ Osni, ko Eri, ¹⁷ Arot ko Areli. ¹⁸ Gumazir kabar adarazir dibobonim, 40,500plan gumaziba bar moghira.

¹⁹⁻²¹ Ezi Judan anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Sela, Peres, Sera, Hesron, ko Hamul. Peres, a Hesron ko Hamulin afeziam. Judan otarir igharazir pumuning, Er koma Onan, aning kantri Kenanin areme. ²² Gumazir 5plan kabar adarazir dibobonim, 76,500plan gumaziba bar moghira.

²³⁻²⁴ Ezi Isakarın anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Tola, Puva, Jasup ko Simron.

Puvan adarasi, me ziar kam, “Pun,” uari garisi.

²⁵ Gumazir 4plan kabar adarazir dibobonim, 64,300plan gumaziba bar moghira.

²⁶ Ezi Sebulunin anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Seret, ko Elon, ko Jalel.

²⁷ Gumazir 3plan kabar adarazir dibobonim, 60,500plan gumaziba bar moghira.

²⁸ Ezi Josepin anabamin adarazi uari tuiragha anabar pumuning iti. Kar, Manase ko Efraim.

²⁹⁻³⁰ Makir a Manasen otarim, ezi Gileat a Makirin otarim. Ezi Gileatin adarasi, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Ieser ko Helek, ³¹ koma Asriel ko Sekem, ³² ko Semida ko Hefer. ³³ Heferin otarim Selofehat a otariba puvati. A guivibara itima, men ziabar kara: Mala, Noa, Hokla, Milka ko Tirsa. ³⁴ Gumazir kabar adarazir dibobonim, 52,700plan gumaziba bar moghira.

³⁵ Ezi Efraimin anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Sutela, Beker ko Tahan.

³⁶ Ezi Sutela, an Eranin adarazir inazir afeziam.

³⁷ Gumazir 3plan kabar adarazir dibobonim, 32,500plan gumaziba bar moghira. Manasen adarazi ko Efraimin adarasi, me inazir afeziar vamira iti, a Josep.

³⁸ Ezi Benjaminin anabam, an ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Bela, Asbel, Ahiram, ³⁹ ko Sefufam ko, Hufam. ⁴⁰ Ezi Bela, Art ko Namanin adarazir inazir afeziam. ⁴¹ Gumazir 5plan kabar adarazir dibobonim, 45,600plan gumaziba bar moghira.

⁴² Ezi Danin anabam, an ovavir boribar ikizir vamira iti, an ziam, Suham. ⁴³ Ezi an adarazir dibobonim, 64,400plan gumaziba bar moghira.

⁴⁴ Ezi Aserin anabamin ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Imna, Isvi ko Beria. ⁴⁵ Ezi Beria a Heber ko Malkielin adarazir inazir afeziam. ⁴⁶ Aser a guivir vamira iti, an ziam Sera. ⁴⁷ Gumazir 3plan kabar adarazir dibobonim, 53,400plan gumaziba bar moghira.

⁴⁸ Ezi Naptalin anabamin, ovavir boribar ikizibar ziabar kara: Jasiel ko Guni, ⁴⁹ ko Jeser ko Silem. ⁵⁰ Gumazir 4plan kabar adarazir dibobonim 45,400plan gumaziba bar moghira.

⁵¹ Israelian gumazibar dibobonim bar moghira, 601,730in tu.

⁵² Ezi Ikiavira Itir God gin kamaghin Moses migei, ⁵³ “Ni datirighin men anababar ganiva men ziabar dibobonimin gin mangi nguazim abigh me daning.

⁵⁴⁻⁵⁶ “Ni nguazim me daningisi, satu gikarangiva, nguazir ekiaba isiva gumazamizir aviriba itir anababar aning, egh nguazir muziariba isi avirasemezir puvatizir anababar aning.”

⁵⁷ Livain anabamin ikizibar kara, Gerson, Kohat, ko Merari.

⁵⁸ Gumazir 3plan kaba, men tongin ikizir mabar kara, Lipni, Hebron, Mali, Musi ko Kohat. Kohat, Amramin afeziam. ⁵⁹ Ezi Amram, Livain anabamin guivim Jokebetin iti. Jokebetin amebam Isipin a bate. Ezi an otarir pumuning bate. Kar, Aron ko Moses. Egha guivir vamira bate, an ziam, Miriam. ⁶⁰ Ezi Aron gin amuimin ikiava otarir 4pla bate. Kar, Nadap, Abihu, Eleasar ko Itamar. ⁶¹ Ezi

---

26:52: Diboboniba 34:13; Josua 14:1-2   **26:60:** Diboboniba 3:2

26:61: Ofa Gami 10:1-2; Diboboniba 3:4

gin Nadap ko Abihu, avir anogoroghezim inigha Ikiavira Itir God bagha ofa gamigha, aning areme.

⁶² Livain anabamin ikizibar gumazibara, kar borir iakinir vamiran ikegha ghua, gumazir bar ghuribar tuziba, men dibobonim, 23,000plan gumaziba. Moses nguazitam abigha Livain anabamin adarazigh aningizir puvati, mati a Israelian anabar igharazibagh amizi mokin. Kamaghin amizi, a Livain anabamin gumaziba, Israelian anabar igharazibar gumaziba sara me mengezir puvati.

⁶³ Dughiar kamın, Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar, Israelia ko Moapın danganir zarımın uari akufa. Danganir kam, Jordanın Fanemın boroghın aruem anadi naghın itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanın Fanemın vongın iti. Egha aning Israelian anababar gumazibar ziaba osira me menge. ⁶⁴ Moses ko Aron faragha Sainain Mıghsıamın boroghın itir gumazamiziba puvatızir danganimın, Israelian gumaziba menge. Aning faragha mengezir gumazitam ua itir puvati, ezi datırıghın, aning ua men ziaba osira me mengezir puvati. ⁶⁵ Ikiavira Itir God fomıra kamaghın mıgıa ghaze, “Gumazir datırıghın itir kaba bar moghıra gumazamiziba puvatızir danganimın arıghiregham.” Kamaghın amizi, men tav itir puvati, me bar ariaghire. Ezi gumazir pumuningra, Jefunen otarım Kalep ko, Nunın otarım Josua, aning uaningra ikia angamıra ikiavira iti.

27

Selofehatın guiviba nguazim ini

¹⁻² Selofehat a Heferin otarim, ezi Hefer, a Gileatin otarim, ezi Gileat, a Makirin otarim, ezi Makir, a Manasen otarim, ezi Manase, a Josepin otarim. Dughiar kamın, Selofehat an amuimın ikiava, guivir 5pla iti. Men ziabar kara: Mala, Noa, Hokla, Milka ko Tirsa. Egha amizir kaba ghua, God bativamin Purirpenimın tiar akamın boroghın otogha, Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar koma Israelian gumazir dapaniba ko gumazimiziba bar, men damazimın tuivigha kamaghın miği, ³ “En afeziam, gumazimiziba puvatızir danganimın areme. A Koran gın ghuzir gumazibar tongın itir puvati, egha Ikiavıra Itir Godın akam batoghezir puvati. A uabi arazir kuram gamigha an areme. An aremezir dughiamın, an otariba puvati. ⁴ An otaritam ikiai, an an ziamın danganim inighai. Ezi puvati. Kamaghın, manmaghsuva afeziamın ziam Israelian tongın ikian kogham? E kamaghın bar aghua. Kamaghın amizi, e nın azai, e uari, ni en afeziamın aveghbuabar tongın nguazitam e daningigh.”

⁵ Ezi Moses men azangsızim inigha Ikiavıra Itir God bagha ghu. ⁶ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın a miği, ⁷ “Selofehatın guiviba guizbangıra miği. Kamaghın amizi, ni men afeziamın adarazir tongın nguazitam isi me daningighti, me uari bagh a inigh. ⁸ Eghti ni kamaghın Israelia mikim, gumazitam otariba puvatigh aremeghti, an guiviba an nguazim iniam. ⁹ Egh a uaghan guiviba

puvatighti, an aveghbuaba an nguazim iniam. ¹⁰ A uaghan aveghbuaba puvatighti, an afeziamin aveghbuaba an nguazim iniam. ¹¹ An afeziam aveghbuaba puvatighti, an afeziamin ikizir an boroghin itiba, an nguazim iniam. Israelia bar moghira, arazir ki ifongezir kamın gin mangiva, bizir ki damuasa mikemezibar amu. Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

*God Mosesin danganim
iniasa Josua amisefe
(Godin Araziba 31:1-8)*

¹² Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni Abarimin Mighsiamin ghuavanabogh, munagh nguazir ki Israelia daningasa mikemezimin gan. ¹³ Ni nguazimin ganighiva gin aremegham, nin avebam Aron aremez moghin. ¹⁴ Ni fo, Israelian gumazamiziba Senin gumazamiziba puvatizir danganimin ikiava, imoba dipam bagha akaba na gasima, gua nan Akar Gavgavim batoke, egha men damazimin nan ziar ekar zuruzim men akaghan aghua. Kamaghin amizi, ni munagh aremegham.” Mozir dipar kam, an ziam Meriba, a Senin gumazamiziba puvatizir danganimin itir nguibar ekiam Kadesin boroghin iti.

¹⁵ Ezi Moses kamaghin Ikiavira Itir God migei, ¹⁶ “Ikiavira Itir God, nirara ni Godin gumazamizibar ikirimirimin mingarim. Kamaghin, ki nin azangsisı, ni gumazitam amiseveghti a gumazamizir kabar ganam. ¹⁷ Egh men faragh mangi men dabirabimin akurvagh, midorozibar aven

akar gavgavim me daningti, me deravira ikiam. Puvatighti, me ghuaviba puvatizir sipsipbar min ikiam.”

¹⁸⁻¹⁹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, “Ni Nunin otarim Josua inigh. A gavgavim ikia nan ingangarim damuan tughati. Ni a inigh mangiti, a ofa gamir gumazim Eleasar ko gumazamizibar damazimin tughti, ni uan dafarim an dapanim gisin datighiva, gumazamizibav kemeghti, a nin danganim iniam. ²⁰ Egh ni uan gavgavibar, gavgavitaba a danighti, Israelian gumazamiziba bar an akaba baragham. ²¹ Eghti Josua ofa gamir gumazim Eleasarin akam baraghiva an gin mangi, Israelian gumazamiziba ko mangigh izegh damuam. Eleasar Ikiavira Itir Godin ifongiam gifofoghsi, ofa gamir gumazibar dapanimin evarimin itir forivtarir inimin aven itir dagiamning damuva, arazir kamın a bizir Israelia damuamibagh fogh, Josua ko Israelian gumazamizibav kimam.”

²² Ezi Moses Ikiavira Itir God a mikemezi moghin ami. A Josua mikemezi, a iza ofa gamir gumazim Eleasar ko gumazamizibar damazimin tu. ²³ Ezi Moses uan dafarim isa Josuan dapanim gisin atigha, gumazamizibav kemegha a gamizi, an an danganim ini. Arazir kamın, Moses Ikiavira Itir God mikemezi moghin bizibagh ami.

28

*Arueba bar me zurara ofabar amu
(Ua Me Ini 29:38-46)*

¹ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei,
² “Ni Akar Gavgavir kaba Israelia daningh:
Ia na bagh dagheba inigh avimin aven ofabar
amusi, dughiar ki misevibar dar amuti, ki ofan
kabar mughuriam baregh, egh dagh ifuegh navir
aghuim dar ikiam.

³ “Ni kamaghin me mikim: Kar dagher ia dughia-
abar zurara avimin aven ofan Ikiavira Itir God
daningamiba. Dar kara, sipsipin nguzir apurir
pumuning inigh izi. Aning azenir vamira iki
egh duatam aningin ikian marki. Aning ofan
bar isia mighirim bagh ikiam. ⁴ Ia mizarazimin
sipsipin kamningin tam isi an ofa damu. Egh
bar guaratizimin, ia tam in ofa damu. ⁵ Egh ia
mizarazibar ofaba bagh, witin ingarizir 1 kilo-
grem plauan aghuitam inigh, 1 litan olivin borem
sara aning veregh, wit tuamin ofa bagh ofa
damu. ⁶ Ia aruebar, vaghvagh ofan kaba avimin
aven, ofan bar isia mighirir kabar amu. Israelia
fomira Sainain Mighsiamin boroghin itima, God
ofan kam in arazim me ganingi. Ia avimin aven
ofan kabar amuti, Ikiavira Itir God ofan kabar
mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim
an ikiam. ⁷ Ia uaghan sipsipin kamning vaghvagh
aningin ofa damusi, 1 lita wainin dipam inigh,
wainin dipamin ofan min, Ikiavira Itir God bagh
ofa gamir dakozir bar zuezim gingegeh. ⁸ Egh
ia guaratizimin sipsipin igharazim inigh, an ofa
damu. Egh ia mizarazimin amizir ofan mirara
ofa damu, ia wit tuamin ofa ko, wainin dipamin
ofa inigh, ofa damu. Eghti dagher ia ofan min na

ganidir kaba, ki Ikiavira Itir God, ki ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam.”

Sabatın dughiabar damuamin ofaba

⁹ Egha Ikiavira Itir God gumazamizibav kimasa kamaghın Moses miği, “Ia Sabatın dughiabar, sipsipın apurir igiar pumuning inigh izi, aning azenir vamira ikiti, duatam aningın mikarzimningın ikian marki. Egh 2 kilogrem plauan aghuim inighıva, olivin borem sara a vereghti a wit tuamin ofan mın iki. Eghti ia sipsipın kamning ko wit tuamin ofa ko wainın dipamin ofa, ia bar da inigh ofa damu. ¹⁰ Ofan kam, ia ofan bar isia mighirimın mın Sabatın dughiaba bar, a damu. Ia zurara mizaraziba ko guaratizibar amir ofan kam gisin bar isia mighirir ofaba ko dar wainın dipabar ofaba sara ofa damu.”

Iakinibar aruer faragha zuimin ofaba

¹¹ Egha Ikiavira Itir God kamaghın Moses miği, “Iakiniba bar vaghvagh, dar aruer faraghavira zuibar, ia Ikiavira Itir God bagh ofan bar isia mighirimın ofa damusi, ia asızir kaba inigh izi. Dar kara, bulmakaun apurir igiar pumuning, ko sipsipın apurir vamira, ko 7plan sipsipın apurir nguzir azenir vamira ikia duaba puvatiziba. Ia bar da isi na bagh ofa damu. ¹² Egh ia uaghan wit tuamin ofaba inigh asızir kaba sara ofa damu. Ia 3 kilogrem plauan aghuim ko olivin borem sara da veregh bulmakaun kamningın tam sara ofa damu. Ia 2 kilogrem plauan aghuim inigh, olivin borem sara veregh sipsipın apurim sara ofa damu. ¹³ Ia

wit tuamin ofan min, 1 kilogrem plauan aghuim inigh, olivin borem sara aning veregh, 7plan sip-sipin nguzir kaba vaghvagh ofan bar isia mighirir kam damu. Ia avimin aven dar ofa damuti, Ikiavira Itir God ofan kamin mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. ¹⁴ Ia wainin dipabar ofaba bagh, wainin dipar litan pumuning inigh, vaghvagh bulmakaun apurir kam ko ofa damu. Ia wainin dipar litan vamira ko natam inigh sipsipin apurim ko ofa damu. Ia wainin dipar litan vamira inigh sipsipin nguzir vamira sara ofa damu. Ia kamaghira 7plan sipsipin nguzir kaba vaghvagh dar ofa damu. Ia zurara ofan bar isia mighiriba, azenibar iakinibar aruer faraghivira zuibar, ia kamaghira, ofabar amu. ¹⁵ Egh ofan kabagh isin, ia uaghan Ikiavira Itir God bagh memen apuritam inigh, arazir kuraba gin amadir ofa damu. Ofan kabagh isin, ia zurara mizaraziba ko guaratizibar amir ofan bar isia mighiriba ko dar wainin dipabar ofaba sara ofabar amu.”

*Yis Puvatizir Bretin Isam
Damuamin Dughiar Ekiamin ofaba
(Ofa Gami 23:5-8)*

¹⁶ Egha Ikiavira Itir God kamaghin mikeme, “Ia, God Israelia Gitazir Dughiam Ginighnighamin Isam damuam. Dughiar kam, azeniba vaghvagha, dar iakinir faragha zuim, an namba 14in aruemin, guaratizimin ia uari akuvagh Ikiavira Itir Godin ziam fi. ¹⁷ Ezi iakinir kamin namba 15in

28:16: Ua Me Ini 12:1-13; Godin Araziba 16:1-2
Ini 12:14-20; 23:15; 34:18; Godin Araziba 16:3-8

28:17: Ua Me

aruemın, kar Yis Puvatızir Bretın Isam Damuamin Dughiam. Egh ia yis puvatızir bretın kamra amı mangı 7plan aruebar tugh. ¹⁸ Eghtı aruer kabar faragha zuir aruemın, ia uari akuvagh nan ziam fıva, uan ingangaribar amuan marki. ¹⁹ Egh ofa damusi, ia bulmakaun apurir igiar pumuning, ko sipsipın apurir vamıra, ko sipsipın nguzir apurir 7pla inigh izi. Sipsipın kaba azenir vamıra iki duaba dar mıkarzibar puvatıgham. Egh ia da inigh izi avımın ofan bar isia mıghırıbar amu. ²⁰ Egh ia dar witba tuamin ofaba bagh, 3 kilogrem plauan aghuim ko olivın boreme sara da veregh bulmakaun kamningın tam sara ofa damu. Ia 2 kilogrem plauan aghuim inigh, olivın boreme sara aning veregh, sipsipın apurim sara ofa damu. ²¹ Ia 1 kilogrem plauan aghuim inigh, olivın boreme sara aning veregh 7plan sipsipın nguzir kaba vaghvagh ofan bar isia mıghırıbar amu. ²² Egh ofan kabagh ısın ia uaghan arazir kuraba gın amadir ofa bagh, memen apuritam uaghan an ofa damu. Eghtı arazir kamın God gumazamizibar amuti, me an damazımın zuegham. ²³ Ofan kabagh ısın, ia zurara mızarazıba ko guaratızıbar amir ofan bar isia mıghırıba ko dar wainın dıpabar ofaba sara ofabar amu. ²⁴ Ia kamaghıra, ofan arazir kaba, 7plan aruebar dar amu. Eghtı dagher kaba, ko wainın dıpaba, ko ofan bar isia mıghırım sara İkiavıra İtir God damuti, a ofan kabar mughuriam baregh, egh dagh ifuegh navir aghuim dar ikiam. Ofan kaba, ia zurara mızarazıba ko guaratızıbar amir ofan bar isia mıghırıba ko dar wainın dıpabar ofabagh ısın dar

amu. ²⁵ Egh namba 7in aruemın, ia ingangaribar amuan marki. Ia nan ziam fisi uari akuvam.”

Azenibar Dagher Igiaba Asiamin Dughiamın Isar Ekiamın ofaba

(Ofa Gami 23:15-22)

²⁶ “Ia, Azenibar Dagher Igiaba Asiamin Dughiamın Isar Ekiam, an aruer faragha zuımın, dagher ia faraghavıra iniziba, Ikiavıra Itir God danıngıva nan ziam fisi uari akuvam. Ia ingangaribar amuan marki. ²⁷ Egh ofan bar isia mıghırım damuti, Ikiavıra Itir God, ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Ofan kabar asızibar kara: bulmakaun apurir igiar pumuning, ko sipsipın apurir vamıra, ko 7plan sipsipın nguzir apuriba inigh, eghti sipsipın kaba azenir vamıra iki duaba dar mıkarzibar ikian kogham. ²⁸ Egh ia uaghan wit tuamin ofaba inigh asızir kaba sara ofa damu. Ia 3 kilogrem plauan aghuim ko olivın borem sara da veregh bulmakaun kamningın tam sara ofa damu. Ia 2 kilogrem plauan aghuim inigh, olivın borem sara da veregh sipsipın apurim sara ofa damu. ²⁹ Ia wit tuamin ofan mın, 1 kilogrem plauan aghuim inigh, olivın borem sara aning veregh 7plan sipsipın nguzir kaba vaghvagh ofan bar isia mıghırir kam damu. ³⁰ Egh ia uaghan ofan kabagh isın, arazir kuraba gın amadir ofa bagh, memen apurir vamıra inigh ofa damu, eghti arazir kamın God gumazamizibar amuti, me an damazımın zuegham. ³¹ Ia bizir kabar ofa damuva, dagh isın, ofan ia zurara mızaraziba ko

guaratizibar amiba, da ofan bar isia mighiriba, ko wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba sara dar amu. Asizir kaba, duaba dar mikarzipar ikian kogham.”

29

Me Sighabagh Iviamin Dughiar Ekiamin amir ofaba

(Ofa Gami 23:23-25)

¹ Egha Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Takir namba 7in, an aruer faragha zuimin, ia nan ziam fisi uari akuv egh ingangaribar amuan marki. Kar Sighabagh Iviamin Dughiar Ekiam. ² Egh ia ofan bar isia mighirim isi Ikiavira Itir God daning. Eghti Ikiavira Itir God, ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Ia ofa damusi, ia bulmakaun apurir igiar vamira ko sipsipin apurir vamira ko, 7plan sipsipin apurir nguziba inigh izi. Sipsipin kaba azenir vamira iki, egh dar mikarzipa duaba puvatigham. ³ Egh ia uaghan wit tuamin ofaba inigh asizir kaba sara ofa damu. Ia 3 kilogrem plauan aghuim ko olivin borem sara da veregh bulmakaun kamningin tam sara ofa damu. Ia 2 kilogrem plauan aghuim inigh, olivin borem sara veregh sipsipin apurim sara ofa damu. ⁴ Ia wit tuamin ofan min, 1 kilogrem plauan aghuir vamira inigh, olivin borem sara veregh 7plan sipsipin nguzir kaba vaghvagh ofan bar isia mighirir kam damu. ⁵ Egh uaghan ia arazir kuraba gin amadir ofa bagh, memen apurir vamira inigh ofa damu, eghti arazir kamın

Ikiavira Itir God gumazamizibar amuti, me an damazimin zuegham. ⁶ Ofan kabagh isin, ia bizir a damuasa mikemezibar gin mangi, iakinir igiabar ofan bar isia mighirim, ko an wit tuamin ofa, ko ia dughiabar zurara amir ofan bar isia mighiriba ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba sara avimin aven ofa damu. Eghti Ikiavira Itir God, ofan kabar mughuriam baregh, egh dagh ifuegh navir aghuim dar ikiam.”

*Dughiar Ekiar Gumazamizibar Arazir Kuraba
Gin Amangamin ofaba
(Ofa Gami 23:26-32)*

⁷ Egha Ikiavira Itir God, Israelia mikimasa kamaghin Moses migei, “Namba 7in iakinimin, an namba 10in aruemin, ia nan ziam fisi uari akuvam. Egh ia dagheba ategh, ingangaritam damuan marki. ⁸ Egh ofan bar isia mighirim isi Ikiavira Itir God daning, eghti Ikiavira Itir God ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Ofan kaba bagh, ia bulmakaun apurir igiar vamira, ko sipsipin apurir vamira, ko 7plan sipsipin apurir nguziba inigh izi. Sipsipin kaba, azenir vamira iki, egh dar mikarziba duaba puvatigham. ⁹ Egh ia uaghan wit tuamin ofaba inigh asizir kaba sara ofa damu. Ia 3 kilogrem plauan aghuim ko olivin borem sara veregh bulmakaun kamningin tam sara ofa damu. Ia 2 kilogrem plauan aghuim inigh, olivin borem sara veregh sipsipin apurim sara ofa damu. ¹⁰ Ia wit tuamin ofan min, plauan aghuir kilogremın

vamira inigh, olivin borem sara veregh 7plan sip-sipin nguzir kaba vaghvagh ofan bar isia mighirir kam damu. ¹¹ Egh uaghan ia arazir kuraba gin amadir ofa bagh, memen apurir vamira inigh ofa damu, eghti arazir kamın Ikiavira Itir God gu-mazamizibar amuti, me an damazimin zuegham. Memen kam gisin, ofan igharazir ia zurara amiba uaghan da inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighirim, ko an wit tuamin ofa, ko an wainin dipabar ofa, ia ofan kabar amu.”

*Averpenibar Ikiamin
Dughiar Ekiabar ofaba
(Ofa Gami 23:33-44)*

¹² Egha Ikiavira Itir God Israelia mikimasa, kamaghin Moses migei, “Ia namba 7in iakinimin, an aruer namba 15in, ia nan ziam fisi uari akufagh. Egh ingangaritam damuan marki. Egh 7plan aruebar isar ekiam damu. ¹³ Egh aruer faragha zuimin Ikiavira Itir God bagh avimin aven, ofan bar isia mighirim damuti, an ofan kamın mughuriam baregh, egh a gifuegh navir aghuim an ikiam. Ofan kabar kara, bulmakaun apurir igiar 13pla, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba. Da bar moghira duaba dar mikarzaribar puvatigham. ¹⁴ Egh dar wit tuamin ofan min, ia 3 kilogram plauan aghuim inigh olivin borem sara veregh, egh 13plan bulmakaun apurir igiaba vaghvagh, da ko ofa damu. Egh 2 kilogram plauan aghuim ko veregh, egh sipsipin apurir pumuning vaghvagh, aning ko ofa damu. ¹⁵ Ia 1 kilogram

plauan aghuim inigh olivin borem sara veregh 14plan sipsipin nguzir kaba vaghvagh, da ko ofa damu. ¹⁶ Egh uaghan dagh isin, arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamira inigh izi. Memen kam gisin, ofan igharazir ia zurara mizaraziba ko guaratizibar amiba, ia da inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighirim, ko an wit tuamin ofa, ko an wainin dipabar ofa, ia ofan kabar amu.

¹⁷ “Egh namba 2in aruem, ia 12plan bulmakaun apurir igiaba, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba inigh. Da bar moghira duaba dar mikarzibar puvatigham, ia da inigh izi. ¹⁸ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko wainin dipabar ofaba inigh ofan bar isia mighirir kaba ko ofa damu. ¹⁹ Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamira inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

²⁰ “Egh aruer namba 3in, ia bulmakaun apurir igiar 11pla, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba, da bar moghira duaba dar mikarzibar puvatigham, ia da inigh izi. ²¹ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba isi ofan bar isia mighirir kaba ko, ofa damu.

²² Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min,

memen apurir vamıra inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

²³ “Egh aruer namba 4in, ia bulmakaun apurir igiar 10pla, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamıra itiba inigh, da bar moghira duaba dar mikarzibar puvatigham, ia da inigh izi. ²⁴Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangi, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba inigh ofan bar isia mighirir kaba ko ofa damu. ²⁵ Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamıra inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

²⁶ “Egh namba 5in aruemin, ia 9plan bulmakaun apurir igiaba, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamıra itiba inigh, da bar moghira duaba dar mikarzibar puvatigham, ia da inigh izi. ²⁷ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba inigh ofan bar isia mighirir kaba ko ofa damu. ²⁸Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamıra inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba,

ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

²⁹ “Egh namba 6in aruem, ia 8plan bulmakaun apurir igiaba, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba, da bar moghira duaba dar mikarzipar puvatigham, ia da inigh izi. ³⁰ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba inigh ofan bar isia mighirir kaba ko, ofa damu.

³¹ Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamira inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

³² “Egh namba 7in aruem, ia 7plan bulmakaun apurir igiaba, ko sipsipin apurir pumuning, ko 14plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba, da bar moghira duaba dar mikarzipar puvatigham, ia da inigh izi. ³³ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba inigh ofan bar isia mighirir kaba ko, ofa damu.

³⁴ Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamira inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

³⁵ “Egh namba 8in aruem, ia Godin ziam fisi

uari akuv, ingangaribar amuan marki. ³⁶ Egh ia avimin aven ofan bar isia mighirir kabar amuti, Ikiavira Itir God ofan kabar mughuriam baregh, egh dagh ifuegh navir aghuim dar ikiam. Dar kara, bulmakaun apurir igiar vamira, ko sip-sipin apurir vamira, ko 7plan sipsipin apurir nguzir azenir vamira itiba, da bar moghira duba dar mikarzibar puvatigham. ³⁷ Egh ofan ia faraghavira zuir aruemin amizibar min, ia arazir God ifongeziba ko dar dibobonibar gin mangiva, dar wit tuamin ofaba ko dar wainin dipabar ofaba inigh, ofan bar isia mighirir kaba ko, ofa damu. ³⁸ Egh uaghan arazir kuraba gin amadir ofan min, memen apurir vamira inigh izi. Memen kam, ofan igharazir ia zurara amibagh isin, ia a inigh ofa damu. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko dar wit tuamin ofaba, ko dar wainin dipabar ofaba, ia ofan kabar amu.

³⁹ “Ia ofan arazir kabar gin mangi, dughiar ekiar ia Godin ziam fasa a inabazibar ofan kabar amuam. Kar, ofan bar isia mighiriba, ko wit tuamin ofaba, ko wainin dipabar ofaba, ko God ko navir vamira ikiamin ofaba. Ia da ko, ofan igharazir ia zurara amiba, ia bar da inigh ofa damu. Egh akar dikiriziba akiramin ofaba, ko uan ifongiamin gin mangamin ofaba, ia ofan kabagh isin da sara ofa damu.”

⁴⁰ Ikiavira Itir God Moses mikemezi moghin, Moses bizir kaba bar dar gun Israelian gumamazibav keme.

30

Gumamaziba damuamin akar dikirizibar

Akar Gavgaviba

¹ Egha Moses Akar Gavgavir kaba, Israelin anababar gumazir dapanibagh aniga ghaze, ² “Gumazitam bizitam Ikiavira Itir God daningasa akar dikirizim gami, o a Godin ziam dipon, bizitam damuan koghamin akar dikirizim gami, egh a uan akar dikirizir kam abighan kogham. Puvati, a mikemezir bizim, a guizbangira a damigh.

³ “Eghti amizir igiar uan afeziamin dipenimin ikiavira itim, bizitam Ikiavira Itir God daningasa akar dikirizim gami, o a Godin ziam dipon bizitam damuan koghamin akar dikirizim gami, ⁴ eghti an afeziam an akar dikirizir kam baregh bizitamın a mikiman koghti, a damuasa mikemezir bizim, a guizbangira a damigh. ⁵ Eghti an afeziam a damuasava mikemezir akar dikirizim baregh, egh aruer kamra an anogorehti, amizir kam akar dikirizir an amizir kam damuan marki. An afeziam an anogoroke, kamaghın, Ikiavira Itir God an akar dikirizir kamın gin ghuzir puvatizir arazir kurar kam gin amadagham.

⁶⁻⁷ “Eghti amizir odarir patamin ikezir puvatizitam, deravira nighnigha akar dikirizitam gami, o akar dikirizir kinitam puram a gami, a dera. Eghti gin amizir kam pamın ikiam, eghti an pam an amizir akar dikirizim baregh aruer kamra an anogoroghan koghti, amizim damuasa mikemezir akar dikirizir kam guizbangira a damigh. ⁸ Eghti an pam a damuasa mikemezir akar dikirizir kam baregh, egh an anogorehti, an a damuan marki. An pam an anogoroke,

kamaghin, Ikiavira Itir God an akar dikirizimin gin ghuzir puvatizir arazir kurar kam gin amadagham.

⁹ “Ezi amizir pam aremezim, o amizir pam an aghuagha a batoghezim, bizitam Ikiavira Itir God daningasa akar dikirizim gami o, a Godin ziam dipon bizitam damuan koghamin akar gavgavim gami, a dera. A mikemezir bizim, a guizbangira a damigh.

¹⁰ “Eghti amizir pamın ititam, bizitam Ikiavira Itir God daningasa akar dikirizim gami o, a Godin ziam dipon bizitam damuan koghamin akar gavgavim gami, a dera. ¹¹ Eghti an pam an akar dikirizim baregh bizitam a mikiman koghti, a damuasa mikemezir bizim, a guizbangira a damigh. ¹² Eghti an pam a damuasa mikemezir akar gavgavim baregh aruer kamra an anogoreghti, amizir kam akar dikirizir an amizir kam damuan marki. An pam an anogoroke, kamaghin, Ikiavira Itir God an akar dikirizimin gin ghuzir puvatizir arazir kurar kam gin amadagham. ¹³ Amizimin pam, an akar dikirizir an amizimin amamangatigham o, a an anogoregham, eghti amizim uan pamın nighnizimin gin mangi. ¹⁴ Eghti an pam an akar dikirizim baregh, aruer kamra o an gin otivamin aruer igharazibar bizitamın a mikiman koghti, a damuasa mikemezir bizim, a guizbangira a damigh. An pam an akar dikirizim baregh dughiar kamra bizitamın a mikiman koghti, mati pam gavgavim amizimin akar dikirizim ganıdi. Eghti an amuim guizbangira akar dikirizir kam damigh. ¹⁵ Eghti aruetabar gin, pam amuimin

akar dikirizimin gin mangan an anogoregham, pam uabi, amuimin akar dikirizimin gin mangan koghamin arazir kurar kamın osımtızim aterıva an ıvezir kuram iniam.”

¹⁶ Arazir İkiavıra İtir God ifongezir kaba, a Moses ganıngi. Arazir kaba, gumazıba uan amuıba ko, afeziaba ko men guivir igiar men dipenıbar ikiavıra itıba, a me bagha, Moses ganıngi.

31

Israelia Midiania ko misosi

¹ Ezi İkiavıra İtir God kamaghın Moses miğei,
² “Ni fo, Midiania faragha pazavıra Israelia gami. Kamaghın amızı, ia men arazir kam ikaragh pazavıra me damigh. Ni kamaghın damıghıva, gin aremegham.”

³ Ezi Moses gumazamizıbav gıa ghaze, “İa midorozim bagh uan midorozir bizıbar kır, eghti ian midorozir gumazitaba dikavigh mangı Midiania korogh, bizir me İkiavıra İtir God gamizimin, ıvezir kuramın me ikaragh pazavıra me damigh.

⁴ İa İsrailin anababa vaghvagh 1,000plan gumazıba amısevegh midorozim bagh me amadagh.”

⁵ Kamaghın amızı, İsrailin anababa vaghvagha, 1,000plan gumazıba amısefi. Ezi men dibobonim bar moghıra 12,000plan gumazıbar tu. Ezi me midorozim bagha, uan midorozimin bizıbar kırı.

⁶ Ezi Moses midorozim bagha me amadazıma, ofa gamir gumazim Eleasarın otarım Finias, men dapanımın ikiasa me ko zui. A uaghan Godın Purirpenimin itir bizir bar zuruzıba ko sıghaba inıgha zui. Sıghar kaba, a midorozir gumazıbar dımtı me

mīdorozim bagh mangam, o mīdorozimīn gīn a ua dagh ivitī, me uamategh izam. ⁷ Egha Ikiavira Itir God Moses mīkemezi moghīn, me Midiania korogha bar men gumazibav suagharīki. ⁸ Egha uaghan Midianian atrivir 5pla mīsuagharīki. Men zīabar kara, Evi, Rekem, Sur, Hur koma Reba. Egha me uaghan Beorīn otarim Balam mīsoghezi an areme.

⁹ Egha Israelia Midianian amiziba ko boribar suigha, men bulmakauba ko sipsipba ko men biziba bar, uari bagha da ini. ¹⁰ Egha men nguibar ekiaba ko men danganir me itiba sara bar dagh apongezi, da isi. ¹¹ Egha amiziba ko boriba ko bulmakauba ko sipsipba ko biziba bar, me da inigha ghue. ¹² Egha me amiziba ko boriba, kalabuzīabar mīn me inigha asizir kaba sara uamategha Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar ko Israelian gumazamiziba bagha ghue. Dughiar kamīn, me Moapīn danganir zarimīn ikiavira iti. Danganir kam, Jordanīn Fanemīn boroghīn aruem anadi naghīn itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanīn Fanemīn vongīn iti.

Mīdorozir gumaziba uamategha ize

¹³ Ezi Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar ko Israelian gumazir dapaniba dikavigha, danganir me itim ategha mīdorozir gumaziba bativasa zui. ¹⁴ Me ghua me batogha, Moses 1,000plan mīdorozir gumazibar garir gumazir dapaniba ko 100plan mīdorozir gumazibar garir gumazir dapaniba, bar men atara kamaghīn men azai, ¹⁵ “Manmaghsua ia amizir kabav mīsoghīrarīghan

aghua? ¹⁶ Ia fo, men amizibara Balamın akabar gın ghua Israelian gumazamizibagh amizi, me Peorın itir dughiamın, Ikiavira Itir Godın akaba akırım ragha dagh asara. Ezi arımarıar kuram Ikiavira Itir Godın gumazamizibagh asıghasıki. ¹⁷ Kamaghın amizi, ia datırighın men borıbar tongın, otarıba bar me misoghırarıkigh. Egh amızır gumazıba koma akuigha gıvazıba uaghan bar me misoghırarıkigh. ¹⁸ Egh amızır gumazıtam koma akuızır puvatızıba ateghtı me ikıtı, ia uarı bagh me ini. ¹⁹ Ia bar moghıra, ian tarazi, tavın misoghezi an aremez, o gumazır aremezi tamın kuatamın suıra, ia 7plan aruebar, ia itir danganımın azenan ikiam. Egh namba 3ın aruem ko namba 7ın aruemın ia Godın damazımın uarı zuegh, egh amızır ia midorozim gamua inizıba sara uarı zuegh. ²⁰ Egh ia uan korotiaba, ko bulmakaun inıbar ingarızır bizıba, ko memen arızıbar ingarızır bizıba, ko ter otevíbar ingarızır bizıba sara, ia bar da isi, God ia ganingızır arazımın gın mangı dar amutı, da an damazımın zuegh.”

²¹ Ezi ofa gamır gumazım Eleasar, kamaghın midorozim gamıgha uamategha izır gumazıbav gei, “Kar Ikiavira Itir God Moses ganingızır Akar Gavavıba, da kamakın: ²²⁻²³ Bizır avımın isi ikuvıghan koghamıba, kar gol, silva, ain, kapa ko brasın ingarızır bizıba, ia da isi avım datıghtı, da isıghtıma, ia da inıgh da rueghtı da zuegham. Egh bizır ıgharızır avımın sıghamıba, ia da inıgh dipamın da rueghtı da zuegham. ²⁴ Egh dughıar namba 7ın, ia uan korotiaba rueghtı, da zueghtı,

ia uamategh danganir ia itimın aven izam.”

Israelia midorozimın inizir biziba uari taira

²⁵ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miği, ²⁶ “Ni koma ofa gamir gumazim Eleasar, ko Israelian ikizibar gumazir dapaniba, ia midorozimın aven inizir amiziba ko boriba ko asıziba ko bizir igharaziba, bar da mengegh. ²⁷ Egh da tuiragh pozir pumuning damigh, tam midorozir gumaziba bagh anetiğh, egh igharazim isi gumazamizir igharaziba bagh anetiğh. ²⁸ Ni Ikiavıra Itir God bagh, bizir ni midorozir gumaziba bagh tuiraghamibar tongın itir bizir maba isi takisın mın da iniam. Ia kalabuziar amizir 500plan tongın, amizibar tongın dar vamıra inighıva, 500plan bulmakaubar tongın dar vamıra inigh, egh 500plan donkibar tongın dar vamıra inigh, egh 500plan sipsipbar tongın dar vamıra inigh, egh 500plan memebar tongın, dar vamıra inigh. ²⁹ Egh takisın kaba isi ofa gamir gumazim Eleasar daningigh. Bizir kaba, da mati, ia Ikiavıra Itir God ganıdir ofaba. ³⁰ Egh ia gumazamizir igharaziba bagha tuirazir bizibar tongın itir bizitaba isi takisın mın da iniam. Ia kalabuziar amizir 50plan tongın, men amizir vamıra inighıva, 50plan bulmakaubar tongın dar bulmakaun vamıra inigh, egh 50plan donkibar tongın dar donkin vamıra inigh, egh 50plan sipsipbar tongın dar sipsipın vamıra inigh, egh 50plan memebar tongın dar memen vamıra inigh. Egh ada isi Livaibar aningigh. Me Ikiavıra Itir Godın Purirpenimın garir darasi.” ³¹ Ezi Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar, Ikiavıra Itir God mikemezi moghın ami.

32-35 Midorozir gumaziba midorozimın aven inizir bizibar diboboniba kamakın: 675,000plan sipsipba, ko 72,000plan bulmakauba, ko 61,000plan donkiba, ko 32,000plan amizir gumazitam koma akuizir puvatiziba. 36-40 Bizir midorozir gumaziba inizibar dibobonim, a kamakın: Sipsipbar dibobonim 337,500, ezi dar tongın me takisın mın 675pla isa Ikiavıra Itir God ganıngi. Bulmakaubar dibobonim 36,000, ezi dar tongın me takisın mın 72pla isa Ikiavıra Itir God ganıngi. Donkibar dibobonim, 30,500, ezi dar tongın me takisın mın 61pla isa Ikiavıra Itir God ganıngi. Amizir gumazitam koma akuizir puvatizibar dibobonim, 16,000, ezi men tongın me takisın mın 32pla isa Ikiavıra Itir God ganıngi. 41 Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, Moses Ikiavıra Itir God ganıngizir bizir kaba isa, ofa gamir gumazim Eleasar ganıngi.

42-46 Egha Moses gumazamizir igharaziba bagha tuirazir bizibar dibobonim kamakın. Da guizbangıra, midorozir gumaziba bagha tuirazir biziba ko magh ghu. Dar kara: 337,500plan sipsipba, ko 36,000plan bulmakauba, ko 30,500plan donkiba, ko 16,000plan amizir gumazitam kom akuizir puvatiziba. 47 Ikiavıra Itir God Moses mikemezi moghın, Moses bizir tuirazir kabar aven, 50plan kalabuziar amizibar tongın amizir vamıra ini, egha 50plan asizibar tongın asizir vamıra ini, egha Livaibagh anıngi. Me Ikiavıra Itir Godın Purirpenimın garir adarasi.

48 Ezi 1,000plan midorozir gumazibar garir gumazir dapaniba ko 100plan midorozir gumazibar garir gumazir dapaniba, dikavigha Moses bagha

ghua kamaghin a migei, ⁴⁹ “Gumazir aruam, e nin ingangarir gumaziba, e midorozir gumazir en apengan itiba medima, men tav ovengezir puvati. ⁵⁰ Kamaghin amizi, e golin adiariba, ko adiarir soroghafaribagh azuiba ko firagharibar duiba, ko kuaribar duir gol ringin e vaghvagher iniziba, e da inigha izi. E uan ikirimiribar ivezim min da inigh izi arazir kam in Ikiavira Itir Godin damazimin zuegham. E fo, a en akurazi, en apaniba e gasighasighizir puvati.” ⁵¹ Ezi Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar, me dama golin adiarir kaba ini. ⁵² Golin adiarir kabar osimtizim, 200 kilogrem in borogh in tu. ⁵³ Ezi midorozir gumazir kiniba, bizir me iniziba, me uari bagha dar suiki. ⁵⁴ Ezi Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar, golin bizir midorozir gumazibar dapaniba inigha izeziba inigha, God bativamin Purirpenimin ghua Ikiavira Itir Godin damazimin da ati. Aningin nighnizim kamakin, Ikiavira Itir God Israelian gumamazibagh nighnigh deraghvira men ganam.

32

Israelin anabar Jordanin Fanemin aruem anadi naghin ikiamiba

(Godin Araziba 3:12-22)

¹ Dughiar kam in, Rubenin anabamin adarasi, ko Gatin anabamin adarasi, bulmakauba ko sipsipin okoruar bar aviriba iti. Egha me Jaser ko Gileatin Distrihningin nguazimin garima, bulmakauba ko sipsipba damamin grazir aghuiba iti. ² Kamaghin amizi, me Moses ko ofa gamir gumazim Eleasar ko Israelian gumazir dapaniba bagha iza kamaghin me migei, ³⁻⁴ “Nguazir

Ikiavira Itir God Israelia en akurazi, e inizir kam, nguibar ekiar kaba an iti, Atarot, ko Dibon, ko Jaser, ko Nimra, ko Hesbon, ko Eleale, ko Sipma, ko Nebo, ko Beon. Kar bulmakauba ikiamin nguazir bar aghuim. Ia fo, e bulmakaun bar aviriba iti. ⁵ Kamaghin, e uari, ia nguazir kam isi e danighti, an en nguazimin min ikiam. Ia e damuti, e Jordanin Fanem giregh mangi vongin dapian e aghua.”

⁶ Ezi Moses akar gavgavimin pamtemin kamaghin Gat ko Rubenin adaraziv gei, “Ia tizim bagh kagh ikiti, ian namakaba uarira midorozim bagh mangam? Arazir kam derazir puvati. ⁷ Ia ti Israelian gumazamizir igharazibar nighnizim gasighasighti, me nguazir Ikiavira Itir God me daningasava amim bagh Jordanin Fanem giregh vongin mangan kogham o? Ia tizim bagha kamaghin ami? ⁸ Fomira, ian afeziaba kamaghin ami. Ia fo, e Kades Barnean ikia, ki nguazim getiasa me amadazima, ⁹ me ghua arua Eskolin danganir zarimin tugha, kantrin kamın ganigha uamategha iza atiatim gumazamizibagh aningizi, me Ikiavira Itir God me ganingizir kantrin ghuezir puvati. ¹⁰ Dughiar kamın, Ikiavira Itir God aningaghegha akar dikirizim gamua ghaze, ¹¹ Me uan navir averiabar aven nighnizir gavgavim nan ikia nan gin zuir puvati. Kamaghin amizi, gumazir Isip ategha azenan izeziba, kar gumazir 20plan azenibar itiba, ko gumazir 20plan azenibagh afiraziba, men tav nguazir ki Abraham ko Aisak ko Jekop daningasa akar dikirizim gamizir kamın ganighan

kogham. ¹² Gumazir kamning uaningra aven mangam. Kar, Jefunen otarim Kalep, a Kenasin adarazir gumazim, ko Nunin otarim Josua. Bar guizbangira, aning uaningra uan navir averiamin aven, nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin ikia, an gin zui.’

¹³ “Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God gumazamizibar arazir kuraba bagha men aningaghegha me gamima, me 40plan azenibar gumazamiziba puvatizir danganir kam garua ghua, gumazamizir dughiar kamın Isip ategha azenan izeziba bar ariaghire. ¹⁴ Ia oragh! Ia datirighin uan afeziabar danganiba inigha, arazir kurabagh amir gumazamizibar otifi. Egh ia ti Ikiavira Itir God damuti, an aningagharir bar kuram uam Israelia damuam. ¹⁵ Ia Ruben ko Gatin anabamningin adarasi, an gin mangan aghuaghti, e ua gumazamiziba puvatizir danganir kam daru mangi kuraba iningham. Arazir kam ua kamaghin otoghti, ia men osimtizim ateram.”

¹⁶ Ezi me Moses boroghın ghua kamaghin a migei, “Ni oragh. Ni en amamangatighti, e faragh sipsipba bagh divaziba ko nguibar ekiaba avinamin dagiar divazibar ingarighti, en amuiba ko boriba deragh ikiam. ¹⁷ Eghti e Israelian igharaz darazi ko midorozim bagh men faragh mangi apanibar agintigh mangivira ikiti, en namakaba uari bagh nguaziba ini dar apiagham. En amiroghboriba kagh divazir gavgavir nguibar ekiaba avinizibar aven deravira ikiti, nguazir kamın gumazamiziba me gasighasighan kogham. ¹⁸ Guizbangira, Israelian anabar igharazibar ikiziba vaghvagh uari bagh nguaziba inigh dar

apiaghti, gîn e uamategh izi uan nguibabar ikiam.
¹⁹ E fo, e kagh Jordanin Fanemin aruem anadi naghin nguazim inigha gifa. Kamaghin amizi, e Jordanin Fanemin vongin men tongin nguazitam inian kogham.”

²⁰ Ezi Moses me ikaragha ghaze, “Ia guizbangira mikimiva, midorozim bagh mangisi Ikiavira Itir Godin damazimin uan midorozir biziba akir.
²¹⁻²² Ian midorozir gumaziba bar uan midorozir biziba inigh, Ikiavira Itir Godin damazimin Jordanin Fanem giregh mangi apaniba ko misoghti, Ikiavira Itir God bar apaniba abiragh, men nguazim inigham. Ia uan namakabar akuraghamin ingangarir, Ikiavira Itir God ia ganingizim agivaghti, Ikiavira Itir God ian amamangatighti, ia uamategh kagh izi Jordanin Fanemin aruem anadi naghin itir nguazir kam iniam. ²³ Ki akar gavgavimin kamaghin ia migei, ia uan akar dikirizimin gin mangan koghiva, ia guizbangira Ikiavira Itir Godin damazimin arazir kuram gami. Ia kamaghin deravira fogh, Ikiavira Itir God ian arazir kurar kam bagh pazavira ia damigham. ²⁴ Ia faragh uan nguibar ekiaba ko sipsipbar divazibar ingarigh, egh gin uan akar dikirizimin gin mangi apaniba ko misogh.”

²⁵ Ezi Gat ko Rubenin anabamningin gumaziba kamaghin Moses migei, “Aruam, e nin ingangarir gumaziba, e ni mikemezi moghin damuam.
²⁶ En amuiba ko boriba ko bulmakauba ko sipsipba Gileatin nguibar ekiabar kaghira ikiam.
²⁷ Eghti e gumaziba bar, e nin ingangarir gu-

maziba, e uan midorozir bizibar kirva, Ikiavira Itir Godin damazimin midorozim bagh mangam. E Jordanin Fanem giregh vongin mangi apaniba ko misogham, mati en gumazir ekiam mikemezi mokin.”

²⁸ Ezi Moses akar gavgaviba isa, ofa gamir gumazim Eleasar ko Nunin otarim Josua, ko Israelian anababar gumazir dapanibagh aniga ghaze, ²⁹ “Gat ko Rubenin anabamningin gumaziba, me midorozir bizibar kirva, Ikiavira Itir Godin damazimin midorozim bagh mangasa. Egh me Ikiavira Itir Godin akamin gin mangi Jordanin Fanem giregh vongin apaniba ko misogham, kamaghin a deragham. Me ian akuraghti ia midorozimin apaniba abiragh, ia nguazim inigh, egh gin ia Gileatin nguazim isi me daningigh. ³⁰ Eghti me Jordanin Fanem giregh vongin mangan aghuagh, ia ko midorozim bagh mangighan kogh, kamaghin me ia ko Kenanin nguazimin nguazir asizitaba iniam.”

³¹ Ezi Gat ko Rubenin anabamningin gumaziba kamaghin migei, “Aruam, e nin ingangarir gumaziba, e ghaze, a dera, Ikiavira Itir God mikemezi moghin e damuam. ³² E uan midorozir biziba inigh Ikiavira Itir Godin damazimin mangi, Jordanin Fanem giregh vongin mangi Kenanin nguazimin aven Kenania ko misogham. Egh gin e Jordanin Fanemin aruem anadi naghin itir nguazim uari bagh a iniam.”

³³ Kamaghin amizi, Moses, Amorian Atrivim Sihonin nguaziba ko Basanin Atrivim Okin nguaziba, ko dar nguibar ekiaba, ko dar nguibar doziba,

ko nguazir dar boroghin itiba bar, a da isa Gatın anabam ko Rubenin anabam ko Manasen anabar akuar me tuirazimningin mam ganingi. Manase, a Josepin otarim.

³⁴ Ezi Gatın anabamin gumazamiziba, ua nguibar ekiam Dibon ko Atarot, ko Aroer, ³⁵ ko Atrot Sofan, ko Jaser, ko Jokbeha, ³⁶ ko Betnimra, ko Betharan, me ua deraghavira dar ingarigha da avinizir divazir gavgaviba uaghan dar ingari. Egha me uan sipsipba bagha divazir aghuibar ingari. ³⁷ Ezi Rubenin anabamin gumazamiziba ua, nguibar ekiam Hesbon, ko Eleale, ko Kiriataim, ³⁸ ko Nebo, ko Balmeon, me dar ingari. Egha me nguibar ekiam Balmeon, ziar igharazim a gati. Me uaghan nguibar ekiam Sipman ingari. Egha nguibar ekiar me ua ingariziba, me ziar igiaba dagh ariki.

³⁹ Ezi Manasen otarim Makir, an ovavir boriba, Gileatin ghua Amoria misogha men gintigha me abiragha, men nguazim uari bagha a ini. ⁴⁰ Kamaghin amizi, Moses Gileatin nguazim isa Makirin ikizim ganingizi, me an iti. ⁴¹ Ezi Manasen anabamin gumazir mam Jair, a uan adarazi ko ghua nguibar maba ko misogha men agintigha men nguibaba ini. Egha me ziar igiam, "Jairin Nguibaba," dagh ati. ⁴² Ezi gumazir mam, an ziam Noba, a uan adarazi ko ghua Kenatin nguibam ko nguibar dozir an boroghin itiba ko misogha, men agintigha men nguibaba ini. Egha a uan ziam, "Noba," Kenat gati.

Israelia Isip ategha ghua gumazamiziba puvatizir danganibar aruir darorim in eghaghanim

¹ Israelia Isip in kantri ategha azenan iza, danganir aviribagh arua dagh apiaghira zui. Kar danganir kabar ziaba. Dughiar kamin, Moses ko Aron men faragha ghua men garima, me uan anababa ko ikizibar aven ikia zui. ² Ikiavira Itir God uabi Akar Gavgavim Moses migeima, Moses men daroriba ko danganir me izava apiaghiribar ziaba osiri.

³ Israelian gumazamiziba, nguibar ekiam Rameses in itima, iakinir faragha zuim in an namba 15 in aruem otozi, me dikavigha Isip ataki. Dughiar kamin, me God Israelia Gitazir Dughiar bar faraghavira zuim in amimzaraghan, me Isip ataki. Isipia bar men garima, me bar gavgavigha Rameses in nguibar ekiam ategha zui. ⁴ Dughiar kamin, Ikiavira Itir God uan gavgavir ekiam isa, Isipian asebar akaghasa mirakelin aviribagh amigha aser kaba abini. Ezi Isipia uan otarir ivariar Ikiavira Itir God misogheziba mozibagh arizima, Israelia Isip ataki.

⁵ Israelian gumazamiziba Rameses ategha iza Sukot in danganim aghuigha an iti.

⁶ Egha gin ua dikavigha Sukot ategha ghua gumazamiziba puvatizir danganim in miriam in iza Etam in danganim aghuigha an iti.

⁷ Egha gin Etam ategha ragha uamategha ghua aruem anadi nagh in Pihahirot in nguibam bagha ghue, a Balsefon in nguibar ekiam in borogh in iti. Egha me Mikdol in borogh in itir

danganim aghui.

⁸ Egha gın Pihahirot ategha Ongarir Aghevim abigha ghua Etamın gumazamiziba puvatızir danganımın ghua 3plan aruebar arua ghua Maran nguıbamın otogha an danganim aghui.

⁹ Egha gın me Mara ategha ghua Elimın danganim aghuıgha iti. Elim, a 12plan dipar emımırıba ko 70plan temer detba an iti.

¹⁰ Egha gın Elimın danganim ategha ghua Ongarir Aghevımın boroghın danganim aghuıgha an iti.

¹¹ Egha gın Ongarir Aghevım ategha ghua gumazamiziba puvatızir danganim Senın otogha danganim aghuıgha a gapia.

¹² Egha gın Senın gumazamiziba puvatızir danganim ategha ghua Dopkan otıvıgha danganim aghui.

¹³ Egha gın Dopkan dikavıgha ghua Alusın danganim aghui.

¹⁴ Egha gın Alus ategha ghua Refıdımın danganim aghuıgha iti. Danganir kamın, damamın dipaba puvatı.

¹⁵ Egha gın Refıdım ategha ghua Sainain gumazamiziba puvatızir danganımın danganıba aghuıgha iti.

¹⁶ Egha gın Sainain gumazamiziba puvatızir danganim ategha ghua Kıbrot Hatavan danganımın danganıba aghuıgha iti.

¹⁷ Egha gın Kıbrot Hatava ategha ghua Haserotın danganımın danganıba aghuıgha iti.

¹⁸ Egha gın Haserot ategha ghua Ritman danganımın danganıba aghuıgha iti.

19 Egha gın Ritma ategha ghua Rimonperesın danganımın danganıba aghuigha iti.

20 Egha gın Rimonperes ategha ghua Lipnan danganımın danganıba aghuigha iti.

21 Egha gın Lipna ategha ghua Risan danganımın danganıba aghuigha iti.

22 Egha gın Risa ategha ghua Kehelatan danganımın danganıba aghuigha iti.

23 Egha gın Kehelata ategha ghua Seferın Mighsıamın danganıba aghuigha iti.

24 Egha gın Seferın Mighsıam ategha ghua Haradan danganımın danganıba aghuigha iti.

25 Egha gın Harada ategha ghua Makhelotın danganımın danganıba aghuigha iti.

26 Egha gın Makhelot ategha ghua Tahatın danganımın danganıba aghuigha iti.

27 Egha gın Tahat ategha ghua Teran danganımın danganıba aghuigha iti.

28 Egha gın Tera ategha ghua Mitkan danganımın danganıba aghuigha iti.

29 Egha gın Mitka ategha ghua Hasmonan danganımın danganıba aghuigha iti.

30 Egha gın Hasmona ategha ghua Moserotın danganımın danganıba aghuigha iti.

31 Egha gın Moserot ategha ghua Benejakanın danganımın danganıba aghuigha iti.

32 Egha gın Benejakan ategha ghua Hor Hagitgatın danganımın danganıba aghuigha iti.

33 Egha gın Hor Hagitgat ategha ghua Jotbatan danganımın danganıba aghuigha iti.

34 Egha gın Jotbata ategha ghua Abronan danganımın danganıba aghuigha iti.

³⁵ Egha gın Abrona ategha ghua Esiongeberin nguibar ekiamin danganiba aghuigha iti.

³⁶ Egha gın Esiongeber ategha ghua Senin gumazamiziba puvatizir danganimin miriamin itir nguibam Kadesin danganiba aghuigha iti.

³⁷ Egha gın Senin danganim ategha ghua kantri Idomin mitaghniamin itir Horin Mighsiamin boroghin danganim aghuigha apia.

³⁸⁻³⁹ Me Isip ategha azenan izezir dughiamin gın azenir namba 40 otogha gıvazi an iakinir namba 5in, faragha zuir aruem oto. Aruer kamra, Israelia Horin Mighsiamin boroghin ikiavira itima, ofa gamir gumazim Aron Ikiavira Itir Godin Akar Gavgavimin gın ghua dikavigha, Horin Mighsiamin ghuavanabogha areme. An azenir 123pla ikiava areme.

⁴⁰ Ezi Kenanin sautin amadaghan itir kantri Arat, an atrivim, kamaghin orasi, Israelia izi.

⁴¹ Dughiar kamın, Israelia Horin Mighsiam ategha arua ghua Salmonan danganimin danganiba aghuigha iti.

⁴² Egha gın Salmona ategha ghua Punonin danganimin danganiba aghuigha iti.

⁴³ Egha gın Punon ategha ghua Obotin danganimin danganiba aghuigha iti.

⁴⁴ Egha gın Obot ategha ghua Abarimin nguibamin danganiba aghuigha iti, a kantri Moapin mitaghniamin boroghin ikia ikuvizir nguibam.

⁴⁵ Egha gın Abarim ategha ghua nguibar ekiam Dibon Gatin danganiba aghuigha iti.

33:38-39: Diboboniba 20:22-28; Godin Araziba 10:6; 32:50

33:40: Diboboniba 21:1

⁴⁶ Egha gin Dibon Gat ategha ghua Almon Diplataimın danganiba aghuigha iti.

⁴⁷ Egha gin Almon Diplataim ategha ghua Abarimın Mighsiabar danganim aghuigha iti, mighsiar kaba Nebon Mighsiamın boroghın iti.

⁴⁸ Egha gin me Abarimın Mighsiaba ategha ghua Moapın danganir zarimın danganim aghuigha apia. Danganir kam, Jordanın Fanemın boroghın aruem anadi naghın itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanın Fanemın vongın iti. ⁴⁹ Moapın danganir zarir kam, nguibar ekiam Bet Jesimotın ikegha ghua Sitimın danganir zarimın oto. Me danganir ekiar kamın danganim aghuigha apia.

Ikiavira Itir God nguaziba abigh uari danıngamin arazim migei

⁵⁰ Me Moapın danganir zarimın ikiavira iti. Danganir kam, Jordanın Fanemın boroghın aruem anadi naghın itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanın Fanemın vongın iti. Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Moses migei, ⁵¹ “Ni kamaghın Israelia mikim: Ia Jordanın Fanem giregh vongın mangi Kenanın nguazimın aven, ⁵² gumazamizir an itiba bar men agiraghti me aregh. Egh men asebar marvir guaba bar dagh asıghasikigh. Kar, me dagıaba ko ainbar ingarizir nedaziba. Egh uaghan ia men mighsiabar pın itir danganir me asebar ziaba febagh asıghasikigh. ⁵³ Ki nguazir kam ia ganıngi. Kamaghın amizi, ia gumazamizir an itiba batuegh uari bagh a inıgh a dapiagh. ⁵⁴ Egh ia satu gikararangıva nguaziba abigh, vaghvagh

uan anababa ko ikizibar aning. Egh nguazir ekiaba isi anabar gumazamizir aviriba itibar aningiva, nguazir doziba isi anabar gumazamizir avirasemezir puvatizibar aning. ⁵⁵ Ia nguazir kamın itir gumazamiziba bar me batueghan koghti, me osımtıziba ko mızaziba ia daningiva, mati benir ataribar mın ian damazibar mitiv, egh mati dikoniba ian ivibar mitivam. Egh me nguazir ia itimın aven ia ko midorozibar amuam. ⁵⁶ Ia bar moghıra me batueghan koghti, ki me gasıghasıghasa nıghnıghızı moghın, ki ia gasıghasıgham.”

34

Israeliian nguazir mitaghniaba

¹ Egha Ikiavıra Itir God kamaghın Moses mıgei,
² “Ni Akar Gavgavir kaba Israelia daningigh: Ia Kenanın nguazimın aven mangi, a nguazir ki ia daningasava amim, ia an nguaziba bar da inigh. Ian nguazir mitaghniaba kamakin:
³ Ian nguazir mitaghniar sautin amadaghan itim, a gumazamiziba puvatizir danganimın Senin ikegh, mangi Idomın nguazir mitaghniamin mangi, egh aruem anadi naghın Amangsızim Itir Dipar Akaremin sautin amadagh ikegh mangi, ⁴ egh nguazir mitaghniamin raghirigh sautin amadaghan mangi, pin tuavir Akrabimin ghuavanadim gitagh mangiva, mighsiabar tizimin danganir zarimin mangi, gumazamiziba puvatizir danganim, Sen abigh bar mangi,

---

33:55: Josua 23:13; Gumazir Dapaniba 2:3; Onger Akaba 106:34-36; Esekıel 28:24

Kades Barnean otogham. Egh mitaghniäm raghirigh notin amadaghan mangi, Hasaradarin danganimin otogh mangi Asmonin danganimin otogham. ⁵ Egh nguazir mitaghniäm Asmon gitagh raghirigh mangi vongin, Isipin nguazir mitaghniämin Fanemin magari, Mediterenianin Ongarir Ekiamin otogham. ⁶ Aruem uaghiri naghin amadaghan itir nguazir mitaghniäm, a Mediterenianin Ongarir Ekiamin iti.

⁷ “Notin amadaghan itir nguazir mitaghniäm Mediterenianin Ongarir Ekiamin ikegh mangi Horin Mighsiamin otoghiva, ⁸ mangi Hamatin nguibar ekiamin zuir tuavir akamin boroghin otogh mangi Sedatin nguibamin otogh mangi, ⁹ Sifronin danganimin otogh bar mangi Hasarenanin nguibamin tugham.

¹⁰ “Aruem anadi naghin itir nguazir mitaghniäm, Hasarenanin ikegh mangi Sefamin nguibamin otoghiva, ¹¹ Sefam ategh mangi sautin amadaghan nguibam Riplan otogham, Ripla a nguibam Ain boroghin aruem anadi naghin iti. Egh mitaghniäm mangi Galilin Dipar Akaremin aruem anadi naghin itir mighsiar doziba abigh mangi, ¹² egh nguazir mitaghniäm sautin amadaghan mangi Jordanin Fanemin magari bar mangi Amangsizim Itir Dipar Akaremin otogham. Kar ian nguazir mitaghniaba.”

¹³ Ezi Moses kamaghin Israelia migei, “Ikiavira Itir God, Akar Gavgavir kam ia ganidi. Ia, 9plan Israelian anababa ko Manasen anabamin akuar me tuirazimningin mam bagh, satu gikararangiva

uari bagh nguazir kaba tuiragh ada inigh. ¹⁴ Ia fo, Rubenin anabam ko Gatın anabam, ko Manasen anabamın akuar me tuirazimningin faragha zuim, me uari bagha nguazim inigha gıfa. ¹⁵ Me Jerikon boroghın Jordanın Fanem vongin aruem anadi naghın uari bagha nguazim inis.”

Gumazir dapaniba, nguazim tuiraghamin ingangarim iti

¹⁶ Ezi Ikiavıra Itir God kamaghın Moses miği, ¹⁷ “Ofa gamir gumazim Eleasar, ko Nunın otarim Josua, aning nguazir kam abıgh gumazamizibar aning. ¹⁸ Egh ni vaghvagh anababar gumazir dapanitaba miseveghti, me Eleasar ko Josuan akurvagham. ¹⁹ Ezi Ikiavıra Itir God misevezir gumazibar ziabar kara: Judan anabamın tongin, a Jefunen otarim Kalep amisefe. ²⁰ Egha Simeonın anabamın tongin, a Amihutin otarim Selumiel amisefe. ²¹ Egha Benjaminın anabamın tongin, a Kisonın otarim Elidat amisefe. ²² Egha Danın anabamın tongin, a Joklin otarim Buki amisefe. ²³ Egha Josepin otarim Manasen anabamın tongin, a Efotin otarim Haniel amisefe. ²⁴ Egha Josepin otarir igharazim Efraimın anabamın tongin, a Siptanın otarim Kemuel amisefe. ²⁵ Egha Sebulunın anabamın tongin, a Parnakin otarim Elisafan amisefe. ²⁶ Egha Isakarın anabamın tongin, a Asanın otarim Paltiel amisefe. ²⁷ Egha Aserın anabamın tongin, a Selomin otarim Ahihut amisefe. ²⁸ Egha Naptalin anabamın tongin, a Amihutin otarim Pedahel amisefe.” ²⁹ Kar, Ikiavıra Itir God Kenanın nguazim abıgh vongin Israelian gumazamizibar aningasa misevezir gumaziba.

35

Ikiavira Itir God Livain anabamın adarazi bagha inabazir nguibar ekiaba

¹ Dughiar kamın, Israelia Moapın danganir zarımın iti. Danganir kam, Jordanın Fanemın boroghın aruem anadi naghın itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanın Fanemın vongın iti. Ezi Ikiavira Itir God kamaghın Moses miği, ² “Ni Akar Gavgavir kam isi Israelia danıngıhtı, nguazir me inıziyar tongın me nguibar ekiataba isi Livaibar anıghtı me dar ikiam. Egh uaghan me nguibar ekiar kabar boroghın itir nguazir grazir aghuiba itiba isi me danıghtı, Livaibar bulmakauba dar amam. ³ Livaiba uari bagh nguibar ekiar kaba inıghıva dar ikiam. Eghtı grazir dadar aghuiba itir nguaziba, men bulmakauba ko asızir ıgharaziba dar grazibar amam. ⁴ Dadaba itir nguazir otevir kaba, nguibar ekiaba avınızir divazibar ikegh azenan mangı nguazir kam bar a ıghuıgh mangı 450 mitan tugham. ⁵ Nguibar ekiam, dadaba bar an okarigh, otevir mamın ikegh mangı otevir ıgharazımın otogham, eghtı an ababanım 900 mitan tugham.

⁶ “Nguibar ia Livain anabamın adarazir anıngamıbar tongın, ia 6plan nguibar ekiar gumazamızıba arı mangı mongamıba me danıngıgh. Eghtı gın ian tav atamakuıgh tav mısuęghtı an aremeghtı, an arı mangı nguibar kam uabı modogham. Eghtı gumazir uan akar gumazımın ovevem ıkarvaghsı, an a ıkarvaghan ıburagham. Egh ia uaghan 42plan nguibar ekiar

igharaziba Livain anabam daningh. ⁷ Dadaba itir nguaziba, nguibar kabar boroghin iki. Livain anabam 48plan nguibar ekiaba iti. ⁸ Ia nguibar ekiaba isi Livaibar aningsi, Israelin anababar nguazibar ganti, anabar manam ekevegha nguibar ekiar aviriba iti, eghti ia nguibar ekiar aviriba isi me daning. Eghti anabar manaba suvigha nguibar ekiar aviriba puvatighi, ia nguibar ekiar vaghvaziba isi me daning.”

*Nguibar ekiar gumazamiziba
ari mangi mongamiba
(Godin Araziba 19:1-13; Josua 20:1-9)*

⁹ Egha Ikiavira Itir God kamaghin Moses migei, ¹⁰ “Ni kamaghin Israelia mikim: Ia Jordanin Fanem giregh vongin mangi Kenanin nguazimin aven mangi, ¹¹ uari mongamin nguibar ekiataba amisefegh. Eghti gumazitam atamakuigh, gumazir igharazim misueghti an aremeghti, an ari mangi nguibar ekiar gumazamiziba ari mangi mongamin tamin aven modogh, deraghvira ikiam. ¹² Nguibar ekiar kaba, ia uari mongamin nguibabar min ikiam. Eghti gumazir aremezimin namakatam an ovevem ikaraghan iburagham. Gumazitam tav misueghti an aremegham, a deravira iki egh mangi kotiamin tugham. Eghti me an kotiam baregh deraghvira fogh suam, a guizbangira gumazir igharazim misoghezi an areme, eghti kamaghin, me a misueghti an aremegham.

¹³ “Ia 6plan nguibar ekiar miseveghamin kaba, gumazamiziba ari mangi dar aven mongam. ¹⁴ Nguibar kabar 3pla, Jordanin

Fanemîn aruem anadi naghîn ikiti, 3pla Kenanîn nguazimîn aven iki. Kar, nguibar ekiar gumazamiziba ari mangi dar aven mongamiba. ¹⁵ Nguibar ekiar uari mongamin 6plan kaba, da Israelian gumazamiziba, ko ikizir igharazibar gumazamizir, iza dughiar otevimîn me ko itiba, ko ikizir igharazibar gumazamizir me ko zurara ikiamiba, kar men akurvagh me mongamin nguibar ekiaba. Eghti tina atamakuigh gumazitam misueghti an aremegham, an ari mangi kagh uabi modogham.

¹⁶⁻¹⁸ “Eghti gumazitam, gumazir igharazimîn apanim damuva ain, o dagiam o aghoritam isi a misueghti an aremeghti, osimtizir ekiam an ikiam, eghti a ivezir kuram iniam. Kamaghîn amizi, ia an arazir kam bangîn a misueghti an aremegh. ¹⁹ Gumazir aremezir kamîn anabatamra, gumazir kam misueghti an aremegham. An an garir dughiamra, an a misueghti an aremegh.

²⁰⁻²¹ “Gumazitam tav gifueghan koghîva, an apanim damuva an aningaghîva anekunighti a irigham, o bizitamîn a biraghti an aremegham, o uan agharimîn a misoghti an aremegham, an amizir arazir kam bangîn, me a misueghti an aremegh. Gumazir aremezir kamîn anabatamra an apigh, a misueghti an aremegh.

²² “Eghti gumazitam tavîn apanim damuan kogh, egh an aningaghan kogh atamakuigh anekunigham, o pura bizitam fegh a mikinighti an aremegham. ²³ O an an ganighan kogh, dagiatam fegh a mikinigham, o foghan kogh a biraghti an aremegham. ²⁴ Eghti kamaghîn, Israelian gumazamiziba bar, bizir a damuasa ia

mikemezibar gin mangi deravira ganiva, gumazir atamakuigha gumazim misoghezi an aremezim bagh nighnigh deraghvira kotiam damu. Eghti gumazir aremezimin anabamra a ikarvaghsi damuan kogham. ²⁵ Ia gumazir kam inigh deraghvira an akurvaghti, gumazir aremezir kamın anababa, an arazim ikarvaghan marki. Ia an akuragh ua nguibar ekiar gumazamiziba ari mangi mongamimin anetigh. Eghti a kagh iki mangiti ofa gamir gumazir me faragha Godin ingangarim bagha misevegga borem a gingezim aremeghti, a gin mongamin nguibar ekiar kam ategh uan nguibamin mangam. ²⁶⁻²⁷ Gumazir arazir kurar kam gamizim, mongamin nguibar ekiamin mitaghniam ategh, azenan mangiti, gumazir aremezimin anabatam, mongamin nguibar ekiamin azenan an apigh, egh a misueghti, an aremegham. Arazir kamın, anabar kam osimtiziba puvatigh kotiaba puvatigham. ²⁸ Bar guizbangira, gumazim gumazitam misueghti an aremegham, a mongamin nguibar ekiam ataghiraghan marki. A mongamin nguibar ekiamin iki mangiti, ofa gamir gumazibar dapanim aremeghti, a gin uamategh uan nguibamin mangi. ²⁹ Ia uan ovavir borir gin otivamiba ko, ia managh ikiam, ia bizir a damuasa mikemezir kaba ko arazir kabar gin mangi.

³⁰ “Gumazitam gumazir igharazim misueghti an aremegham, ia a isi kotiam datighiva akam a gasi, gumazir pumuning o gumazir 3plan an ganiziba, me bar kotin aven akar otevir vamira

damuam, kamaghin ia deraghvira fogh suam, gumazir kam guizbangira arazir kam gami, eghti bizir kam bangin gumazir kam aremegham. Gumazir vamira a uabira, an migirigiam kotin aven gavgaviba puvatigham. Eghti ia gumazir kam misueghti an aremeghan kogham.

³¹ “Gumazir gumazir igharazimin apanim gamua a misoghezi an aremezim, ia a misueghti an aremegh. Gumazir kam uan ikirimirim ikarvaghsi dagiabar ivezan kogham. Bar puvati. An aremegham. ³² Eghti gumazitam mongamin nguibar ekiatamin mangigh, gin anetegh uamategh uan nguibamin mangisi damuti, ofa gamir gumazibar dapanim tighar aremegham, kamaghin gumazir kam uan ikirimirim ikarvaghsi dagiabar ivezan kogham.

³³ Ia an amamangatighi a mongamin nguibar ekiam ategh mangigham, ian arazir kamin, ia nguazir kam damighti a nan damazimin mizegham. Gumazibav sozi me ariaghirir arazir kam, nguazim gamima, a nan damazimin mize. Nguazim damighti a zueghamin arazim, tuavir vamira iti, a kamakin, ia gumazir a misoghezi an aremezimin arazir kuram ikaragh a misueghti an aremegh. Tuavir igharazitam, ua itir puvati. ³⁴ Ki Ikiavira Itir God, ki Israelia, ian tongin iti. Kamaghin, nguazir ia itir kam, ia a damuti, a nan damazimin mizeghan marki.”

36

Amizir pabar itiba, uan afeziar aremezibar nguaziba iniam

¹ Josep a Manasen afeziam, ezi Manase a Makirin afeziam, ezi Makir a Gileatin afeziam. Dughiar mamın, Gileatin ikizimın gumazir dapaniba dikavigha Moses ko Israelian gumazir dapanir igharaziba bagha zui. ² Egha kamaghın mıgei, “Ikiavıra Itir God, Akar Gavgavim isa ni ganıga ghaze, ni satu gikararangıva nguazıba abıgh da Israelia e danıngtı, e dar ikiam. Egha uaghan en anabar gumazim Selofehatin nguazıba isi an guivıbar anıngasa, ni mikeme. ³ Ni kamaghın fogh, me anabar igharazitabar gumazıbar ikiti, men nguazıba ko bizıba, men pabar nguazıbagh isafuragham. Me kamaghın damuti, en nguazir ni bigha e ganıngızim suvıgham. ⁴ Eghti azenir bizıba ua da ikarvaghım otoghti, me nguazir gumazir igharazıba da ivezezıba, me ua da inıgham. Eghti Selofehatin guivıbar nguazıba, me ti da isi men pabar nguazıbar aven amadagham. Eghti nguazir kam, uam en nguazımın mın ikian kogham.”

⁵ Ezi Moses Ikiavıra Itir God mikemezi moghın, Josepın anabamın gumazıbav gıa ghaze, “Josepın anabamın adarazi mıgeir akaba, da guızbangıra. ⁶ Kamaghın amızı, Ikiavıra Itir God ghaze, Selofehatin guivıba, gumazir manabar ikisi, uan anabamın aven uarıra uarir ikiam. ⁷ Eghti ia Israelia bar, ian nguazıba vaghvagh ian anababar aven ikivıra ikiam. Eghti anabar igharazitam da inian kogham. ⁸ Amızir Israelın anababar aven, ikia nguazıba inızıba, me uan anabamın gumazıtımra iki. Eghti arazir kamın, Israelia bar uan inazir afeziabar gın mangı nguazıba ko bizıba

iniam. ⁹ Kamaghin, ia anabar igharazimin amamangatiḡhti, me ian nguaziba inian kogham. Bar marki. Anababa bar, vaghvagh uan nguazibar ghuaviba ikegh mangivira ikiam.”

¹⁰⁻¹¹ Kamaghin amizi, Selofehatin guiviba me uan anabamin gumazibara iti, mati Ikiavira Itir God mikemezi mokin. Men ziabar kara: Mala, Tirsa, Hokla, Milka ko Noa. ¹² Me Josepin otarim Manasen anabamin gumazibar iti. Kamaghin amizi, men nguaziba ko biziba men inazir afeziamin anabamin aven ikiavira iti.

¹³ Dughiar Israelia Moapin danganir zarimin itimin, Ikiavira Itir God, Akar Gavgavir kaba, ko bizir a damuasa mikemeziba isa, Israelia bagha Moses ganingi. Danganir kam, Jordanin Fanemin boroghin aruem anadi naghin itima, Jerikon nguibar ekiam Jordanin Fanemin vongin iti.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea